

LELKIPÁSZTOR

EVANGÉLIKUS LELKÉSZI SZAKFOLYÓIRAT
63. évf. IX. sz. 1988. szeptember

LELKIPÁSZTOR

EVANGÉLIKUS
LELKÉSZI
SZAKFOLYÓIRAT

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Nagy István

A szerkesztés munkájában a szerkesztő bizottság vesz részt. Szerkesztőség és kiadóhivatal:

1088 Budapest VIII.
Puskin u. 12.
Tel: 142-074

Eng. sz.: EL/11/1976
Készült az Evangélikus Teológiai Akadémia ofszet gépén.

Eng. sz.: 4335

Felelős:

Dr. Nagy István

Előfizetés havi 42.- forint, fél évre 250.- forint, egy évre 500.- forint.

ISSN 0133-2821

Címlapunkon: El Greco — Pál apostol

TARTALOM

1988. szeptember hó

Missziói munkaprogram 1988-89.

Bevezető (Dr. Nagy István)	451
Előljáróban (Zászkaliczky Péter)	452
<u>Gyermekbibliákori munkaprogram:</u>	
Isten szeret engem — Bevezetés a keresztyén életbe (Nagyné Ferenczy Erzsébet)	453
<u>Vázlatok ifjúsági órákhoz:</u>	
Mit? Miért? Hogyan? — A Bibliát kérdezzük (Ittész János)	467
<u>Gyülekezeti bibliorák:</u>	
Szent István évében magunkról gondolkodunk (Bohus Imre)	483
<u>Igehirdetés sorozatok</u>	
"Elmerülni ne hagy kicsiny hajódat" — Reformációi sorozat (Bence Imre)	487
Ádventi megtérés — Ádventi sorozat (Bencéné Szabó Márta)	493
Emberek a halálba induló Jézus körül — Bőjti sorozat (Zászkaliczky Pál)	497
<u>Egyházmegyei alkalmak</u>	
Egyházmegyei csendesnap	
Presbiteri csendesnap	
Ifjúsági tábor	
Zenei tábor	
Konfirmációi előkészítő tábor (Zászkaliczky Péter)	505

ELŐSZÓ

Együtt

Együtt a Krisztus után járásban. Mint tanítványok, akik a Mester után járva, a Mester után járásra felszólítva végezzük szolgálatainkat az egyházban.

Együtt élhetjük át a Mester után járó tanítványok örömét, Isten Szentlelkének velünk való együttműködését, s Neki vallhatjuk meg mulasztásainkat, s Tőle nyerhetünk új erőt, reménységet a szolgálatra.

Együtt keresve Isten üzenetét, amit el kell juttatni a kicsiknek és időseknek, az életbe indulóknak és a halállal tusakodóknak.

A gyakorlati teológiai tanszék főszemináriumának tagjai ezt az együtt keresés szolgálatát vállalták, amikor kidolgozták ezt a munkaprogramot. A keresés ez mindig fárasztó munka. Az is lehet, hogy van aki könnyebben, nálunk sokkal jobban tudja felfedezni Isten üzenetét. Ezeket a testvéreinket kérjük, hogy a jövő évi munkaprogram összeállításához küldjék el azokat az igehirdetési sorozatokat, tanításokat, amellyel munkánkat a gyülekezetekben segíthetik és támogathatják.

Együtt az imádságban. Hordozva egymást az imádságainkban Hadd kérdezzem meg, van-e egy is lelkésztársaid közül, barátaid és szeretted közül, kedves Olvasóm, akikért imádkozol. Félek, hogy többen vannak azok, akiket megbírálnak, kritizálnak, mint akikért sokszor, fáradhatatlanul imádkozunk.

A tanítványok, az első keresztyének tudták, hogy azok, akik az igehirdetés szolgálatában állnak, mások hordozó imádságára szorulnak. Te is, én is.

együtt munkálkodva, egymás segítségére sietve a Lelkipásztor lapjain keresztül is, mert csak így töltjük be szolgálatainkat, s járunk az egymásért felelősséget hordozó keresztyének útján.

Isten áldása legyen ezeken a munkákon, amikor most Testvéreink asztalára tesszük.

Szerkesztő

ELŐJÁRÓBAN

Az Evangélikus Teológiai Akadémia Gyakorlati Tanszékének Főszemináriuma az 1988. június 13-án tartott ülésén elfogadta és magáévá tette azt a javaslatot, hogy lelkészeinknek ez a munkaközössége legyen gondozója és kialakítója, évről-évre megszerkesztője egy missziói munkaprogramnak.

Ezt mindnyájan nélkülözzük. Nyomasztó érzés az összefogottság hiánya. Mindenki maga próbálkozik és kísérletezik a gyülekezetekben. Sok energia forgácsoldódik így el, amit összefogva jobban lehetne hasznosítani. S elvész, vagy minimális a lehetőség, hogy egymástól tanuljunk.

Nem szeretném ezzel alábecsülni a Lelkipásztor folyóirat múltbéli szolgálatát, ahol javasolt munkaprogram jelleggel jelentek meg eddig is igehirdetés-sorozatok, vagy gyermekmunkához sok anyag. Voltak külön gondozói is egy-egy munkágnak, mint ami megvalósult a hosszú éveken át megjelent gyermekbibliaórai vázlatokban. Méris, évtizedeken át hiányzott az a minden munkára tekintő igény, amelyik annak idején több, mint két évtizeden keresztül a Belmissziói Munkaprogramokat évről-évre létrehozta. Egy idén tavasszal végzett tájékoztató felmérésem szerint egyedül a Pest megyei Egyházmegyében jelenik meg évente olyan munkaterv, amelyik gyülekezeti munkához is segítséget ad gyülekezeti napokhoz, találkozáshoz javasolt témákkal, bibliaórai vázlatokkal is. Hasonlóan kerül minden lelkész kezébe a Fejér-Komáromi Egyházmegyében is az egyházmegyei alkalmak részletes évi programja hosszu ideje már. Ennek a kiadványnak az is szándéka, hogy ezek a helyi törekvések se maradjanak meg egy-egy egyházmegye falain belül.

Az itt közölt anyag részünkről természetesen csak javaslat lehet. A régi Belmissziói Munkaprogramok használatát annak idején püspöki rendelkezés tette részben kötelezővé, részben javasolta annak belátás szerinti használatát. A gyakorlati főszeminárium munkaközösségének egyházi jogi hatáskör nélkül csak a segítségnyújtás lehet a szándéka.

Erősen érzem a Missziói Munkaprogram jelen anyagának korlátait is. A gyülekezetek eltérő igényére sem lehetünk tekintettel. De ezen túl is magán hord a közölt anyag bizonyos esetlegességet. A két rendelkezésre álló hónap a hiányosan jelen volt munkaközösség számára erős időbeli és igénybeli korlátokat jelenített. Egy szerény kezdetre vállalkozhattunk csupán. Szükségből helyenként már felhasználható anyagot is közzéteszünk, másrészt sok munkaterület egyszerűen kimaradt. Mégsem vártunk további évet. Abban a reményben adjuk közre korláttaival, hogy így is segítséggé válik, s ha lelkésztársainknak helyenként csak néhány vonatkozásában felhasználható is, megjelenése máris nem hiábavaló. S éltet az a másik reménység is, hogy a kezdet gyermekbetegségeivel együtt is elindítója lesz egy szüntelenül gazdagodó és mindig teljesebb, új belmissziói munkaprogram sorozatnak. Segítsen ehhez a misszió Ura bennünket!

Zászkaliczky Péter

Gyermekbibliköri munkaprogram

ISTEN SZERET ENGEM (Bevezetés a keresztyén életbe)

- I. Témakör: A teremtő és gondviselő Isten (I. hitágazat)
 1. A világot Isten teremtette
 2. Istentől kaptam életemet
 3. Isten gondoskodik rólam (családomban, otthonomban)
 4. Minden nap Isten ajándéka
 5. Nevetünk és sírunk (öröm és szomorúság az életben)
 6. Istennek kell engedelmeskedni (bűneset)
 7. Isten tőlem is a jót várja (parancsolatok)
 8. Isten meg akar menteni - segít nekem
- II. Témakör: Isten gyermeke vagyok
 9. Meg vagyok kereszttelve
 10. Isten szól hozzám: Biblia
 11. Istennel beszélhetek: imádság (Mi Atyánk)
 12. Istennel találkozhatok: templom
 13. Vasárnap templomba megyek: istentisztelet
- III. Témakör: Isten közénk jön (II. hitágazat)
 14. Ádvent: Isten eljövetele: tegnap, ma és holnap
 15. Isten válaszukat várja: hiszünk benne és szeretjük egymást
 16. Isten karácsonyi ajándéka: JÉZUS
- IV. Témakör: Jézus segít
 17. Jézus segítőtársai - tanítványok elhívása
 18. Jézus segít a betegeknek (Bartimeus)
 19. Jézus segít a szomorkodóknak (Naini ifjú)
 20. Jézus segít azoknak, akik félnek (A tenger lecsendesítése)
 21. Jézus segít azoknak, akik tanácstalanok (Kánai menyegző)
 22. Jézus segít azoknak, akik valamit rosszul csinálnak (Mária és Márta)
 23. Jézus nekem is segít (Jézus megáldja a gyermekeket)
- V. Témakör: Jézus győz a gonosz felett
 24. Jézus Jeruzsálembe megy - bízik Istenben (virágvasárnap)
 25. Jézus magát adja nekünk (nagycsütörtök - úrvacsora)
 26. Jézus hagyja, hogy elfogják (Júdás, Péter, és a tanítványok árulása)
 27. Jézus legyőzi a bűnt (nagy péntek)
 28. Jézus legyőzi a halált (húsvét)
 29. Jézus megjelenik tanítványainak (Tamás története)
 30. Jézus a jó pásztor
- VI. Témakör: Jézus velünk van (III. hitágazat)
 31. Anyámaplja
 32. Jézus megígérte: veletek maradok! (mennybemenetel)

33. Jézus visszajön: megítéli életünket
34. Jézus a mennybe vár engem (örök élet)
35. Jézus Lelkét adja (pünkösöd)
36. Összefoglalás: ünnepeink (egyházi év)

Néhány kérdés az anyag elmélyítéséhez

ISTEN SZERET ENGEM

Az egész évi munka célkitűzése: a gyermekek szintjén, az őket körülvevő világból kiindulva elvezetni őket arra, hogy átéljék ezt: Isten szeret engem! A témák földolgozásánál próbáljunk meg a gyerekek mindennapi tapasztalataiból kiindulni, adjunk lehetőséget a gyerekeknek az élménybeszámolóra, a beszélgetésre, spontán reagálásokra. Próbáljuk a gyerekeket arra elvezetni, hogy hálával, szeretettel kapcsolódjanak ahhoz a Titkokhoz, akit Istenben megsejtenek. Tanítsuk őket az önálló imádkozásra úgy, hogy néhány szavas, mondatos imádságokat egyedül fogalmazzanak meg.

I. Témakör: A TEREMTŐ ÉS GONDVISELŐ ISTEN (1. hitágazat)

1. A világot Isten teremtette
 - a) Szép természeti képeket nézünk meg és a gyerekek személyes élményeit beszéljük meg a természettel kapcsolatban (csodálkozás, tetszés, öröm, hála). Isten teremtette a napot, holdat, csillagokat. Az ő szavára lettek a fák zöld lombjukkal, gyümölcsükkel együtt. Isten adta a madarak ajkára az éneket, tőle van az állatok bundája, a madarak tolla.../a gyerekek folytatják a sort./
 - b) Isten a földet nekünk, embereknek adta. Örülhetünk neki. Dolgozhatunk rajta. Használhatjuk kincseit. Isten azt akarja, hogy a víz, a levegő tiszta maradjon, a fák és növények növekedjenek, az állatok kinzás nélkül éljenek.
 - c) Isten szeret minket. Napot és esőt ad, hogy növekedjen a búza, hogy legyen kenyérünk. Erre gondolunk, amikor azt imádkozzuk: "Aki ételt, italt adott, Isten neve legyen áldott." Mindazt, ami körülöttünk van Istennek köszönjük meg, mert ő adta nekünk.
- IMÁDSÁG: /A gyerekek közösen mondják a "köszönöm"-öt/
 Teremtő Istenünk, a tengereket, folyókat, patakokat KÖSZÖNÖM
 a hegyeket, völgyeket, dombokat KÖSZÖNÖM
 a szellőt, napsugarat, csillagfényes estét KÖSZÖNÖM
 az esőt, havat, harmatot KÖSZÖNÖM
 ezt az egész nép világunkat KÖSZÖNÖM!
- FELADAT: Rajzold le vagy sorold fel, mi mindent köszönhetsz meg Istennek!

2. óra: Istentől kaptam életemet
 - a) Isten azt akarta, hogy ember is legyen a földön. Úgy teremtette meg az embert, hogy legyen szeme, amivel lát, füle, amivel hall, keze, amivel fog, lába, amivel jár, szája, amivel beszél. Az ember tud gondolkodni, beszélni és szeretni.
 - b) Az én életem is Istentől van. Édesapám és édesanyám szeretete által ajándékozta nekem Isten az életet. Hallok, látok, szagolok és ízlelek, érzek, tudok nevetni, sírni, énekelni, hallgatni, játszani és aludni. Isten egészséget ajándékozott nekem.

c) Isten a mi mennyei Atyánk. Szeret minket. Mi is szeretjük őt. Gyermekei vagyunk.

IMÁDSÁG: Mennyei Atyám, köszönöm az életemet. köszönöm, hogy szeretsz.

FELADAT: Rajzold le, vagy sorold fel, mi mindent tudunk a kezünkkel csinálni!

3. óra: Isten gondoskodik rólam (családom, otthonom)

a) A gyerekek beszámolnak arról, hogy kik tartoznak családjukhoz. Istentől kaptam szüleimet, testvéreimet, családomat. Szüleim szeretnek engem és gondoskodnak rólam.

b) Van otthonom: van házunk, ahol lakunk, van ágyam, ahol alhatok, van enni- és innivalóm, ruhám és játékom. Isten parancsolta meg szüleimnek, hogy gondoskodjanak rólam.

c) A világon minden ember Istené. De nem mindenkinek van olyan jó dolga, mint nekünk. Vannak éhezők. Vannak betegek. Vannak emberek, akik egyedül élnek. Vannak emberek, akik segítségre szorulnak.

FELADAT: Beszélj meg szüleiddel, barátaiddal, hogy kinek tudnál te segíteni? Hogyan?

IMÁDSÁG: Mennyei Atyám! Köszönöm, hogy vannak szüleim, testvéreim, van otthonunk. Van olyan család is, ahol nincs anya vagy apa. Nagyon rossz lehet nekik. Te azt akarod, hogy minden ember boldog legyen. Segíts azoknak a gyerekeknek, akiknek nincs apukájuk vagy anyukájuk.

4. óra: Minden nap Isten ajándéka

a) A reggel: Jól aludtam, most új nap kezdődik. Süt a nap, énekelnek a madarak. Mit köszönhetünk meg Istennek? (Hogy elmúlt a sötét éjszaka, hogy vigyázott ránk, hogy új napot ajándékoz nekünk.)

Mit kérhetünk Istentől? (Hogy vigyázzon ránk, hogy segítsen, hogy minden jól sikerüljön, hogy legyen velünk, mert akkor minden könnyebben és jobban megy.)

b) Napközben: Minden nap történik valami. Otthon nagyon jó, de nem lehetünk mindig otthon. Apa és anya dolgozni mennek, mi az óvodába vagy az iskolába. De Isten mindenütt velünk van. Amikor iskolába megyünk, amikor tanulunk, amikor olvasunk, számolunk, amikor játszunk.

Mit köszönhetünk meg Istennek? (Hogy mellettünk van, hogy vigyázzon ránk, hogy szeret.)

Mit kérhetünk? (Hogy segítsen.)

Minden nap meg van terítve az asztal. Isten akkor is velünk van, amikor asztalhoz ülünk. Evés előtt így imádkozhatunk:

"Urunk, Jézus légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk, Adjad Urunk, hogy jól essék, Jézus neve dicsérettessék." (Ékv. 546. ének dallama)

Evés után így imádkozhatunk:

"Aki ételt, italt adott, annak neve legyen áldott, Nekünk adtál, hála Isten. annak is adj, kinek nincsen." (546. ének dallama)

c) Este: Besötétedett, vége a napnak, aludni megyünk. De előbb még beszélünk Istennel. Ezt mindenki így csinálja, aki hisz benne. Mit köszönhetünk meg Istennek? (Az elmúlt napot, mindent, amit megtehettünk, aminek örülhettünk, azt, hogy jókedvűek, egészségesek vagyunk)

Mit kérhetünk? (Bocsánatot mindazért, amit rosszul tettünk. Kérjük Istent, hogy vigyázzon ránk és mindazokra, akiket szeretünk, stb.)

IMÁDSÁG: Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy mindig felkel a nap és te minden nap velünk vagy.

FELADAT: Írj egy reggeli, egy napközben elmondott és egy esti imádságot!

5. óra: Nevetünk és sírunk (Öröm és szomorúság az életben)

a) Fényképeket nézünk meg: nevető, síró, riadt vagy szomorú arcú gyerekeket. Nevető és síró arcú papírkorongokat osztok ki, példákat mondok, s aki annak örülni szokott, az a nevető arcot, aki inkább szomorkodni, az a síró arcot mutatja fel. (pl. süt a nap és kirándulni megyünk, valaki kicsúfolt az iskolában, anyukám szomorú, mert nem segítettem neki, szüleim elmentek és egyedül vagyok, névnapom van, stb.)

b) Hogyan imádkozhatunk, amikor szomorúak vagyunk?

- amikor beteg vagyok: Istenem, kérlek, gyógyíts meg. Segíts mindenkinek, aki még nálam is betegebb.

- amikor veszekedés van a családban: Istenem, apa haragszik és csapkodja az ajtókat. Anya meg hallgat. Olyan szomorú vagyok. Szeretném, ha minden jó lenne megint. Istenünk, ne hagyj el minket, segíts rajtunk.

- amikor kinevettek az iskolában: Istenem, valamit rosszul csináltam és a többiek kinevettek. Sírtam. Add, hogy holnap megint minden jó legyen. Nem akarok mérges lenni a többiekre. Biztosan nem akartak rosszat. Segíts mindnyájunknak.

c) Hogyan vigasztalhatjuk meg azokat, akik szomorkodnak?

Aki beteg és kórházban van, aki rossz jegyet kapott, akit a többiek csúfolnak, stb.

IMÁDSÁG: Mennyei Atyánk! Vigasztald meg azokat, akik szomorkodnak.

FELADAT: Rajzolj egy síró gyereket! Írd alá, hogy miért sír! Találd ki, hogy mitől vigasztalódna meg és rajzold le nevető arccal is!

6. óra: Istennek kell engedelmeskedni (bűneset)

a) A bűneset története

b) Ádám és Éva nem engedelmeskednek Istennek. A kígyóra hallgatnak. Isten ezért megbünteti őket: nem maradhatnak Istennél és meg kell halniuk. De Isten még mindig szereti őket! Ígéretet is ad: küldeni fog Valakit, aki legyőzi a gonoszt.

c) Az "Ádám és Éva" eredetileg nem is nevek. Valami ilyesmit jelentenek: "Ádám"=ember; "Éva"=Az élet anyja, életadó; "EDEN"=termékeny föld, az öröm kertje. Tehát nem csupán két bizonyos ember történetéről van itt szó, hanem rólunk!

IMÁDSÁG: Bocsásd meg Istenünk, hogy nem engedelmeskedünk neked. Győzd le a rosszat a mi szívünkben is.

FELADAT: Rajzold le a kígyót, s fölé a keresztet!

7. óra: Isten tőlem is a jót várja (parancsolatok)

a) Isten parancsolatokat ad nekünk. Azt akarja, hogy engedelmeskedjünk neki, hogy higgyünk benne, imádkozzunk hozzá, szeressük szüleinket, segítsünk egymáson, igazat mondjunk, stb. Azt akarja, hogy ne veszekedjünk, ne hazudjunk, ne vegyük el, ami a másé, ne kínozzuk az állatokat, stb.

b) Isten azt parancsolja: Ne ölj!

Az 5. parancsolat szerint mit nem szabad csinálnunk?

Az 5. parancsolat szerint mit kell tennünk?

c) A parancsolatok összefoglalása: Higgy Istenben és szeresd az embereket!

IMÁDSÁG: Istenem, segíts, hogy engedelmeskedjem neked.

FELADAT: Rajzolj két közelekedési lámpát, az egyik pirosat, a másik zöldet mutasson. A piros alá írd néhány példát arra, hogy mit nem szabad; mellé, a zöld lámpa alá írd le az ellentétét, amit tennünk kell.

8. óra: Isten meg akar menteni - segít nekem
- Ebben a világban nemcsak öröm van, mert van sátán - bűn - félelem - szenvedés - szomorúság - gyász
 - A kígyó erősebb volt, mint Ádám
A kígyó erősebb, mint én
 - De Isten erősebb, mint a gonosz! Ő szeret minket. Segíteni akar nekünk. Azt mondja: Ne féljete! Meg akarlak menteni titeket.
A gonosz nem árthat nektek!

IMÁDSÁG: Istenem, köszönöm, hogy meg akarsz menteni.

FELADAT: Rajzolj egy napot és írd bele a napkorongba: "Isten szeret engem".

II. Témakör: ISTEN GYERMEKE VAGYOK!

9. óra: Meg vagyok keresztelve!

- Megnézzük a templomban a keresztelő kutat, vagy a keresztelő kancsót. A Vízről beszélgetünk mint a tisztálkodás eszközeiről. A mosakodás nem tisztíthat meg bennünket úgy, hogy Isten országába beléphessünk. De Isten a segítségünkre jön: ő maga mos meg a kereszt-vízzel.
- Jézus parancsa alapján keresztelték meg minket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.
- A kereszttségben Isten gyermekei lettünk. Isten neve és a mi nevünk összetartozik. Isten név szerint szólított meg: Péter, Judit, Tamás... te az enyém vagy!

IMÁDSÁG: Istenem! Köszönöm, hogy gyermeked lehetek.

FELADAT: Kérdezd ki szüleidet kereszteléséről, hol, mikor volt, kik a keresztzsüleid. Nézd meg a keresztelési emléklapodat, családi fényképeket, amik akkor készültek.

10. óra: Isten szól hozzám: Biblia

- Arról beszélgetünk a gyerekekkel, hogy utazott-e el már az ő családjukból valaki és kaptak-e levelet. Isten is írt nekünk, embereknek levelet. Nem is egyet, hanem sokat. Ezeket a leveleket összegyűjtötték, s ezt nevezzük Bibliának, Szentírásnak.
- Isten szól hozzánk, megszólít minket, beszél velünk. Mi pedig hallgatjuk őt. A Bibliában Isten szavát, igéjét olvashatjuk.
- A Biblia arról szól, hogy Isten szeret minket: Jn 3, 16

IMÁDSÁG: Köszönöm a Bibliát.

FELADAT: Vegyétek elő otthon a Bibliát! Nézzétek meg, milyen két nagy részből áll a Szentírás!

11. óra: Istennel beszélhetek: imádság (Mi Atyánk)

- Kihez lehet fordulni, ha tanácstalanok vagyunk? Ki válaszol mindig kérdéseinkre, ki figyel mindig oda ránk? Az imádságban így beszélhetünk Istennel.
Kérdések a gyerekek élményeiről: Ki szokott minden nap imádkozni? Ki szokott kérni? Ki szokott megköszönni is? Ki imádkozik együtt szüleiével, testvéreivel? Ki imádkozott már egyedül is csöndben, magában, saját szavaival?

b) Képeket nézünk meg imádkozó emberekről és megbeszéljük, hogy milyen mozdulatokkal lehet kísérni az imádságot és mit fejeznek ki ezek (a gyerekek mutathatják is): kezek összekulcsolása, kezek összetétele "gyertyaláng" alakban, lehajtott fej, becsukott szem, kar felemelése kitérve, üres tenyerek előrenyújtása kérés mozdulattal, az arc eltakarása, térdelés, stb.

c) Mi Atyánkot végiggondolva beszélgetünk arról, hogy mit tartalmaznak az imádságaink: Dicsőítés, köszönet, hálaadás, bocsánatkérés, bűnvallás, kérés, közbenjárás.

IMÁDSÁG: Istenünk! Köszönjük, hogy beszélhetünk veled.

FELADAT: Állíts össze "imádság-füzetet" úgy, hogy egy-egy oldalon rajzban vagy írásban felsorolást készítesz:

KÖSZÖNÖM, hogy...

BOCSÁSD MEG, hogy...

KERLEK, hogy...

12. óra: Istennel találkozhatok: templom

a) Arról beszélgetünk, hogy ki, mikor látta a templomot, mikor szokott templomba menni. Miért járnak templomba az emberek? Mire való a templom? Miről lehet a templomot megismerni? stb.

A templom Isten népének a háza, ahol Istennel találkozhatunk.

b) Átmegyünk a templomba és megmészük a templom berendezését:

A HARANG szava ez: "élőket hívogatok, holtakat elsíratok". A templom közepén egy asztal áll, a neve: OLTÁR. Az oltáron nyitott BIBLIA van. Isten iránti szeretetből VIRÁGOT teszünk az oltárra. Az

éző GYERTYA Jézus szavára emlékeztet: "Én vagyok a világ világossága"

A KERESZT arra emlékeztet, hogy Jézus meghalt érttem. A SZŐSZÉKEN

a lelkész prédikál, Isten igéjét hirdeti. Amikor minket a KERESZTELŐ-

KÜTNÁL megkereszteltek, Isten gyermekei lettünk. Az ÚRVACSORAI

EDÉNYEKBE ostya és bor, Jézus teste és vére van. az ÉNEKSZÁMTÁBLA

azt mutatja, hogy melyik éneket énekeljük. az ORGONA a gyülekezet

énekét kíséri. Amikor a PERSELYBE pénzt teszünk, Isten iránti

hálánkat, a gyülekezet iránti szeretetünket mutatjuk meg.

c) Elolvassuk és megbeszéljük - ha lehet, megtanuljuk - a 288.

éneke: Áll az Úristen temploma... Az óra végén az oltárhoz térdelünk,

és úgy modjuk el együtt a Mi Atyánk-ot.

FELADAT: Rajzold le, vagy készítsd el gyufásdobozokból templomunk kicsinyített mását!

13. óra: Vasárnap templomba megyek: istentisztelet

a) A templom Isten népének háza, ahol közösen szoktunk ünnepelni,

örvendezni. Mit ünnepünk? (Jézus születését, halálát, feltámadását,

stb) Hogy hívják ezt az ünnepséget? (istentisztelet) Kik ünnepelnek

együtt? (Isten népe, családja, gyülekezet) Mikor ünnepelnek? (Vasárna-

ponként) Mi az ünnepi étel? (ostya, bor) Hogyan ünnepelünk? (Hallgat-

juk az igét, énekelünk, imádkozunk, adakozunk).

b) Az istentiszteleten Isten szól hozzánk igéjében:

figyelmeztet (hogy akarata szerint éljünk)

megörvendeztet (szeretetének jóhírével)

Azt akarja, hogy fogylünk rá!

c) Isten igéjére válaszolunk: énekkel, imádsággal, hitünk megval-

lásával, adakozással.

IMÁDSÁG: Istenünk! Köszönjük neked a templomokat.
FELADAT: Gondolkozz azon, hogy mit imádkozhatunk templomba érkezés-

kor és templomból távozáskor! Próbálj ilyen imádságot írni!

III. Témakör: ISTEN KÖZÉNK JÖN (II. hitágazat)

14. óra: Ádvent: Isten eljövetele tegnap, ma és holnap

a) Ádvent a karácsony előtti idő. Négy hétig tart. (Ádventi koszorú, házikó bemutatása) Ádventben karácsonyra, Jézus születésének ünnepére várunk, készülünk.

Ádvent azt jelenti: ELJÖVETEL. Isten eljön közénk.

TEGNAP: Isten eljött az emberekhez. Elküldte Fiát, Jézust. Ez nagyon régen volt.

b) MA: Isten ma is eljön az emberekhez. Hallhatunk, tanulhatunk Jézusról.

c) HOLNAP: Isten el fog jönni az emberekhez. Jézus egyszer visszajön. Ítéletet fog tartani.

IMÁDSÁG: Jöjj, szívembe Úr Jézus.

FELADAT: Készítsetek együtt ádventi házikót!

15. óra: Isten válaszunkat várja: hiszünk benne és szeretjük egymást

a) Ádventben Istent várjuk. Ő Jézusban el is jön hozzánk. De Isten is vár. Válaszunkat várja.

b) Isten várja, hogy a templomba menjünk, várja, hogy imádkozzunk, várja, hogy hallgassunk rá, várja, hogy engedelmeskedjünk neki stb.

Isten szeret minket. Vajon mi is szeretjük Istent?

c) Isten hív bennünket. Hív a harang szavával, hív a Biblián keresztül, hív a lelkészen keresztül. Isten hív embereken keresztül, akik szomorúak, embereken keresztül, akiknek gondjaik vannak, embereken keresztül, akik magányosak.

Isten hív minket és válaszolunk kell! Vajon szeretjük az embereket?

IMÁDSÁG: Istenem, szeretlek téged. Segíts szeretni az embereket.

FELADAT: Rajzold le, hogyan válaszolhatsz Isten hívására!

16. óra: Isten karácsonyi ajándéka: JÉZUS

a) a karácsonyi történet elmondása

b) Karácsony van. Nagyon örülünk ennek. Minek örülünk? Örülünk a karácsonyfának, örülünk az ajándékoknak, örülünk a gyermek-Jézusnak. Isten ajándékozza nekünk Jézust. Isten magát ajándékozza nekünk. Jézusban Isten ember lett. Ennek örülünk. Jézus a legszebb ajándék. Ezért akarunk mi is örömet szerezni másoknak. Mert Isten nagy örömet szerzett nekünk. Így SZERET MINKET ISTEN!

c) A karácsonyfán sok gyertya ég. Világosságot árasztanak. A szívünkben is világosságnak kell lenni. Jézus teszi világossá szívünket. Jézus a világ világossága.

IMÁDSÁG: Istenünk, köszönjük ajándékodat, Jézust.

FELADAT: Rajzold le, hogy mit szeretnél, és mit fogsz te ajándékba adni!

IV. Témakör: JÉZUS SEGÍT

17. óra: Jézus segítőtársai - a tanítványok elhívása: Lk 5, 1-11.

Péter, András, Jakab és János halászként voltak. Jézus azt mondta nekik: JÖJJEK ÉS KÖVESSETEK ENGEM! Meg akarom menteni az embereket. Segítetek ebben nekem. A négy halász Jézussal ment.

Mi is Jézussal akarunk menni. Hogyan tudjuk ezt megtenni? Szeretni akarjuk Jézust. Segíteni akarunk az embereknek.

IMÁDSÁG: Jézus, segíts, hogy kövesselek!

FELADAT: Rajzolj egy halat, és írd bele: JÉZUS!

18. óra: Jézus segít a betegeknek Mk 10, 46-52

Sok beteg kért Jézustól segítséget. Jézus segített nekik. Meggyógyította őket. Jött hozzá egy beteg, aki nem lakhatott együtt a családjával, leprás volt. A lepra súlyos, fertőző betegség. Jézus meggyógyította őt. Jött egy másik beteg is, aki nem hallott, és nem tudott beszélni. Jézus őt is meggyógyította.

Még egy beteg jött hozzá, akit Bartimeusnak hívtak. Vak volt. (Láttatok már vak embert? Hol volt? Mit csinált? Egyedül volt? Nem sajnáltátok őt? Milyen az, ha valaki vak? - Csupjátok be a szemeket!) Jézus a vak embert is meggyógyította.

Ezek a betegek azért gyógyultak meg, mert BÍZTAK JÉZUSBAN!

IMÁDSÁG: Jézus, köszönöm, hogy látok.

FELADAT: Rajzolj egy csukott és egy nyitott szemet és írd alá: Bartimeus.

19. óra: Jézus segít a szomorkodóknak Lk 7, 11-17

Voltatok már szomorúak valamiért?

Van egy asszony. Csak egyetlen fia van, a férje már nem él. Özvegy. És most a fia is meghalt. Egészen egyedül maradt. Nagyon szomorú. Jézus segít neki. Életre kelti a fiút. Hogy örül az asszony! Jézus erősebb, mint a halál.

IMÁDSÁG: Jézus, segíts, amikor szomorú vagyok!

FELADAT: Rajzold le a történetet és írd alá, hogy melyik városban történt!

20. óra: Jézus segít azoknak, akik félnek Mt 8, 23-27

Van olyan közöttetek, aki már nagyon félt valami miatt?

A tanítványok nagy veszélyben vannak. Csónakban ülnek a tengeren. Félnak a vihartól és a hullámoktól. Jézus meg alszik. A tanítványok fölébresztik Jézust, hiszen annyira félnek! Jézus azt mondja nekik: NE FÉLJETEK! Jobban kell bíznotok Istenben. A viharnek vége, a tanítványok már nem félnek.

IMÁDSÁG: Jézus, segíts, amikor félek!

FELADAT: Rajzold le a felkorbácsolt hullámokat és a lecsendesített tengert! Írd alá Jézus szavát: Ne féljete!

21. óra: Jézus segít azoknak, akik tanácstalanok Jn 2, 1-12

Voltatok-e már úgy, hogy nem tudtátok, mit csináljatok? (Vagy: Voltatok-e már lakodalomban? Mit csinálnak ott az emberek?)

A kánai lakodalomban egyszercsak elfogy a bor. A menyasszony és a vőlegény tanácstalanok: "Most mit csináljunk?" Van ott hat köveder. Víz van bennük. De Jézus azt mondja: "kóstoljátok meg!" Most meg finom bor. Hogy örül az ifjú pár! Jézus segített! Miért segített Jézus?

IMÁDSÁG: Jézus segíts, amikor tanácstalan vagyok!

FELADAT: Rajzold le a 6 kövedret és írd alá, hogy hol volt a lakodalom!

22. óra: Jézus segít azoknak, akik valamit rosszul csinálnak Lk.10,38-42

Volt már olyan, hogy valamit rosszul csináltatok és később rájöttetek, hogy nem kellett volna?

Jézus meglátogat két testvért. Az egyiket Máriának, a másikat Mártának hívják. Mária jól csinálja: Jézust hallgatja. Mártának nincs erre ideje. Ez rossz. Jézus megmondja nekik, hogy mi a jó és fontos: órá figyelni. Így segít Jézus.

IMÁDSÁG: Jézus segíts, hogy a jót válasszam!

FELADAT: Rajzolj egy Bibliát és írd alá: Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét.

23. óra: Jézus nekem is segít Mk 10, 13-16

Mondta már valaki nektek: "Most hagyj békén, nem érek rá"? A tanítványok el akarták kergetni a gyerekeket Jézustól. Azt gondolták Jézusnak nincs ideje, nem ér rá. De Jézus azt mondta: engedjétek a gyermekeket hozzám! Mert Jézusnak van ideje a gyermekek számára is. Sőt, fontosak neki a gyerekek! Szereti őket. Segíteni akar a gyerekeknek, hogy ne féljenek, hogy ne szomorkodjanak, hogy mindig a jót válasszák.

IMÁDSÁG: Köszönöm Jézus, hogy van időd számomra.

FELADATA: Írj imádságot ezzel kapcsolatban!

V. Témakör: JÉZUS GYŐZ A GONOSZ FÜLÖTT

24. óra: Jézus Jeruzsálemba megy – bízik Istenben Mt 21, 1-9

Jézus azt tanította, hogy Isten azokat is szereti, akik rosszat tettek, sőt éppen őket szereti. Jézus maga is azokat kereste, akiket senki se szeretett. Ezek az emberek boldogok lettek és új életet kezdtek Jézussal. A papok és írástudók kezében volt akkor a hatalom. Ők azt mondták: Jézus mindent összezavar ezzel. Mi tudjuk, hogy mit akar Isten. De Jézus azt mondta: Isten más, mint ahogy ti elképzelitek. Az ő szeretetét nem lehet megérdemelni. Sokan hitték Jézusban. A papok ezért megharagudtak és elhatározták, hogy megölik őt.

Amikor Jézus a számon Jeruzsálemba ment, sokan elébe szaladtak. Királyként akarták üdvözölni. Ünnepelni akartak Jézussal. De Jézus nem az ünneplésre gondolt, hanem a szenvedésre és halálra. Tudta, hogy Jeruzsálemben ez vár rá. Tudta, hogy Isten akarja így. Istent sokszor nem tudjuk megérteni. De Isten tudja a legjobban, hogy mi a jó. Ebben bízott Jézus.

IMÁDSÁG: Istenem, bízom benned.

FELADAT: Rajzolj pálmaágot és írd alá: Hozsánna!

25. óra: Jézus önmagát adja nekünk (nagycsütörtök – úrvacsora)

A történet elmondása után rendezünk egy kis közös étkezést: leterített asztalra cipó, sajt, retek, aprósütemény kerül. Miközben esznek a gyerekek, arról beszélgetünk, hogy Isten is készíti nekünk vendégséget az úrvacsorában. Ott is van asztal, van teríték, vannak edények, étel és ital. Miután leszedtük az asztalt, megterítjük az úrvacsorai oltárt kereszttel, gyertyával, kehellyel, paténával. Elolvassuk Márk 14, 22-24-et. Arról beszélünk, hogy az úrvacsorában Jézus rendelése szerint ugyanaz történik, mint az utolsó vacsorán: Jézus testét és vérének adjuk.

IMÁDSÁG: Jézus, köszönöm, hogy asztalt terítesz nekünk.

FELADAT: Rajzolj le a kelyhet és az ostyát!

26. óra: Jézus hagyja, hogy elfogják (Júdás, Péter és a tanítványok árulása)

Jézus nagyon szomorú. Egyik tanítványa elárulta őt. Pénzt kapott érte. Mindegyik tanítvány szomorú. Arra gondolnak: Miért tette ezt Júdás? Júdás a rossz úton ment.

Jézus azt mondta tanítványainak: Ti nem fogtok kitarítani mellettem! A tanítványok hallani sem akartak erről. Azt mondták: Meg akarunk

veled halni! Nem hagyunk el téged! De Jézus jobban tudta. Amikor elfogták őt, a tanítványok elfutottak. Megijedtek. Azután Péter háromszor is letagadta, hogy ismeri Jézust.

IMÁDSÁG: Két út van előttünk. Uram, a jó útra taníts engem!

FELADAT: Rajzold le a két utat. A keskeny út végére keresztet, a széles út végére kígyót rajzolj!

27. óra: Jézus legyőzi a bűnt (nagy péntek)

Jézust elfogták és ő nem tiltakozott. Kigúnyolták, megverték és megkínózták, de ő még azokat is szerette, akik fájdalmat okoztak neki. Jézus is sírt és félt. De félelménél nagyobb volt az Atyjába, Istenbe vetett bizalma. Fájdalmak, kínok között halt meg a kereszten. Jézus önként szenvedett. Értünk tette. Tudta, hogy Isten így akarja ezt, mert szeret minket. Jézus legyőzte a bűnt. Legyőzte a félelmet. Legyőzte a sátánt.

IMÁDSÁG: Csöndben maradunk, megpróbálunk arra a Jézusra gondolni, aki értünk vállalta a szenvedést. Jézus, győzd le a mi félelminket is! Győzd le a mi bűnünket is!

FELADAT: Figyeld meg, hol látsz keresztet, s ha látsz valahol, gondold Jézus szenvedésére! Készíts kis keresztet botocskákból!

28. óra: Jézus legyőzi a halált (húsvét)

Jézus meghalt a kereszten. De Isten erősebb, mint a halál. Húsvét reggelén új életet adott Jézusnak. Életre keltette, feltámasztotta őt. Tanítványai üresen találták a sírt. Azután megjelent nekik Jézus. A tanítványok nem értették és alig akarták elhinni, ami történt. Jézus legyőzte a halált! Feltámadt! Él!

IMÁDSÁG: Győzd le a mi halálunkat is!

FELADAT: Készíts húsvéti zászlót hurkapálcából és papírból! A zászló egyik oldalára rajzolj napkorongot Krisztus-monogrammal! (ld. ékv.) A másik oldalára rajzolj keresztet és írd alá: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Halleluja!

29. óra: Jézus megjelenik tanítványainak Jn 20, 19-29

A tanítványok úgy gondolják, hogy mindennek vége. Nem értik, hogy miért kellett Jézusnak meghalnia. Nem tudják, hogy ő él. Tele vannak félelemmel. Jézus megjelenik nekik és köszönti őket: Békesség néktek! Jézusért lehet a tanítványoknak békessége Istennel és emberekkel. Aki Jézusban hisz, annak örök élete van.

IMÁDSÁG: Jézus, köszönöm, hogy feltámadtál értem.

FELADAT: Rajzolj egy bábot és egy pillangót. Próbáld megmagyarázni, hogy miért emlékeztet a rajz a feltámadásra!

30. óra: Jézus a jó pásztor

A bárányokra pásztor vigyáz. Mi minden történhet a bárányokkal? Hiányzik egy bárány. Eltévedt, nem találja a jó utat. Mit tesz egy jó pásztor? Mit gondol egy rossz pásztor? Jézus a jó pásztor. Megkeresi az elveszett bárányt.

IMÁDSÁG: Jézus, köszönöm, hogy megkeresel és nem hagysz el engem.

FELADAT: Vágj ki kartonból egy nagy bárányt. Összetépett fehér krepp-papír darabokból ragassz neki bundát!

VI. témakör: JÉZUS VELÜNK VAN (III. Hitágazat)

31. óra: Anyáknapja

Édesanyámnak sok dolga van. Neki kell bevásárolni, főzni, sütni, mosni, vasalni, varrni, stb. Mi mindent köszönhetek neki? (Azt is, hogy megkereszteltetett, hogy imádkozni tanított. (Mit tehetek édesanyámért, mit segíthetek neki?))

IMÁDSÁG: Istenem, köszönöm édesanyámat. Köszönöm az egész családomat, otthonomat.

FELADAT: Egy csokor virággal köszönd meg édesanyádnak, hogy megkereszteltetett, és nagymamádnak, hogy imádkozni tanított!

32. óra: Jézus megígérte: veletek maradok! (mennybemenetel)

Ha valakitől elbúcsúzunk, azt mondjuk: most elmegyek. Jézusnál másképp volt. Amikor tanítványaitól elbúcsúzott, azt mondta: Veletek maradok! Minden nap veletek vagyok, akkor is, ha nem láttok engem. Elküldöm nektek Szentlelkémet, ő megvigasztal titeket. Jézus elment tanítványaitól, de mégis velük maradt. Nem látták őt többé, de Jézus látta őket. Így van ez velünk is. Nem láthatjuk Jézust, hiszen ő Istennél van. De Jézus lát minket. Tudja, hogy mit gondolunk. Tudja, hogy mit mondunk, és mit csinálunk. Így van velünk is Jézus. Istennél van és mégis velünk van. Erre gondolunk, amikor azt mondjuk: felment a mennybe.

IMÁDSÁG: Jézus, köszönöm, hogy velünk maradtál.

FELADAT: Rajzolj felhőt, mely eltakarja félig a felemelkedő keresztet, s alá rajzold le a földet két lábnyommal!

33. óra: Jézus visszajön: megítéli életünket

Nem vagyok mindig jó. Néha durcás vagyok, mérges. Néha lusta vagyok. Néha meg beképzelt. Olykor hazudok is. Előfordul, hogy elveszek mástól valamit. Legtöbbször csak magamra gondolok. Ez csúnya dolog. Tudom jól, de magamtól mégsem tudok megváltozni. A Szentlélek segít nekem, hogy azt tudjam mondani: "Istenem, sajnálom, bocsáss meg nekem." Azután egészen újat kezdek.

Jézus mindent tud rólam. Egyszer visszajön erre a földre és ítéletet tart fölöttem is. Akkor számot kell adnom arról, hogy hittem-e benne és cselekedtem-e az ő akaratát.

IMÁDSÁG: Jézus, bocsáss meg nekem!

FELADAT: Kérj bocsánatot szüleidtől mindazért, amivel megbántottad őket!

34. óra: Jézus a mennybe vár engem (örök élet)

A virágok elhervadnak, a növények elpusztulnak, az állatok is elpusztulnak egyszer. Minden embernek meg kell halnia. Édesapámnak is, édesanyámnak is. Nekem is. A Szentlélek segít nekem, hogy ne féljek ettől. Ahogyan Isten Jézust feltámasztotta a halálból, úgy mindazokat, akik szeretik őt, haláluk után magához veszi. Jézussal együtt Istennél leszünk akkor, mint a gyermekek apjuk házában. A mennyországban, Isten országában örökké élnek azok, akik benne hisznek.

Bemutatom a földgömböt, megkeressük azokat az országokat, amikről már hallottak. Meg lehet-e találni a földgömbön Isten országát? Nem, de még sincs elérhetetlen messzeségben: már itt van, köztünk van, felcsillan minden jóban, szeretetben. Ha ez a sok felcsillanás

egyetlen nagy fényzőnben egyesül, újjá lesz földünk is: ez lesz az új ég és új föld, Isten országa.

Az országoknak zászlóik vannak. Kis papr-zászlókat mutatok, megbeszélünk néhány nemzeti zászlót. Lehetne kitalálni zászlókat Isten Országá számára is. Színes papírból ragasztott zászlókat mutatok nekik, s a gyerekektől várom a "megfejtést": nyitott kapu (ide mindenkit szeretettel várnak), piros szív (itt a szeretet uralkodik), fehér ruha (csak tisztán lehet belépni, Isten öltöztet tisztaságba), fehér galamb (itt mindig béke lesz), kenyér és bor (Isten etet-itat minket), forrásvíz (ez élő víz, az életet jelenti), életfa (élet jelképe), stb.

IMÁDSÁG: Jöjjön el a Te országod!

FELADAT: Készíts te is zászlót Isten országa számára! Milyen zászló tudná megmutatni azt, hogy ott mindenki nagyon fog örülni, vagy azt, hogy ott mindenki jó barátságban lesz a többiekkel?

35. óra: Jézus Lelkét adja (pünkösd)

A tanítványok pünkösdkor nem látták, de érezték a Szentlelket. A Szentlélek megváltoztatta szomorú szívüket. Örülni kezdtek és bátran beszéltek Jézusról emberek sokasága előtt.

Mi az a Szentlélek? Nem tudjuk titkát megmagyarázni. De érezzük erejét: a szomorkodókat boldoggá teszi, a féltékenyeket bátorságot ad, a haragosokat megbékíti.

A Biblia a tűz és a szél képében beszél a Szentlélekről:

- a tűz melegít: Kell-e a szívünkbe meleg? Mit jelent ez?
- a tűz világít: mit kellene meglátnunk a Lélek fényében?
- a tűz éget: van-e bennünk valami égetnivaló?
- a szél frissít: jó lenne, ha mi se lennénk lusták a jóra
- a szél repít: hogy ne tapadjunk le a földhöz, hanem "repüljön" Isten felé lelkünk
- a szél susog: nekünk is súg valamit a Lélek, bárcsak hallanánk!

Miben segít nekem a Szentlélek?

- segít hinnem, hogy Isten mindig velem van: Játékban, munkában, otthon, az utcán, az iskolában, a vakáció alatt, stb.
- segít megértenem azt, amit a Bibliából olvasok.
- bátorságot ad, hogy másoknak Jézusról beszéljek. Ha kinevetnek ezért, a Szentlélek megvigasztal, hogy ne féljek ettől.
- segít bízni abban, hogy Isten megvéd és megvigasztal engem, éjjel és nappal, amikor szomorú vagyok, amikor félek, amikor beteg vagyok.
- megtanít arra, hogy megköszönjem Istennek, hogy még akkor is szeret, amikor valamit rosszul csináltam.
- segít megbocsátani azoknak, akik bántottak.

IMÁDSÁG: A gyerekek mondják kórusban: - Jöjj, Szentlélek Úristen!

- hogy örülni tudjunk az életünknek,
- hogy türelmesek lehessünk a bajban,
- hogy mindig tudjunk kibékülni,
- hogy szerethessük egymást,
- hogy eljussunk a Mennyei Atyához!

FELADAT: Piros lángnyelvecskéket készítünk, mindegyikre felírjuk egy-egy ajándékát a Léleknek: türelmesség, kibékülés, vigasztalás, bátorság, öröm, kedvesség, szeretet, jószág stb. Mindenki húz egyet, s azért amit kapott, imádkozik a Szentlélekhez.

36. óra: ÖSSZEFOGLALÁS: Ünnepeink - egyházi esztendő

Néhány képet nézünk meg templomokról, istentiszteletekről, lehetőleg színesbőrű keresztyénekről is. Isten népe, családja, az egyház az egész év folyamán együtt ünnepli Isten jóságát, szeretetét, mellyel mindig velünk van. Milyen ünnepeink vannak? Képeket osztok ki a gyerekek között, melyek az egyházi év ünnepeit jelképezik. Egy-egy ünnep nevét mondom, ők kihozzák a megfelelő képet, s azt egy nagy táblára kirakva elének áll az egész egyházi év ünnepeivel.

IMÁDSÁG: Jézus, köszönjük, hogy az év minden napján velünk vagy.
FELADAT: Búcsúzóul a nyári szünet előtt lezárt borítékokat osztok ki a gyerekeknek. Csak akkor olvassák el, ha vége van az iskolának, óvodának és tényleg kezdődik a szünet. A borítékban kis emléklapokon ilyen üzenetek vannak: Köszönj meg minden szépet és jót Istennek! Ha nyaralni mész, keresd meg ott is az ev. templomot! Ha játszol valakivel, figyelj arra, hogy ő is örüljön a játéknak! Vedd észre a szépet! Vigyázz a virágokra, fákra, azok is Isten teremtményei! Légy mindig mosolygós! Segíts a családi munkában! stb.

Néhány kérdés az anyag elmélyítéséhez

A kérdés-felelet segítségével játékos formában taníthatjuk meg a gyerekeknek az anyagot. A kérdéseket kis kártyákra írjuk, a feleletet azok hátlapjára. Aki tudja a helyes választ, megkapja a kártyát. Az a győztes, aki a legtöbb kártyát gyűjti össze. (Kérdezhetjük a gyerekeket sorrendben, vagy jelentkezés szerint)

I. Témakör:

1. Kicsoda az Isten? Isten a világ teremtője.
2. Milyen két világot teremtett Isten? Mennyet és földet - látható és láthatatlan világot.
3. Mit tesz Isten most a világgal? Fenntartja és kormányozza.
4. Miért teremtette Isten az embert? Szeretetből teremtette, azért, hogy gyermeke legyen.
5. Mit tanít a Biblia Istenről? Isten mindenható, mindent lát, mindent hall, mindent tud.
6. Mi a legfontosabb, amit Istenről tudunk? Az Isten szeretet.
7. Kicsoda neked az Isten? Szerető mennyei Atyám, aki naponként gondoskodik rólam.
8. Honnan kaptad az életedet? Hiszem, hogy Isten teremtett engem, minden teremtménnyel együtt.
9. Hogyan gondoskodik rólad Isten? Életemet naponként mindennel ellátja. Megvéd a gonosztól.
10. Mivel tartozol Istennek az életedért? Hálával és engedelmességgel.
11. Mi között választhatott az ember, Ádám és Éva?? A jó és a rossz között.
12. Kinek hitt az ember? A kísértőnek hitt, nem engedelmeskedett Istennek.
13. Mi a Bűn? Az engedetlenség, Isten parancsának megszegése.
14. Mivel büntette Isten a bűnt? Az ember nem maradhatott Istennél és meg kellett halnia.
15. Milyen ígéretet adott Isten a bűnbe esett embernek? Hogy az asszony utódai közül majd születik Valaki, aki legyőzi a gonoszt.
16. Hogyan születik minden ember? A szívében bűnnel - eredendő bűn.

17. Mit vár tőlünk Isten? Hogy higgyünk benne, küzdjünk bűneink ellen.
18. Hogyan hangzik a parancsolatok összefoglalása? Szeresd az Urat a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Szeresd felebarátodat, mint magadat.

II. Témakör:

1. Ki rendelte el a keresztség szentségét? Jézus rendelte mennybemenetele előtt.
2. Kinek a nevében keresztelték meg téged? Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.
3. Mi történt veled, amikor megkeresztelték? Isten gyermeke lettem.
4. Mit ígért Jézus annak, aki hisz és megkeresztelkedik? Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki pedig nem hisz, elkárhozik.
5. Hogyan szól hozzánk Isten? Igéjében.
6. Hol olvashatjuk Isten ígését? A Bibliában.
7. Mit jelent a Biblia szó? "Könyvek" /66 könyv van a Bibliában/.
8. Hány részből áll a Biblia? Ó- és Újszövetség.
9. Miről szól az Ószövetség? Isten megígérte, hogy elküldi a Megváltót.
10. Miről szól az Újszövetség? Isten megtartotta ígését, elküldte Jézust.
11. Mit tartalmaz Isten ígéje? A törvényt és az evangéliumot.
12. Miben van összefoglalva a törvény? A tíz parancsolatban.
13. Mit jelent az evangélium szó? Jóhír, örömhír.
14. Miről szól ez a jóhír? Hogy Isten nekem Jézusért örök életet szerzett.
15. Hogyan foglalja össze János apostol az evangéliumot? Úgy szeretete Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.
16. Mi az imádság? Beszélgetés Istennel.
17. Hogyan szólíthatjuk meg Istent a Jézustól tanult imádságban? "Mi Atyánk". Úgy kérhetjük Istent, mint gyermekek apjukat.
18. Mi a templom? Isten háza, lelki otthonom.
19. Mi áll a templom középpontjában? Oltár.
20. Milyen könyv van az oltáron? Nyitott Biblia.
21. Mire emlékeztet téged a kereszt? Arra, hogy Jézus érttem halt meg.
22. Mit csinál a lelkész a szószéken? Prédikál, Isten ígését hirdeti.
23. Mire emlékeztet az égő gyertya? Jézus szavára: "Én vagyok a világ világossága".
24. Mit mutat a számtábla? Hogy melyik éneket énekeljük.
25. Miért teszünk pénzt a perselybe? Isten iránti hálából és egyházunk iránti szeretetből.
26. Mit tesz az istentiszteleten? Énekelek, imádkozom, megvallom hitemet, hallgatom Isten ígését.
27. Mire figyelmeztet Isten az igehirdetésben? Hogy engedelmeskedjem neki, tartsam meg parancsolatait.
28. Mivel örvendeztet meg Isten az igehirdetésben? Szeretetének jóhírével.

III-V. Témakör

1. Mit jelent az "ádvent" szó? Eljövétel.
2. Hogyan jött el hozzánk Isten? Elküldte Fiát, Jézust.
3. Mit hiszel Jézus születéséről? Hiszem, hogy Jézus Istentől

- született Isten és Szűz Máriától született ember.
4. Kicsoda neked Jézus? Az én Uram és Megváltóm.
 5. Mit tett érted Jézus? Jézus nekem is bűnbocsánatot szerzett a kereszten.
 6. Mitől váltott meg Jézus? A bűntől, sától és a halál hatalmától.
 7. Hogyan váltott meg Jézus? Ártatlan szenvedésével és halálával.
 8. Miért váltott meg Jézus? Hogy egészen az övé legyenek és az ő országában éljenek.
 9. Kiket mondott Jézus boldogoknak? Boldogok akik nem látnak és hisznek.
 10. Mit mondott Jézus arról, aki őbenne hisz? Aki hisz énbenem, ha meghal is él.

VI. Témakör

1. Kit küldött Jézus mennybemenetele után a tanítványainak? A Szentlelket.
2. Ki a Szentlélek? A Szentlélek az Atyának és a Fiúnak a Lelke.
3. Miben segít neked a Szentlélek? A Szentlélek segít hinned, hogy Jézus az én Megváltóm.
4. Mit cselekszik a Szentlélek a világban? A Szentlélek gyűjti össze és tartja meg az egyházat, a Krisztusban hívők közösségét.
5. Hova akar téged a Szentlélek elvezetni? Isten országába, a mennybe.
6. Mit ad a szívünkbe a Szentlélek? Szeretetet, örömet, békeséget, jószágot és hűséget.
7. Mit ad Isten azoknak, akik Jézusban hisznek? Bűnbocsánatot és örök életet.

Nagyné Ferenczy Erzsébet

MIT? MIÉRT? HOGYAN? – A BIBLIÁT KÉRDEZZÜK (Vázlatok ifjúsági órákhoz)

Bevezetés

Ennek a sorozatnak az anyaga az Evangelische Verlagsanstalt/Berlin kiadásában 1964-ben megjelent kis könyvecskén alapul. Helyenként fordítás, másutt módosításokkal továbbgondolása az ott olvashatóknak.

Úgy érezzük, hogy elsősorban nagyobb ifjúság körében jól használható, segítséget adhat kérdező, esetleg kérdésekkel vívódó fiataloknak, hogy választ találjanak kérdéseikre, miközben a Bibliát olvassák és tanulmányozzák.

Javasoljuk is, hogy a témák feldolgozása, ill. megbeszélése közben legyen kézben a Biblia.

A 15. számú témát ("Mit jelent a keresztyén nevelés?") ifjúsági órán nem javasolom használni. Esetleg felnőttek vagy fiatal házaspárok között mégis jó szolgálatot tehet az itt közölt anyag. Ezért nem

hagytuk ki, még így sem, hogy sorozatunkat elsősorban ifjúsági órákra szánjuk.

Ittész János

1. MI A VALLÁS? (Vallás-e a keresztyénség?)

Vallástörténeti kislexikon: "A Vallás komplex társadalmi jelenség, amelyben az emberek egy közössége kapcsolatot létesít valóságosnak, az ember sorsára döntő hatással lévőknek hitt természetfölötti erőkkel vagy hatalmakkal, hogy velük szemben függőségét kifejezze és egyszerismind befolyásolja azokat."

A vallás az ember vágyódása, keresése, amely egy jobb, nagyobb, szebb, időbe nem zárt lényre (=istenség) irányul. A vallásban az út letről fölfelé vezet, s ezért - meggyőződésünk szerint - kudarcra van ítélve, "mert senki sem ment fel a mennybe, csak az, aki a mennyből szállt alá, az Emberfia." (Jn 3, 13)

A vallás emberként nézi és kezeli az istenséget - s így tkp. óriássá növesztett önmagát tiszteli, s imádjá. Ennek a bálványimádásnak lehetnek egészen primitív, de nagyon kifinomult jelenségei is.

A keresztyén hit ebben az értelemben egyáltalán nem vallás. A Szentírásban egyszer sem szerepel a "vallás, vallásos" kifejezés. Annál többször hallunk a "kinyilatkoztatásról", ige formában is "kinyilatkoztat". De ez mit jelent?

Ellentéte a vallásnak. A vallásban az ember vágyódik és keres; a kinyilatkoztatásban az útírány fordított: Isten keresi és szólítja meg az embert, ő jön közel, ő ígér (próféták) és hajtja végre, váltja valóra ígéreteit (evangéliumok).

Theodor Bovet: "A világ nagykorúvá vált, egy vallást nem tud többé használni. Istenre van szüksége, aki testté lett, köztünk ültette fel sátorát, akinek dicsőségét naponta megújulva tapasztaljuk. Vagy a názáreti Jézus, az ács fia az Isten, vagy nem tudja nekünk egy tudós, egy filozófus sem bebizonyítani, még egy teológusnak sem hihetjük el; ez kizárólag saját életünkben tapasztalhatjuk meg. A vallások istenei nem tapasztalhatók meg az életben, nem találkozunk velük soha, mivel ők az égben vannak, mi viszont a földön. Ha ezzel szemben Isten testté lett Jézusban, ha az emberek között járt és megérintette őket húsból és csontból való kezével, és ha forró vére értük folyt a földre, akkor - igen, akkor nekünk is találkozunk kell vele, meg kell tapasztalunk őt és mássá kell lennünk általa." (Félelem és elrejtettség)

2. MIT MOND A BIBLIA ISTENRŐL?

Isten a Teremtő

Senmi nincs magától, a makrokozmosz és a mikrokozmosz az Ő alkotása. Ő adja az élőknek a lelket, és ha azt elveszi, az halál (Zsolt 104). Minden az ő kezéből jön. Ő mindenható Úr, kényszeríteni nem lehet.

Az ember személyes kapcsolatban lehet Istennel. (Ábrahámak mondja: "Vándorolj előttem"; Izráel népének: "Szentek legyetek, mert én szent vagyok, az Úr, a ti Istenetek!") Izráellel szövetséget

köt, akaratát közli, törvényt ad. Akaratát megszegni nem engedi, szava nem szóbeszéd, hanem TÖRVÉNY! A bűnt bünteti, haragvó, ítélő Bíró.

Mégis: nem akar pusztulást, haragot, büntetést. Isten az Úr, mégis jóságába, irgalmába veszi az embert, Istenévé lesz. 2Móz 20, 2: "Én vagyok az Úr, a te Istened." A zoltárok jó bizonyosságai annak, hogy az ŐT kegyesei is sok titkát ismerték ennek.

Istennek vannak "indulatai", de nem anyag, hanem Lélek.

Őrök és mindenütt jelenvaló. 2Móz 3, 14.

Az Újszövetség az emberiséggel kötött szeretetszövetség hírért közli. Isten irgalmas, keresi a bűnöst, megbocsát, Jézus Krisztusban lahajolt az egész világhoz. Jn 3, 16. Isten Atya, Jézusban nekünk is Atyánk.

De ne tévelyegjünk: Isten nem az a "Jóisten", akit sokszor elképzelünk, s kedvünkre "használni akarunk". Ő Úr, aki Atyánk. Fontos igehely: Jn 3, 36.

3. MIÉRT NEM LÁTHATJUK ISTENT?

A Biblia abból a tényből indul ki, hogy egy földi halandó sem láthatja Istent földi életében (2Móz 33, 17-23). Ennek az oka: az ember bűnös és tisztátalan, Isten egészen más, megközelíthetetlen, szent (Ézs 6, 1-8). Ha a teremtett nap vakít, hogyan is nézhetnének a Teremtőre. János is földre esik mint egy halott (Jel 1, 12-19).

A Biblia nem ismeri a mi - címben feltett - kérdésünket. Indirekte mégis ad választ. A földi lét hitben és nem látásban való (2Kor 5, 7). A hit és reménység a nem-láthatóra irányul: Zsid 11,1 - Zsid 11, 27 (Mózes hitéről) - Jn 20, 29 (Tamás).

De hogyan létezhet Isten, akit az ember nem lát?

Ha csak az létezne, ami látható, akkor nem lenne szeretet, gyűlölet, aggodalom, honvágy. A szél sem látható, "csak" a hatása. Isten sem látható, de a "hatása", munkája igen. Izráel a pusztában, zoltárok, stb. Rm 1,26: Isten ereje és istensége a teremtésében látható.

A Biblia szerint

— ha mi nem is láthatjuk Istent, Ő lát minket. (2Móz 3,7 — Zsolt 139,3.10 — Mt 9,2-4)

— ha mi most nem is láthatjuk Istent, az örökkévalóságban lesz színről-színre látás. (Jób 19,26-27 — Mt 5,8 — 1Jn 3,2)

— ha nem is láthatjuk Istent, Ő elküldte láthatóan Jézus Krisztust (Jn 1,14!) — Jn 12,45 — Aki Jézust látja, látja az Atyát, aki Őt elküldte.

Hitben járva ez vigasztal minket, de eljön majd a látás órája!

4. MIT TUDUNK JÉZUS KRISZTUSRÓL?

Azt egészen biztosan és pontosan, hogy valóban élt! Semmilyen valódi tudomány nem tagadja létét. Biblián kívüli, 1-2. századi pogány és zsidó források nem vállalják messiási igényét, de történetiségét nem kérdőjelezzik meg.

Jézus tanítványai nagy súlyt fektetnek arra, az evangéliumok is ezzel az igénnyel "íródtak", hogy ők nem legendát vagy mesét mondanak. Megélt és tapasztalt tények és események azok, amiket elmondanak: Lk 1,1-4 — Jn 21,24 — 1Kor 15,3-8 — 2Pt 1,16.

Azt is tudjuk Jézusról, hogy kb. 30 évesen kezdte nyilvános működését, amely összesen csak 3 évig tartott.

Mégis élete egészen más: csoda. A kezdete és földi útjának vége: születése, feltámadása, mennybemenetele. De ami közben történt, az is "rendkívüli": — hatalommal szólt; Isten akaratát Ő tudta egyedül maradéktalanul teljesíteni; Önmagát Isten Fiának, Istent Atyjának nevezi; betegségek, bűnök, a halál felett is Úr; kijelenti feltétlen hatalom-igényét is.

S ez emberi mérték szerint Isten-káromláshoz közel álló igény. Ez környezetének véleménye is. Csak akkor oldódik ez a feszültség, ha annak tartjuk, aminek magát mondta: Isten Fiának. Jézus maga is mondta, hogy személye és műve emberi értelemmel felfoghatatlan (Mt 13,11 v.ö. az igehirdetés titka).

Személyének titkát megfejteni nem tudjuk, mégis fel- és megismerhetjük benne, hogy Ő Urunk és Megváltónk (1Tim 3,16).

5. MIÉRT KELLETT JÉZUSNAK A KERESZTEN MEGHALNIA?

(fontos igehelyek: Mk 8,31-33; Mk 9,30-32; Mk 10,32-34; 1Kor 1,17-31; Ef 1,3-14)

Ha Jézus szíve telve volt Isten- és emberszeretettel, akkor miért kellett a gonosztévők halálát elszenvednie?

A Szentírás a kérdést nem teszi fel, de kijelenti: ezeket kellett elszenvednie!

Jézus számára ez volt Isten akarata, hogy mint Isten Báránya hordozza a világ bűnét (Jn 1,29). Szenvedése és halála által lett az emberség Megváltójává. Azért lett számunkra szabad az út az Atyához, mert Ő engedelmes volt mindhalálig az Atya iránt. Isten szeretetének jele az Ő halála, mert Ő maga engesztelte ki Önmagával a világot Krisztusban (2Kor 5,19).

Jézus is tudta, hogy így kell meghalnia. Ezt előre jelenti tanítványainak; és mint Feltámadott is szól erről, Lk 24: az emmausi tanítványok történetében. Jézus a keresztet, mint Isten akaratát ismerte fel, ezért volt engedelmes a kereszthalálig (Mk 14,36).

Így teljesedtek be a próféciák (pl. Ézs 53). Így lett Ő értünk való váltságdíj (Mt 20,28). Így kapunk bűnbocsánatot, és ezt az úrvacsorában nagy bizonyossággal élhetjük át. Felemeltetése a gyógyulásunk ígérete (v.ö. Mózes, ércikígyó, Jn 3,14-15). A Jó Pásztor szeretete lesz így teljessé (Jn 10).

Jézus nemcsak földi életét tette le, hanem fiúi jogait és hatalmát is odaadta értünk (Mt 27,46).

És így lett azzá, Akinek nevére minden térd meghajlik... (Fil 2, Krisztus-himnusz).

Tudjuk: mindez nem magyaráz meg mindent, titkok vannak és maradnak is. Pál (Kor): A keresztről szóló beszéd bolondság..., de aki hittel elfogadja, az Isten kegyelmének teljességét kapja. Olvasd: Ef 1,3-14!

6. MI/KI A SZENTLÉLEK?

(fontos igehelyek: zsol 51,12-14; Ézs 11,1-4; Jn 3,1-8; 1Kor 12,1-11)

A Biblia szerint a Szentlélek személy (a Szentháromság 3. személye). Mt 28,19: "kereszteljétek meg őket... az Atya, Fiú, Szentlélek nevére." Csel 9,31: "az egyház a Szentlélek segítségével számban is gyarapodott." Csel 15,28: A Szentlélek józnak látta... Csel 16,6: A Szentlélek nem egedte... Ef 4,30: ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét...

Sok igehely szerint a Szentlélek kegyelmi ajándék. A népnek, de egyes embernek is adhatja Isten ezt az ajándékot. Csak a Szentlélek által jut az ember Istennel személyes kapcsolatba. Azt már az ÓT kegyesei is tudták, a próféták is jövendölték, hogy Isten népébe adja a Szentlelkét. Az Úr szerint is csak a Szentlélek által jut Jézusban való hitre és Isten gyermekének életére az ember. Jézus igéri: Isten szívesen adja annak, aki kéri (Lk 11,3).

Apsotolok kézzrátétele, igehirdetése által (Csel 8,15.17; 10,44-48)
Pál: Isten adja Szentlelkét az Úr Jézusban hívőnek (Rm 5,5).

A Szentlélek erőket és ajándékokat ad, Jézus is így szól magáról (Mt 12,28).

1Kor 12: a lelki ajándékok sokfélesége.

7. MIT JELENT HINNI?

(1Móz 15,1-6; Jn 4,39-54; Jn 11,20-27; Rm 4,1-25; Rm 5,1-2; Zsid 11,1)

Általános nyelvhasználatban: hinni = vélni, gondolni, lehetségesnek, valószínűnek tartani.

Istenre nézve, Vele kapcsolatban azonban egészen mást jelent a hit! Az ált. értelem szerint a Bibliában csak ritkán fordul elő a szó (pl. Csel 9,26; 1Kor 11,18).

A Bibliában a hinni magába foglalja a "merni, bízni, engedelmeskedni" jelentését.

a/ Elsőízben: 1Móz 15, 6 - Ábrám hitt Istenben helyett Istennek (=hiszek neked, bízom benned, igazat mondasz, rád hagyatkozom).

Ilyen értelemben sok igehely van, pl: 2Móz 4, 1 - Jer 4, 22 - Mt 21, 25 - Lk 1, 20 - Lk 24, 25 - Jn 5, 46-47, stb.

b/ -ban, -ben (Zsolt 106, 12 - Jn 3, 36 - 1Jn 5, 10

c/ hinni=bízni, az engedelmesség irányában bővül az érteleme. pl. Zsolt 119, 66 - Rm 10, 16 - Mt 21, 32

d/Csel 8, 37: Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.

Nagyon fontos: a hit nem valami bizonytalan tudást, hanem bátor és engedelmes bizalmat jelent (v.ö. Ábrahám a hit atyja).

A Credo-val nem tudományos nyilatkozatot teszünk, hanem Isten iránti bizalmunkat és engedelmisségünket fejezzük ki, - és ez megcáfolhatatlan!

8. HOGYAN VISZONYUL EGYMÁSHOZ A TEREMTÉSHIT ÉS A TERMÉSZETTUDOMÁNY? (1Móz 1-2. fejt. - Zsolt 8; 19, 1-7 - Ézs 45, 5-12)

Feszültség (a Szentírás bizonyágtétele és a természettudomány eredményei között) csak akkor lép fel, ha a két terület határait nem ismerjük (el), vagy tudatosan átlépjük.

Minden becsületes tudományos kutatás Isten áldása alatt áll (1Móz 1, 28). Isten adta az értelmet; az egész teremtettséget átkutatni a tudomány feladata. DE: Isten létéről nem tehetünk tudományos kijelentést - sem bizonyító, sem tagadó szándékkal. Fordítva is igaz: A Szentírás nem tankönyv, és nagy hiba így védeni a tudománnyal szemben.

A Szentírás írói nem egy tudomány specialistái voltak, hanem a HIT EMBEREI. A Biblia is így nyilatkozik: Zsid 11, 3! A Szentírás kijelentései nem tudományos eredményeket közölnek, hanem hitvallást tesznek. Ha ezt nem vesszük komolyan, sok problémát és surlódást okozunk. Pl.: jó bizonyíték a tudományos tudósítás értelmezés ellen a két teremtés-történet. Egyek a hitvallásban: Isten mindenek teremtője, de ellentétek a részletekben. (érdemes elemezni őket!)

Különösen az ÓT-ban sok hitvallást találunk a Teremtőről és hatalmáról. Ezek jellemzője: több költészet kevesebb próza; több dicséret és imádat, mint leíró tudósítás. Abban egyek, hogy Isten kinyilatkoztatta magát teremtményeiben.

Természetesen vannak tudományos ismeretközlések is a Bibliában, de azok az akkori tudomány eredményeit és ismeretét közlik.

Újszövetségi példák: hitvallások a Teremtőről - Mk 10, 16 - Jn 1, 1-3 - 1Pt 4, 19 - Csel 17, 24.26 - Jel 4, 11.

A Biblia bizonyosságot tesz az új teremtésről is: Ézs 65, 17.18 - 2Pt 3, 13 - Jel 21; 22.fejezet. Ezek nem bizonyíthatók vagy cáfolhatók, hitben azonban bizonyosságunk lehet felőlük.

9. MIT ÉRT A BIBLIA BŰN ALATT - ÉS MEGSZABADULHATUNK E TŐLE?

I. (1Móz 2, 16.17; 3, 14 - Gal 5, 19-21)

Isten személyes viszonyt akart az emberrel, ezért jelentette ki akaratát, és állított tilalmakat. A sátán "munkálkodása" kétséget és kételkedést ébreszt: komolyan kell venni Isten parancsát? Valóban olyan súlyos a büntetés? Vagy csak ijeszt az Isten attól, amitől az ember hozzá hasonló lenne?

Isten szava iránti kételkedésből, szeretete iránti bizalmatlanságból, a saját személyiség túlértékeléséből lesz a nyílt lázadás Isten ellen. A következmény nem az Istenhez való hasonlóság, hanem a lelepleződés, a "meztelenség", a felelősségvállalás nélkül. Ez nem egyszeri eset, ismétlődik.

A Szentírás szerint a bűn az ember szembefordulása, lázadása Isten uralma ellen. A maga ura akar lenni, de későn veszi észre, hogy nem szabad lesz, csak "urat cserélt". (v.ö. Luther magyarázata az 1. parancsolathoz) Pl. tékozló fiú.

Mivel minden konkrét bűnnek, tettnek a háttérében ugyanaz az Istennel szembeni engedetlenség van, nincs különbség a bűnös emberek között. Róm 14, 23: Ami nem hitből származik, az bűn.

II. (Zsolt 32, 1-5 - Zsolt 51, 1-11 - Ézs 52, 13-14; 53, 1-12-1Jn 1, 5-10; 2,1,2)

Hogyan szabadulhatunk meg a bűntől? - sok ember nem ismeri a kérdést, mert nem akar tudni arról, hogy bűnös lenne. Sokan megvallják bűneiket, de nem ismerik fel (közös gyógyás). Ha Isten Lelke meggyőző és az Írásból felismertük, hogy szabadulnunk kell, csak egy út van: Bűnvallás és bűnbocsánat. Isten válasza a megbocsátás. Isten ad megoldást: 2Kor 5, 2. (2Móz 34, 6.7 - Ézs 1, 18 - 2Sám 12, 13 - Jn 1, 29) Fontos testvéri szolgálat a "továbbmondás": Jn 20, 23/Jak 5, 14-16.

Csak a bocsánat szabadít meg a bűntől, önmegváltás, önmegnyugtás nem lehetséges, ha vádol a szívünk. A szabadulás útja: hinni, hogy Jézus meghalt bűneinkért és feltámadott megigazulásunkra. S ez Isten munkája értünk és bennünk.

10. MI A SZENTLÉLEK ELLENI BŰN?

(Mt 12, 22-37 - 1Jn 5, 16,17 - Zsid 6, 4-6; 10, 26-31)

Azok között, akik érzik, tapasztalják és komolyan veszik a bűn hatalmát, újra és újra félelem ébredhet, hogy eljártszották Isten bocsánatát. Mit mond erről a Biblia?

a) Jézus gyógyításainál (Mt) az emberek megrettennek, és látják, hogy Jézus személyében a Dávid fia=Messias jelen van. De éppen ezt akarják ellenfelei negligálni, ezért a jelszó: nem Isten Lelkével, hanem a sátán hatalmával gyógyít. Jézus megmutatja, hogy gondolatmenetük hibás. Ő a démonokat a Szentlélek által űzi ki. Ha ellenfelei a nyilvánvaló jelek ellenére nem hisznek, akkor tudatosan kárhozzátják a Lelket, és ez káromlás a Szentlélek ellen.

Ők a Szentlélek munkáját a sátán munkájának nevezik, csak hogy Jézus hatalmát ne kelljen elismerniük.

"A Szentlélek elleni bűn" kifejezés nem fordul elő a Bibliában.

A "káromlás" szót találjuk a párhuzamos helyeken is (Mk 3, 29 - Lk 12, 10).

Ez a káromlás nem egyes cselekedeteket jelent, hanem Jézus személyének nyilvános elvetését. Ennek háttérében az áll, hogy az ember Jézus munkáját elveti és kárhozzátja.

Aki Istenben a mennyei Atyját, Jézus Krisztusban Urát látja, és keresztyénként akar élni, annak nem kell félnie, hogy a Szentlélek ellen bűnt követ el. Sőt megláthatja a Lélek munkáját (Róm 8, 14-16 - 1Kor 13, 3).

b) Jánosnál: Halálos/nem halálos bűn kérdése. Jézus a döntés komolyságáról szól: "Ha nem hiszitek, hogy én vagyok, bűneitekben haltok meg." (Jn 8, 24). Nincs más szabadulás a bűntől, csak ez az egy: Őt elfogadni. Aki ezt megveti, az "halálos bűnt" követ el. A Gal 5-ben felsorolt bűnök nem feltétlenül végződnek halállal.

c) Zsid alapján - Aki már egyszer rátalált és megtapasztalta a Szentlélek erejét és mégis elfordul Jézustól és a gyülekezettől, nem kap bocsánatot. Csak Jézus által tartatunk meg. (Csel 4, 12) Tehát itt sem egy tettről, cselekedetről van szó, hanem arról

az "alapdöntésről", amellyel az ember a már egyszer elfogadott és megtapasztalt válságtól elfordul.

"Aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék!"

11. MIT JELENT IMÁDKOZNI?

(Zsolt 145, 1-8 - Dán 9, 4-11 - Mt 6, 5-15 - 1Tim 2, 1-4)

Az imádság beszélgetés Istennel. Nemcsak kérés! Az imádságban minden napi ügyünket Isten elé vihetjük. Kérés mellett magasztalás és hálaadás is! Nemcsak saját ügyünk, hanem felebarátaink, népünk, az egész emberiség ügye lehet imádságunk tárgya. A másokért mondott imádságunkban Jézushoz hasonlóvá lehetünk, s ennek az imádságnak különösen is nagy és biztos ígérete van (Lk 22, 31.32; 23, 34).

Ha nem imádkozunk, Istenhez való viszonyunkban van zavar. Az imádkozó élet jelzést ad hitünk állapotáról. Ha Istenben bízunk, rá is tudjuk magunkat bízni.

A forma kérdése nem döntő. Imádkozhatunk zsoltárokkal, az Úrtól tanult imádsággal és saját szavainkkal, mások imádságával is.

Az imádság egyszerre csoda és gyermekien egyszerű dolog.

Isten megért minket, figyel ránk, minden imádságot számon tart: ő megteheti, hiszen mindenható. Nekünk van nagy szükségünk arra, hogy imádságban eléje lépjünk. És ő imádságainkat be kalkulálja terveibe. Ígéretek: Zsolt 37, 5; 50, 15; 68, 20.21; 91, 14-16.

Mégis gyermekien egyszerű az imádság. Elég csak szólni. Nem kell külön bejelentkezni nála. Sőt, elég csak gondolni. Bármikor jöhetünk hozzá, még szépen sem kell fogalmazni; elég egy kiáltás, egy sóhaj. Isten érti, jobban, mint ahogy mi azt ki tudjuk fejezni.

Az imádság nagy ajándék, és előjoga azoknak, akik Istent Jézus Krisztus által ismerik és szeretik.

Néhány bibliai imádság: 1Móz 18, 20-33 - Zsolt 22, 1-20 - Zsolt 138, 1-8 - Jón 2, 2-10 - Jn 17, 1-26 - Csel 4, 24-31.

12. MIÉRT NEM TELJESEDIK MINDEN IMÁDSÁG?

(Zsolt 73, 23-26 - 2Kor 12, 7-10 - 1Kir 3, 5-14 - Jak 1, 5-8)

A kérdés így rossz, mert imádságaink nemcsak kérések, - abba minden beletartozik (ld. előző vázlat). Jobb így a kérdés: Miért nem teljesít Isten minden kérést? Ennek különböző okai lehetnek, részben Istenen, részben rajtunk is múlhat.

Vannak kéréseink, amelyek önmagunkra és embertársainkra nézve veszélyt hozhatnának. Egy, a gyermekét felelősen és jól szerető szülő sem ad meg mindent gyermekének, amiért az nyafog. Isten tudja, hogy valójában mire van szükségünk, és mi válik javunkra (Mt 6,8).

Lehet, hogy Isten hitünket akarja próbára tenni. Ilyenkor különösen is fontos, hogy bízunk Istenben. A hit nem is lenne hit, ha nem lennének próbái. (Zsolt 73!) Ld. Pál apostol kérése. Isten áldása ilyenkor is rajtunk nyugszik. Előfeltételek nélküli engedelmisség szolgálja Isten dicsőségét. (Jézus a Gecsemáné-kertben)

Jézus imádságaink meghallgatását ígéri, ha nevében és Lelke szerint kérünk (Jn 14, 13. 14 - 57, 7 - 16, 23.24). Azt, hogy ez mit jelent, legjobban a Miatyánk imádság-rendjén látjuk. Isten ügye áll először. Ha mi csak evilági dolgainkért tudunk Istenhez

fordulni, vonatkozhat ránk Jak 4, 3. Bizony az is lehet éppen Isten szeretetének jele, ha nem teszi meg, amit kérünk. Az öngazolásért mondott imádság, hit nélkül mondott kérés is kudarcra van ítélve (v.ö. Mk 11, 25). És hogyan is lehet az engedelmesség készsége nélkül imádkozni? (Ézs 1, 15-17)

Vajon nem imádkozunk-e úgy sokszor, ahogy a példázatbeli farizeus, vagy úgy, hogy telve van szívünk kételkedéssel (Mk 11, 24).

Ez azonban nem kételkedés, hanem bizalom: Hiszek, segíts hitetlenségemen! (Mk 9, 24)

Imádságainkkal kapcsolatban sok kérdés marad megoldatlanul is. Nem is tudunk mindenre válaszolni. De bátorít és vigasztal minket Jézus szava: "Amit én teszek, azt te most nem érted, de később megérted!" (Jn 13, 7).

13. MI A KERESZTSÉG?

(Mt 28, 18-20 - Csel 2, 36-41 - Róm 6, 3-11)

Luther a Kis Kátében: "A keresztség nem egyszerűen víz, hanem Isten parancsolatával elrendelt és Isten igéjével együtt használt víz."

Az egyház tehát nem szokásból, hagyománytiszteletből kereszttel, hanem azért, mert ezzel Jézus Krisztus parancsát teljesíti (Ld. missziói parancs).

Kezdetből fogva a víz és ige együtt hirdeti a keresztség értelmét és jelentőségét. Egészen személyessé teszi a megkeresztelt számára Jézus Krisztus halálának és feltámadásának gyümölcsét (Róm). Eredetileg alámerítéssel kereszteltek. De ez nemcsak kép. Krisztussal meghaltnak lenni azt jelenti, hogy minden más hatalom igénye és uralma alól kikerül a megkeresztelt. (Gal 2, 20 - 3, 26.27).

A keresztség kötelezése. A személyesen kapott "tőkével" élni kell. Mk 16, 16: "...aki nem hisz, elkárhozik. Élni kell az erejével, ld. Luther az óember haláláról.

Az első időkben a hitre jutottakat keresztelték meg, de háznépükkel együtt (Csel 16, 15 - 16, 33 - 18,8 - 1Kor 1, 16). A gyermekkeresztségnél a tanítás és nevelés nagy hangsúlyt kap.

A keresztség Isten kegyelmi ajándéka személyre szólóan, amely minket arra kötelez, hogy éljünk is aszerint, Isten gyermekeihez méltóan. A keresztségben Isten cselekszik, és elszakíthatatlan kapcsolattal akar magához kötni. A megkeresztelt hűtlensége Isten atyai szeretetét, hűségét kétségbe vonhatja, de nem teheti megneemtörtétté.

14. MIÉRT "ALKOTNAK" A KERESZTYÉNEK GYÜLEKEZETEKET?

(Csel 2, 41-47 - 1Kor 12, 12-27 - Ef 5, 22-23)

Bár Jézus Krisztus váltságműve személyre szólóan érvényes, a Szentírás a hívőket mégsem "egyedekként" látja, hanem mindig mint egy közösség, a gyülekezet tagjait.

a) Jézus kezdetből fogva kisebb-nagyobb csoportokba gyűjtötte híveit. 12, 70 tanítvány. Jellemző kifejezések: "kicsiny nyáj" (Lk 12, 32) - "sokakért adja életét" - úrvacsoránál: "sokakért bűnök bocsánatára - Mt 18, 19: ketten vagy hárman együtt - Ő az egy nyáj Pásztorja - a gyülekezet a legfelső fórum a testvér meginté-

séhez és helyreigazításához (Mt 18, 15-17).

b) Az őskeresztényiség számára magától értődő volt, hogy a keresztyének egy gyülekezetbe tömörültek. A keresztség volt a felvétel ebbe a közösségbe. Az első gyül. a 3000 jeruzsálemi volt. Később négy "ismertetőjel": hűség az apostoli ígéhirdetéshez, testvéri közösség, úrvacsora, imádság. (Később a gyülekezeti életforma vesztett jelentőségéből, amikor a szerzetesi életideál uralkodóvá vált.)

c) Hitvallás. Önvészélyes, ha valaki magának akarja megtartani hitét. Félelemből vagy szeretetlenségből nem vallja meg. A meg nem vallott hit halálra van ítélve. Együtt és egymásért élnek a gyülekezet tagjai, mint a testben a tagok, mint a házban az építőkövek (1 Pt 2, 4-6 - Ef 2, 19-21). Egymás hitét erősíthetik. Egy darab szén nem őrzi a parazsat, de ha sok van együtt...

d) Jézus és gyülekezete élő eleven kapcsolatban van. Ő a feje a gyülekezetnek. Kol 1, 18. Ez függőséget is jelent. Elkötelezés, Jel 21. A gyülekezet Krisztus menyasszonya.

e) Már az őtestamentumi gyülekezet, Izráel népe is tudatában van annak, hogy ő Isten népe. A gyülekezet a lelki otthon, Zsoltárok bizonyágtétele.

Pál apostol is mindig a gyülekezetbe vonja, "szervezi be" a megnyerteket. És a gyülekezetben rend van! Leveli többségét gyülekezeteknek írja, de minden levelét egy-egy gyülekezetre, ill. gyülekezetekre való tekintettel fogalmazza.

f) Ma nagy problémát jelent, hogy sok az áttekinthetetlen gyülekezet. Nagy a kisközösségek szerepe. A tagok felelőssége nagy, szolgálata fontos. Nem passzív részvételre, hanem aktív benn-élésre van szüksége az egész közösségnek, de az egyes tagjainak is.

15. MIT JELENT A KERESZTÉNY NEVELÉS?

(5Móz 6, 1-7.20-25 - Zsolt 78, 1-7 - Ef 6, 1-4)

a) Sok szülő véleménye szerint ezt: elküldöm a gyermekemet a gyülekezetben folyó oktatásra, hogy ha felnőnek, majd maguk dönthessenek arról, hogy hova akarnak tartozni. A fenti igék cáfolják ezt a felfogást. Már az őtestamentumi igék is mutatják, hogy ez az álláspont egyáltalán nem egyeztethető össze a Biblia üzenetével.

b) A Szentírás szerint a gyermek Isten ajándéka. Őket Isten a szülőkre bizza (Zsolt 127, 3 - 128, 3.4), és értük a szülők felelősséggel tartoznak Isten előtt. Feladatuk, hogy Őket felneveljék 'tanítással és intéssel az Úrhoz.' (Ef 6, 4 v.ö. Ézs 45, 11) A ker. nevelés tehát azt jelenti, hogy amennyire rajtunk áll, a gyermekeket a mennyi Atyában való hitre vezessük, és tudatosítsuk bennük, amit a keresztségükben kaptak. (ld. keresztemelési ígéret). És a szülők gondja és feladata kell, hogy legyen, hogy a gyermek, aki keresztsége révén már a gyülekezet tagja, abba a közösségbe "bele is nőjön".

c) Hogyan érheti el ezt egy szülő? A B. üzenetét két szóval foglalhatjuk össze: személyes tanúságtétel és példa. Nem az intések, a dorgálások jelentik a módszert. a "lelki fröccsök", az erkölcsi példákciók többnyire eltévesztik a célt, hatástalanok, sőt elriasztóak.

Természetesen ahhoz, hogy példát adhassunk, személyes meggyőződés

kell. Ezért nem mondja a Biblia: küldjétek őket oktatásra, majd hagyjátok őket dönteni. Hanem azt mondja: Gyermekeitek előtt tanuskodjatok hitetekről, azután ők is meggyőzöttek lesznek.

d) Ha Izráelben egy gyermek apját kérdezte, miért kell az embernek Istent tisztelnie és neki engedelmeskednie, az apa válaszul elmondta Isten hatalmas tetteit a rabszolgaság idején. Isten cselekvése "magától" építette a fiatal szívében az elkötelezést, ragaszkodást "ehhez az Istenhez".

Hasonlóan van a ker. nevelésben is. Döntő lesz a gyermek számára a szülői ház légköre, Isten parancsolatait megtartják-e ott, hogy tanuskodnak a mindennapi életben a szülők hitükről, stb. Egyetlen negatív hatás, romboló megjegyzés maradandó károkat okozhat.

De: igazi ker. lelkiület a családban, közös imádság, a hit dolgairól való nyílt beszélgetés többet segíthet, mint bármilyen fényes oktatás. A legjobb ker. nevelés abban áll, hogy apa és anya tesz bizonyosságot Isten szeretetéről. Közös ügy ez, nem az asszonyok dolga! S főleg nemcsak a nagymamáké!

Isten a szülők és keresztszülők imádságát, állandó közbenjárását is felhasználja a gyermekek megnyeréséhez.

e) Így érthető, hogy a B. sohasem egy-egy generációt önmagában lát, hanem a szülőket mindig felelőssé teszi gyermekeik hitéért (Lk 12, 22, 31). Eközben a szülők is nyernek, az ő hitüket is erősíti a gyermekek előtti bizonyosságtétel. (Ézs 8, 18)

f) A tanúságtételhez a példadás is hozzátartozik. Nem hat semmi olyan tisztelettel a fiatalokra, mint a beszéd, amit a tettek meghazudtolnak. Élesen és pontosan figyelnek meg a fiatalok minden ilyen jelenséget. (Így a gyermekek is "nevelhetik" a szülőket.) Ezért az apostoli intés nemcsak a gyermekeknek szól, hanem a szülőket is figyelmezteti.

Csak akkor hat a példa, ha mögötte igaz meggyőződés van.

Az nagy vigasztalás, hogy a szülők saját kudarcuk esetén is a mennyei Atyára bízhatják gyermekeiket. Ő mindnyájunk Atyja, Ef 3, 14.15 - Gal 3, 26) Ő megadhatja gyermekeinknek azt, amivel mi szülők - minden jó szándékunk ellenére is - adósaik maradtunk. (Mt 7, 11)

16. MIÉRT ÚRVACSORÁZUNK?

(Mt 26, 26-29 - 1Kor 11, 23-26 - Jn6, 47-56)

A keresztség mellett a másik szentségünk. (Szentség: Krisztus rendelése, látható jel.) A keresztség Krisztus váltságművének személyre szóló hirdetése. Az úrvacsoráról a Kis Káté: "Ebben a szentségben ez igék által bűnbocsánatot, életet és üdvösséget nyerünk. Mert ahol bűnbocsánat van, ott élet és üdvösség is van." A fenti igék így fogalmazzák meg az úrvacsora jelentőségét: 1. emlékvacsora, 2. közösség, 3. örömvacsora.

a) Minden úrvacsoránál emlékezzünk az elsőre. Nincs úrvacsora Jézus értünk való szenvedésére gondolás, emlékezés nélkül. Ugyanakkor annak értelmezését is halljuk: "sokakért, bűnök bocsánatára." Mivel újra és újra elesünk, fontos, hogy a bűnbocsánat hirdetése újra és újra nekünk is szól. Amikor Pál 1Kor 11, 27-ben méltatlan úrvacsorázásról szól, akkor olyan magatartásról beszél, amikor az ember nem ismeri el bűneit,

és Jézus váltágművét megveti. Ez nem azt jelenti, hogy bűneink kizárnak az úrvacsorai közösségből. Éppen a bűnösök számára alapította Jézus ezt a szentséget, hogy ott a bűnbocsánat bizonyosságát adja. Ha csak igazak és büntelenek vehetnék, senki sem lenne hozzá méltó!

b) Szoros közösség átélése a Feltámadottal. Asztalközösség fontos. Az úrvacsorában az élő Úr hív minket, asztala közösségében akar egészen közel lenni hozzánk. Azért "bensőségebb" minden másnál, mert az Úr a kenyérben és borban önmagát adja. Az elemekkel "együtt és színiük alatt" "belénk jön". Az ő életéből ad részt. Valóra váltja ígéretét, hogy ahol nevében jönnek össze, ő is ott van; különösen is láthatóan és tapasztalhatóan az úrvacsorában. Gyenge és esendő hitűnknek látható jeleket is ad. Amilyen biztos, hogy látjuk, esszük, érezzük, ízleljük a jegyeket, olyan biztos, hogy velünk van. Ahogy egykor ezeket megelégtített, úgy ma is mindazokat, akik vágyódnak az Istennel való közösségre (Mt 5, 6).

c) Az úrvacsora örömvacsora is. Ki ne örülne bűnei bocsánatának? Ki ne örülne adóslevele elszakításának? Ki ne örülne, hogy új életet kezdhet vele, benne, általa? Más is okot ad az örömré. Jézus mondta az úrvacsora szerzésénél, hogy "nem iszom többé veletek, amíg majd újat iszom veletek Atyám országában". Pál: halálát hirdessük, amíg eljön. Az úrvacsorából menyegzői vacsora lesz (Jel 19, 9). Minden úrvacsora itt - az eljövendő örök asztalközösségre mutat, amelyre már hivatalosak vagyunk. Példázat a nagy vacsoráról: figyelmeztet, készenlétre int, komolyan kell venni a meghívást (Lk 14, 1-24).

Azért úrvacsorázunk, mert Jézus Krisztus meghívott, és ajándékait elkészíti számunkra. - Jel 3, 20!

17. MIÉRT SZERENCSES AZ EGYIK EMBER ÉS MIÉRT MEGY ROSSZUL MÁSNAK?
(Mt 6, 19.20.24.33. - 1Tim 6, 6-12)

Ósrégi kérdés. A Szentírás könyveiben is találkozunk vele. Az ÓT kegyeseinek nehéz volt ez a kérdés (pl. Jób, Zsolt, Préd, Péló). "Felindultam a kérkedők miatt, látva a bűnösök jólétét." Miért nem jutalmaz Isten nyilvánvalóan? Miért látható olyan kevés ebben a világban Isten kiegyenlítő igazságából? (Préd 9, 2. 3. - 10, 5.6. - Jób 30, 20.21. - 9, 20)

Milyen válaszokat adtak ők erre a kérdésre?

a) Van, aki az istentelenek végére gondol (pl. Zsolt 37, 1.2.10. par). Valóban nagy kísértés lehet a szenvedő hívőnek a kérdés: "hol van a te Istened?" Zsolt 42, 4 - Mt 27, 43.

b) Másutt azt mondják, hogy nem kell irigykedni a gazdagokra, a halálba nem vihetik kincsüket magukkal. (Zsolt 49, 17.16) Ez sem meggyőző, hiszen ez mindenkire igaz, nemcsak a hitetlenekre.

c) Ismét másutt: akárhogyan látszik is, Isten az igazakra, a kegyesekre figyel. Őket igazolja, a geroszkok! eltörli (Zsolt 11, 5-7). Ellenvetésünk: ez nem jézusi magatartás, Mt 5, 43-45. Úgy tűnik, ily nem kapunk kielégítő választ. Ennek részben maga

a kérdésselvetés az oka. Abban van sok tévedés, rossz kérdésre nincs jó válasz... Mi a hiba a kérdésben?

a) Ember nem állapíthatja meg, ki igaz, ki hamis. Isten előtt senki sem igaz. Őt szerint nem az öniszágra, hanem a bűnbocsánat realitására építhetünk. Isten a benne bízónak ajándékozta az ő igazságát. - A Biblia szerint a bűn alapmagatartás, és nem egyes tetteket jelöl. Aki ezt tudja, az nem osztja az embereket jókra és gonoszokra; A VÁLASZTÓVONAL: akik elfogadták Isten irgalmát, valamint akik még nem ismerték fel, hogy erre van szükségük.

b) A kérdésben ott van a másik tévedés, hogy kimondatlanul is benne rejlik az a vélemény, hogy a külső jólét=belső boldogság, békesség. (Pénz, hatalom-befolyás, egészség) Másol van a mérce. Jer 9, 22.23. **Boldog az az ember, aki felismerte Isten szeretetét, és magára is vonatkoztatja, és annak látja küldetését, hogy ezt a szeretetet továbbadja.**

c) A harmadik tévedés az, hogy a földi életet azonosítja az egész léttel, és nem tud az örök életről, amit Isten Jézus Krisztusban készített. Isten nemcsak földi életünk 70-80. esztendeje alatt cselekszik velünk. Ő a halálnál erősebb, az örökkévalóság is az övé!

Nem csodálhatjuk, hogy Jézus nem ismeri ezt a kérdésselvetést.

Mivel Isten elküldte Fiát, ezért nem kétséges az ő irgalma és igazságossága. Az ígéret fényében (Jézus örök életet ad), ez a földi élet csak előjáték. Bár fontos nagyon, mert ez a döntés ideje. Mt 16, 26 - Az Istennel való közösséget megnyerni fontosabb, mint összekaparni a földi javakat. Az Őt-ban csak ritkán hallhatók azok a hangok (Zs 37, 16 - Péld 13, 7 - 15, 16 - 16, 8), amelyek az Őt-ban oly gyakran felcsendülnek. - 2Kor 6, 9.10.

Jézus övta a gazdagságtól övéit. Képtelenné tehet Isten hívásának meghallására (Mt 19, 23. 24 - Lk 6, 24.25 - Jak 5, 1-6)

"Ahol az embernek a legfontosabb életcélja a jólét és gondtalanság, és ahol hitében egyfajta biztosítékot lát, amellyel Istent kötelezheti kívánságai kielégítésére, ott még nem ismerték meg az élet értelmét és a hit jelentőségét. - Az igazi gazdagság az Istenben és az Istennek való gazdagság. Az igazi boldogság abban a bizonyosságban van, hogy Isten irgalmában megbocsátotta bűneinket és gyermekeivé fogadott, és megadta azt a kiváltságot, hogy ezt továbbadhassuk, hogy mások is boldogok legyenek. - Ez a boldogság független a külső javaktól és birtoklástól. Ezt a boldogságot sokszor jobban ismerik a szegények és betegyben lévők, mint a gazdagok és makkegészségesek."

18. MIÉRT ÉR MINKET BETEGSÉG ÉS SZEMÉLYES SZENVEDÉS?

(Csel 12,18-23; Mt 9,1-8; Mk 7,24-30)

Az események okait kutató kérdések között ez a leggyakoribb. Legtöbbször együtt van benne támadás és védekezés. Támadás Isten ellen, Aki igazságtalan volt, amikor betegséget küldött, védekezés a saját érdemekre hivatkozva.

Kérdésünk: Lehet-e a betegség Isten büntetése, amely egy bizonyos bűnért ér minket? Válasz: A Biblia szerint sok példa van arra, hogy éppenséggel ez is lehetséges: 5Móz 28,27,28-35; 2Móz 15,26; 2Móz 23,25; 2Krn 21,18.19. Hasonlóképp szól az ÚT Heródes sorsáról.

Tehet nem hibás a kérdés személyes szenvedés vagy betegség idején: mennyiben van vétkem benne? Ha erre a kérdésre igent kell válaszolni, akkor Isten igazságos cselekedetét elhordozva kell Őt alázattal bocsánatért és gyógyulásért kérni.

Az előbbi azonban csak az egyik lehetséges válasz, semmiképpen sem az egyetlen. Számtalan más okot is találunk a Bibliában. Isten cselekvésében nem egy "nem", hanem egy "igen" a szólamvezető. Isten minden betegségbe, szenvedésbe egy "pozitív értelmet" is helyezett. Magához akar ezáltal közelebb vonni. Ezékiás — Ézs 38; Jón 2.

Jézus a földön járva "elvárta" a betegeket, mert Ő azokhoz küldetett (Mt 9,12-12,15-21). Mt 8: a leprás meggyógyítása. Mi is úgy jöhetünk Hozzá, mint Gyógyítóknhoz: 2Móz 15,26. Az, aki követi hívását, felismerheti szenvedése értelmét: Isten az ilyen nyomorúság által közelebb akar magához vonni.

Hosszabb ideig betegeskedők mindig átélik, hogyan lesz körülöttük egyre nagyobb és melyebb a csend. Ez nem véletlen, Istennek terve van ezzel a csennel, ill. abban a beteggel. Csak ott, ahol bennünk és körülöttünk csend van, vagyunk képesek Őt meghallani. Mk 7,33 — félre viszi a beteget. Isten kiemel a betegséggel megszokott környezetünkől, mintegy védtelenné tesz, és így nem bújhatunk el Előle. Na ebben a helyzetben nem zárjuk be Előtte szívünket, s párbeszédbe keveredünk Vele, áldottá lehet betegsége ideje.

Jók könyve megmutatja, hogy milyen nem evilági okai is lehetnek a szenvedésnek. Isten megengedi, hogy Jób próbára tétessen. Így lesz ez hite terhelési próbája. Erre a próbára nem istennek van szükség, Ő ismer minket; nekünk lehet áldása, ha próbák terhe alatt megismerjük hitünk "természetrádját".

Az evangéliumok szerint Jézus minden betegségben a teremtettség egy-egy törését és Isten ellensége, a Sátán munkáját látta. Isten jónak teremtett világában nem volt szenvedés, betegség, halál. Az a bűn (=Istentől elszakadás) következménye.

Csődálatos, hogy Isten a minket vádló helyzetet is felhasználja, hogy munkálkodjék rajtunk, hitünket ébressze és elmélyítse, és Isten gyermekeinek vonásait kialakítsa rajtunk. (Mk 9, 14-29).

Engedjük tehát Istent megszólalni, rajtunk munkálkodni betegségekben is. Így nem leépülés, hanem belső megerősödés lehet a szenvedés jó gyümölcse. Ránk is vonatkozhat, amit Jézus Lázárral kapcsolatban mondott: "Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségéért van, hogy ezáltal megdicsőüljön az Emberfia." (Jn 11, 4)

19. MIÉRT TÖRTÉNLEK SZERENCSETLENSÉGEK ÉS KATASZTRÓFÁK? (Lk 13, 1-5 - Mt 25, 31-46 - Jn 9, 1-4)

Katasztrófák, természeti csapások hallatán gyakran kérdezzük:

Miért pusztultak el éppen azok, miközben másoknak semmi baja sem esett? Miért éppen ott, és nem másutt esett a baj? Mi ez? Vak véletlen, értelmetlen sors?

Az utolsó kérdésre a Biblia egy világos nem-mel válaszol. Minden Isten kezéből jól: a jó és a rossz, a boldogulás és a szerencsétlenség. Pl.8 Bír 2, 15 - 2Kir 21, 12 - Mik 1, 12 - Ám 3, 6 - Dán 9, 12 - Neh 13, 18 stb. A Bibliában tehát nincs kétség: semmi sem történik véletlenül, minden, ami ér minket, Isten kezéből jön.

De akkor mi ezeknek az értelme? Mindig büntetés a bajba jutottakon, elpusztultakon; másnak nem üzennek ezek az események semmit? - A saját betegségnél és személyes szenvedésünkénél valóban gondoltunk az isteni büntetés lehetőségére. De más esetekben, ahol másokat ér szerencsétlenség, Jézus megtilt minden ilyen gondolatot. Nincs jogunk más embereknek Istenhez való viszonyát megítélni. Ezt Isten egyedül magának tartotta fenn. Nekünk elég feladatot jelent arra vigyázni, hogy mi el ne szakadjunk Istentől, és embertársainkkal Isten akarata szerint rendben legyenek kapcsolataink. Lk 13, 1-5! Az Őt emberei mindkét irányba túl gyorsan vontak le "isteni következtetéseket" a külső sors alapján, mert még kevéssé ismerték Isten örök életre vonatkozó ígéreteit. Jézus megtiltja az ítélezést, és megtérésünket sürgeti! Isten az üdvösség útjára akar a komoly figyelemztetésekkel is teregetni minket. Azért van kegyelmi idő, hogy készüljünk.

Jn 9, 1-4 ezt megerősíti, és még egy lépéssel továbbvisz. "...láthatóvá legyenek Isten cselekedetei." Isten cselekedetei - Jézustól tudjuk - szeretet és irgalom. Minden beteg, minden szerencsétlenségtől sújtott ember alkalmat ad nekünk, hogy Isten cselekedeteit tegyük vele. Mások nyomorúsága segítségre hív, de nem jogosít fel ítélezésre!!! Ezekben a helyzetekben Isten gyermekeinek bizonyulhatunk, ha segítünk. Ezek az alkalmak perdöntők lesznek az ítéletben: Mt 25, 31-46.

Még egy elrejtett értelem van itt. Sürgetően meghalljuk ezekből az eseményekből, hogy Jézussal és Jézusban éljünk, és így Isten közelében. Így lehet hiteles tanúságtétel és vallomás szívéből és szánkából a Zsolt 23, 4.

(V.ö.: Mt 24, 1-41 - Jel 6, 1-17)

20. MIT MOND A BIBLIA A HALÁLRAÓL ÉS AZ ÖRÖK ÉLETRŐL?

(Jn 5, 24-29 - Lk 20, 27-38 - Mt 28, 1-10)

Aligha van olyan ember, aki előbb vagy utóbb ne szembesülne a halállal. Az állatokkal ellentétben az ember tudatosan néz szembe halálával. Miért van ez így? Miért kell egyáltalán meghalunk? Mi jön azután? A Bibliát kérdezzük!!! S ha figyelünk, meglátjuk, hogy Isten az emberiséget elvezette lassan a Fiában adott végső és teljes kinyilatkoztatáshoz. (a 18. és a 19. témánál is láttunk a Bibliában belül egy bizonyos "fokozatosságot")

Az ŐT kegyesei számára eleinte nem volt különösen izgalmas kérdés, mi lesz a halál után. Megelégítette őket az a tudat, hogy

őseikhez térnek, népükhöz takaríttatnak (1 Móz 15, 15 - 1Móz 35, 29 - 2Krn 34, 28). De élt az alaptétel: a hosszú élet Isten jutalmazása, a korai halál Isten büntetése (2Móz 20, 12 - 5Móz 30, 19.20 - 32, 24.47 - Zsolt 21, 5 - 91, 16). Itt erednek a kérdések: ha egy kegyes élete virágában meghal, az istentelen öregkort megér, hogyan egyeztethető ez össze Isten igazságosságával? Van valami lehetőség a halál után Istennel kapcsolatban maradnunk? Eleinte nem mertek igennel felelni erre a kérdésre, amál bensőségesebben imádkoztak a földi élet megtartásáért. (Zsolt 6, 5.6. - 30, 10 - 88, 11-12 - 8, 11-12) Nem-et mond Zsolt 115, 17, Jób 14. fejezetében is találkozunk ezzel a reménytelenséggel.

Miért kell az embernek egyáltalán meghalnia? - A halál Isten büntetése az emberi engedetlenségre és lázadásra. 1Móz 2, 17 - 3, 17-19. A kísértő hazug, 1Móz 3, 4 - Jn 8, 44. Zsolt 90, 7-9.

Az ÓT-ban emellett kezdettől fogva megvolt az a reménység, hogy Isten megszabadíthat egy embert a haláltól, amikor a földi létből közvetlenül országába emeli. (Enók 1Móz 5, 24 - Illés 2Kir 2, 11 - mintha a szenvedő Isten Szolgájáról is ez lenne megírva, Ezs 53, 8).

Fokozatosan teljesedett ki az ismeret, hogy a földi halál nem az emberi lét vége, hanem Isten az ÚR (s nem a halál!), és híveit feltámasztja új, el nem múló életre. Ezs 25, 8 - 26, 19 - Hós 13, 14 - Ez 37, 1-14 - Jób is vigasztalást kap kétségei között: 19, 25.26 - Zsolt 49, 16.

Az ÓT legfiatalabb könyve - Dániel - világosan szól: Dán 12, 1.2! Innen hull fény sok zsolttárra is, pl.: 16, 10 - 68, 21.

Mindezekben a kérdésekben teljes bizonyosságot hoz az Újtestamentum. Jézus Krisztus hírül adta nekünk, hogy a földi halál nem a vég, hanem van feltámadás és örök élet. Ő mutatja meg, hogy már Mózes is tudott erről a hitről (Lk 20).

Jézus - amennyire a mi értelmünk engedi - képet ad a feltámadás utáni létről. Egy mindenképp világos: A mi örökkévalóságra tekintő hitünk egészen az ő személyéhez kötött. Jn 11, 25.26! Jézus tehát nemcsak hírt ad a feltámadásról, hanem azt a maga személyében állítja élénk. Aki hit által a vele való személyes közösségbe kerül, annak van része az ő feltámadásában és örök életében. Nem rajongóan beszél, hanem józanul szól: A földi halált mi emberek nem kerülhetjük el, de ő elveszi halálunkból a legkeserűbbet: a bizonytalanságot és reménytelenséget. A feltámadás reménysége erősebb a halál félelménél.

Amikor erről beszélünk, akkor reménységünk nem vágyainkon alapul, hanem egy tényre épül. Az ÚT középpontjában a húsvéti esemény áll. Jézus feltámadása a mi reménységünk alapja. Innen teljesedik minden ígéret. Ez is megígért esemény volt: Mt 16, 21 - 17, 9.23. - 20, 19 - 26, 32 - 27, 63. A berne hívők ígéretei alatt állnak: Jn 14, 19 - Jn 10, 27.28 - Jn 8, 5 v.ö.: 1Jn 2, 25.

Ez az örök élet nem a feltámadással kezdődik, hanem már ebben a földi életben, amikor Jézussal és így Istennel közösségre jutunk.

A földi halál ezt a kapcsolatot nem tépheti szét. Jn 3, 36 - 6, 63
- 17, 3 - 1Jn 5, 12.

Így mutatnak az apostolok mindig újra Jézus Krisztus feltámadására, mint a mi ker. reménységünk alapjára. 1Kor 15, 12-58. - 1Kor 6, 14 - 2Kor 4, 4 - Róm 14, 9 - Imren érthető, hogy Pál saját haláláról így szól: "...nekem az élet Krisztus, a meghalás nyereség!" (Fil 1, 21) - mert 2Tim 1, 10.

Az ÚT azt mondta: "Erős a szeretet, mint a halál". (Énén 8, 6), - mi Jézusban tudjuk, hogy Isten szeretete erősebb a mi halálunknál. Mi és Istennel szembeni magatartásunk nem változott, megszolgáltuk halálunkat. Az, hogy a feltámadásban és az örök életben részt kapunk, az Isten kegyelmi ajándéka, végtelen szeretetét mutatja. (Jn 3, 15 - 1Jn 4, 9). Róm 6, 23! Rm 8, 38.39!

SZENT ISTVÁN ÉVÉBEN MAGUNKRÓL GONDOLKODUNK (Gyülekezeti bibliaórák)

Ezekben a hónapokban gyülekezeteink tagjai sokat hallanak, olvasnak történelmi, egyháztörténeti, kulturális stb. kérdésekről. Ezért nem lesz felesleges hazai egyháztörténelmünk néhány mozzanatát felidézni.

Bibliaóráinknak két csomópontja legyen. Miközben egy-egy Ige mai mondanivalóját szeretnénk megragadni, azt hozzuk kapcsolatba egyházunk történelmének valamilyen eseményével vagy valamelyik szereplőjével.

Mondanivalónk élénkítése érdekében olvassunk fel részleteket forrásértékű művekből, regényekből stb.

1. SORSFORDÍTÓ TALÁLKOZÁS ApCsel 8, 26-31.

Életünk döntő találkozásai véletlennek tűnhetnek, valójában Istentől ajándékozottak. Egyének és népek életében igaz ez. Döntő: találkozunk-e Jézussal? Hogyan valósulhat ez meg személyes életünkben? Hogyan történt néptünk múltjában?

(A honfoglalás előtti magyarság és a keresztyénség.)

2. ISTEN ESZKÖZEI, ApCsel 8, 31-35.

Az igehirdetés szolgálata nélkülözhetetlen. Igaz, Fülöp helyébe bárki kerülhet, de a szolgálat célja mindig ugyanaz: megismertetni Jézust. Hogyan olvassuk, hallgassuk, hirdessük az Igét, hogy ez bekövetkezzék?

(Szent István szolgálatának jelentősége, annak értékei és tévedései.)

3. A NÉLKÜLÖZHETETLEN HIT, ApCsel 8, 36-39.

"Ha teljes szívedből hiszel..." Keresztség és hit. A keresztséggel kapcsolatos félreértések. Miért nem hisz mindenki, aki megkeresztelkedik? Ki a felelős?

A megkeresztelt magyarság "keresztyénisége"; visszaesés a pogányságba.)

4. A SZENTEK KÖZÖSSÉGE, 1Kor 12, 26.27

Az egyházban senki sem dicsekedhet a másik ellen, és a tagok szemrehányással sem illethetik egymást. Közös a "dicsőség", és közös a bűn is. Egymás számára áldássá, de kísértéssé is lehetünk. (Az európai és magyar keresztyéniség egymásrahatása a reformáció előtt.)

5. REMÉNYSEG ALATT, Mt 13, 31-33

Isten munkája észrevétlenül indul, kezdete legtöbbször kiküszöbölhetetlen. Sokak szemében reménytelen és jelentéktelen ügy. Akiiket azonban megérint, azok tapasztalják, hogy ígéretes és eredményes jelenség.

(A reformáció megindulása Magyarországon, kezdeti idegenkedés és ellenállás.)

6. JÉZUS RABSÁGÁBAN, Mk 10, 46-52

Nem tud szabadulni Jézustól, aki átéli irgalmas segítségét. Részlet útjára, és követi őt.

(A magyar reformátorok Jézusnak odaszánt élete. Egyet emeljük ki: Dévai Bíró Mátyást.)

7. ISTEN SÁFÁRAI, 1Pt 4, 10.11

Nem miénk, amivel rendelkezünk. Értékeinket nem magunk szereztük, hanem ajándékba kaptuk. Nem használhatjuk azokat önző módon, csak magunkra gondolva.

(Reformátoraink rendkívül szétágazó, az élet minden területét figyelembe vevő szolgálata. Legyen hangsúlyos, amit nyelvünkért és nemzeti művelődésünkért tettek.)

8. ÜLDÖZÉSEK ELLENÉRE, Jn 16, 1-4

Jézus nem titkolta, hogy keresztet kell vállalniuk azoknak, akik útjára lépnek. A kereszt: Jézus sorsában való részesedés. Halál, amely életet ígér.

(Az ellenreformáció; indulása és munkamódszere.)

9. ISTENTŐL MEGŐRZÖTTEN, 2Kor 7, 5-7

Isten nehéz utakon járhatja övéit. A bajt és a megpróbáltatást nem tartja távol, de megőrzi a bajban és a megpróbáltatásban.

A nehéz időket áldássá teszi, és megoldást ad, amikor az ember már reménykedni sem tud.

(Bocskai, Bethlen, I. Rákóczi György. Magyarországi és a 30 éves háború)

10. BELSŐ BIZONYOSSÁG ÉS KÜLSŐ REND, 1Pt 2, 11-17

Hitünk lényeges része a tanításban és magatartásban jelentkező határozottság és egyértelműség. Tudjuk, kiben hiszünk, ezért meggyőző ahogyan élünk.

(A zsolnai, szepesváraljai, semptei zsinatok, az Ágostai Hitvallás hatása hazánkban, az Ötvárosi és Hétvárosi Hitvallás.)

11. SZÓHARC VAGY BIZONYÁGTÉTEL, Róm 1, 16.17; 1Tim 3, 3-5

Öncélúan ne vitatkozzunk, de ne hallgassunk, amikor hitünk alapján szólnunk kell. Vigyázzunk arra, hogy szavainkat csak életünk hitelesítheti!

(Hitviták - kül. Magyar István és Pázmány Péter vitája.)

12. A POKOL KAPUI SEM! Mt 16, 13-18

Erőnk annak függvénye, hogy kinek látjuk és valljuk Jézust. Ő annyit tud tenni értünk és általunk, amennyire hiszünk benne.

Az egyházat nem mi tartjuk, azt Jézus építi. Ezt akkor is teszi, amikor mi úgy látjuk, hogy mindennek vége.

(A gyászos évtized, gályarabok, az 1861-es soproni országgyűlés.)

13. ISTEN ÉS NEM EMBEREK HATALMÁBAN, ApCsel 12,11

Ritkán történik meg az, amiről itt olvasunk. De a biztatás mindenkor érvényes: Isten hatalmában vannak azok, akik Benne bíznak. Kezéből senki sem ragadhatja ki őket.

(II. Rákóczi Ferenc szabadságharca)

14. SZEMÉLYES KAPCSOLAT JÉZUSSAL, 1Jn 2,12-17

Jézussal való kapcsolatunk könnyen válik külsőségessé. Üres megszokás csupán. Vele való közösségüket mi nem tudjuk megőrizni. Szüntelenül szükségünk van a Lélek megelevenítő munkájára.

(A magyar pietizmus — kül. Petróczi Kata Szidónia)

15. SZÉLES LÁTÓKÖRŰ HÍVÓ EMBER, Ef 5,20

Jézusban nemcsak Istennel létesül új kapcsolatunk, hanem a világ dolgaival, jelenségeivel is. Minden a miénk! De szabadok lettünk arra is, hogy le tudunk mondani dolgokról. Ez a belső szabadság tesz képessé hálás életre.

(Bél Mátyás)

16. ISTEN HŰSÉGET VÁR TÓLUNK, 2Tim 4,1-5

Sok minden elerőtleníthet: körülményeink, emberek, magunk és mások megbízhatatlansága. Ritka az olyan korszak, amelyben előny kereszténységünk. Minden időben Istenre kell figyelni: az Ő hűsége erősít hűsége.

(III. Károly és Mária Terézia kora)

17. KAPUK MINDIG NYÍLNAK! 1Kor 16,5-8

Istennél minden lehetséges, de nem mindig látjuk meg lehetőségeinket. A panaszkodás vakká tesz. Aki a hiányt figyeli, nem veszi észre, hogy mit tart kezében az Isten. Isten minden korszaknak Ura!

(Felvilágosodás, II. József, Türelmi Rendelet)

18. A SZERETET PRÓBÁJA A FELEBARÁT SZOLGÁLATA, 1Thessz 5,14-22

Tartsunk önvizsgálatot: mi van szeretetünk mélyén? Milyen szándékkal szeretünk? Magunknak akarunk valamit megszerezni általa, vagy valóban a másik érdeke izgat? Mire kényszerít, hogy Jézus minket is szeret?

(Tessedik Sámuel)

19. AZ IGAZI SZABADSÁG, Jn 8,30-36

Iszten szabadságra szánt mindnyájunkat. Legtöbbször azonban úgy akarunk szabadok lenni, hogy ragaszkodunk bilincseinkhez. Bilincs rajtunk minden bűn. Akkor leszünk szabadok, ha megtanulunk bűnbocsánatból élni.

(Az 1848-49-es szabadságharc)

20. SZEMÉLYVÁLOGATÓ KERESZTYÉNSÉG? Jak 2, 1-13

Mindenki számára kísértés a gazdagság. Ha másképpen nem, akkor úgy, hogy vonzásában minősítjük az embereket: aki gazdag, az értékes is; azt mások elé kell helyeznünk: Milyen gazdagság számít Isten előtt?

(A 19. század második fele)

21. HÁBORÚS KERESZTYÉNSÉG? Jak 4, 1-5

Könnyen megindokolható, hogy mihez nincsen joga a másik embernek. Még az élethez való joga is megkérdőjelezhető, ha saját érdekeink határoznak meg minket. Ha így gondolkodom, nem káromlom-e Istent, amikor nevét számba veszem?

(Az I. és II. világháború)

22. ÖNMAGÁNAK FONTOS KERESZTYÉNSÉG? Mt 23, 1-12

Fontosságunk tudata állandó kísérlőnk. Végzetes következménye: Jézus lesz "nem fontos". Hová jutunk Jézus nélkül?

(Két világháború között)

23. ISTEN KEGYELMES ÍTÉLETE, 1Kor 11, 32

Emberi vonalon az ítélet mindig lezár valamit. Istennél is, de nála valami újat is elindít. Aki engedi, hogy Isten megalázza, azt ugyanaz az Isten fel is emeli és újra használja!

(1945 után)

24. JÖVŐ FELE NYÍLÓ JELEN, Jel 2, 1-7

A visszaemlékezésben annak meglátása, hogy honnan estünk

ki. Mindig rólunk volt szó! A megtérés távlatai.

(Mai vágyakozásunk megújulásra és amit újulásunkért tennünk kell.)

25. AZ ISTEN GYŰLEKEZETE AMELY ...BAN VAN, 1Kor 1, 1-3

Isten népe vagyunk, az ő döntése és cselekedete alapján. Életünkben szüntelenül hangzik elhívó szeretetének szava. A történelem Ura ma is munkálkodik, ítélettel és kegyelemmel. Bennünk is és közöttünk is.

(A gyülekezet rövid története)

REFORMÁCIÓI SOROZAT A BELMISSZIÓI MUNKAPROGRAMHOZ

"Elmerülni ne hagyj kicsiny hajódat" (262. ének 2. v.)

Evangéliumi alapokra épül ez a reformációi sorozat, felhasználva azt az ősi jelképet, amely az egyházat, mint hajót ábrázolja. Mivel a tanítványok között voltak halászok, s Jézus egyik kedves városa a tengerparti Kapernaum, gyakran szállt vízre, hajóba. A Genezáret tavi eseményeket, azok egy-egy apró epizódját, részletét felhasználhatjuk arra, hogy a reformáció hetében Krisztus egyházáról, az egyház helyzetéről, szolgálatáról elmélkedjünk, s megerősödjünk abban, hogy Jézus Krisztus egyházunk Ura, "hajóskapitánya".

I. Jézus lecsendesíti a tengert

1. "A hajót elborították a hullámok" (Mt 8,24) Márk így írja: "...a hullámok becsaptak a hajóba..." Egy olyan világban élünk, amely tele van bűnnel, gonddal, problémával. S ezektől az egyház sem mentes. A világ bűnei veszélyeztették a középkori egyházat, ezért indította Isten Luthert, de a ma egyháza sem mentes az elborító hullámoktól.

Jézus szava erejével csendesíti le a tengert. Az igének ma is van hatalma, tiszta, "lecsendesült" életet teremt.

2. "Más hajók is voltak nyomában..." (Mk 4,36) A reformáció korában nem, ma annál jelentősebb kérdés az egyházban az ökumené. Jézus nyomában több hajó halad. Ugyanaz az Urunk, ugyanaz az Utunk, nem vagyunk egyedül.

II. Jézus a tengeren jár

3. "Küszködve jutnak előbbre..." (Mk 6,48) Jézus nélkül nem halad a hajó, nem él az egyház. Lehetünk ugyan emberi sikerek, eredmények tanúi, de ez az oly hiábavaló erőlködés verejtékkel megharcolt kínos gyömlöcse csak. Akkor, amikor Jézust kihagyva akar az egyház

"mozdulni", küszködést szül csak. Minden mozdulás, ébredés, haladás az Ő kegyelméből van.

4. "...egyszeriben odaért a partra..." (Jn 6,21) A partra jutás, az új, örök élet csak kegyelemből, egyedül Jézus Krisztus által a miénk. Nincs erőlködés, nincs érdemszerzés. Jézus elfogadása révén, hit által reményünk a "partra érés".

III. Csodálatos halfogás

5. "A hajóból tanította a sokaságot" (Lk 5,3) Jézus szavát, az örök igét kell mindig az egyháznak megszólaltatni. Ott van egyház, ahol az ige tisztán szólal meg, s a szentségeket helyesen szolgáltatják ki — a hitvallásunk szerint. A mi hajónkra — evangélikus egyházunkra — is szüksége van az Úrnak, hogy a sokaság felé megszólaljon az ige. Ne vétsünk ellene.

6. "Az Úr az!" (Jn 21,7) Péter felismerése, minden keresztyén felismerése: Jézus Krisztus az Úr! A feltámadott Jézus az, akinek minden eredmény köszönhető egyházunk mai életében is. Nem személyek és nem irányzatok, hanem az élő Jézus Krisztus ajándéka az, ha felmutathatunk valamit. Nélküle csak azt mondhatjuk: "Nincs! semmink sincs!". S Luther szavai is eszünkbe juthatnak: "koldusok vagyunk!" Jézus gazdagít meg.

(Megjegyzés: A sorozat tagjai tetszés szerint variálhatók, összevonhatók vagy bővíthetők, attól függően, hogy a gyülekezetben hány tagú sorozat van reformáció hetében.)

Bence Imre

Gondolatok a sorozat kidolgozásához:

Jézus csodáinak mindig több éle van: Egyrészt olyan történik, ami az ember számára lehetetlen és érthetetlen. Ez jele annak, hogy Jézus ereje több, mint emberi erő. Ő Isten. S isteni hatalmának még a természet rendje is alá van vetve. Másrészt, mint evangéliumi leírások jelképpé, példázattá válnak a mai olvasó és igehirdető számára. Megtörténtüket kétségbe vonni azt jelenti: Jézus isteni hatalmát vonjuk kétségbe. De minden egyes csoda leírásában azt az információt — mitöbb evangéliumot — ami a mának szól, fel kell fedeznünk. Így ragadunk ki Jézus csodáiból néhány gondolatot.

Ezek a kiragadott félmondatok — véleményem szerint — nem exegetikai feladatot adnak elénk. Gondolatokat vetnek fel. Így, meditálva a képeken, jegyzek le néhányat, amely talán segítséget jelent a sorozat kidolgozásához, az igehirdetéshez.

A hajót elborították a hullámok

a) Hullámok: "Az élet nem habostorta" — mondja ki Bacsó Péter "Tanú" című filmjében az ősi igazságot, kissé ironikusan. Tele van hullámokkal, nem megy minden simán. Zökkenők, akadályok tarkítják az életet.

Mire jók a hullámok? A rezzzenéstelen víztükrön langyos, nyárs-polgári szórakozásnak gondolhatjuk a csónakázást. Haragos hullámo-

kon hánykódva komoly harcot jelent minden evezőcsapás. De az izomfeszítő küzdelemben edződik a test, és kitartóvá kovácsolódik a lélek. Mindannyiunk életét veszélyeztetik a hullámok. Az édeni állapot a rezzenéstelen víztükör volt. S Isten ellen lázadva veszítettük el a csendes vizek nyugalalmát. A háborgó tenger erősebb a rajta hánykolódó ladiknál, és emberi életek sínylik meg a bűn korbácsoló hullámainak romboló erejét.

b) Hajó a hullámokon: A tanítványi csapat ladikja úszik a történelem tengerén. Hajó — az egyház. Nem süllyedt még el és nem semmisült meg meg, mint a Titanic, vagy sok a híres és hirhedt csatahajók közül. Nem alakították át múzeummá, vagy "exkluzív klubbá". Megy, működő, életképes, halad.

Igaz, a hullámok hallatlan erővel támadják. Mert a bűn ott válik igazán teherre, gyötrelmet jelentő veszéllyé, ahol tudnak a kegyelemről, s a hullámok legyőzőjéről.

Nem természetes az, hogy az egyház hajóját elborítják a hullámok, de valóság. Az egyház története mutatja: a tanítványok a világ bűnével buknak el, küszködnek, szenvednek. (Itt lehet azokról a bűnökről beszélni, amelyek megfertőzték a középkori egyház életét, s amelyek azóta is halványítják, vagy éppen hatástalanítani próbálják az evangéliumot.)

Az már ajándék, ha felismerjük, hogy a hullámok milyen veszélyt jelentenek személyes és gyülekezeti életünkre. S még nagyobb ajándék az, ha meglátjuk, hogy Jézus velünk van — s így a megmenekülés is elérhető.

c) Jézus igéje, szava: Ez az az erő ma is, amely rendezi a vihar-dúlt életünket. A Szentírás ismerete, az Ige megélése, Jézus szavának hallgatása és megtartása.

A tanítványok félelmükben fordultak Jézus segítségéért: "Uram, ments meg minket!" Félelmük forrása a tehetetlenség, a hatástalanság volt. Vajon nem válik-e ilyenné az egyház élete? Ilyen tehetetlenné, hatástalanná, amikor Jézus szava, hangja, Igéje helyett a maga hangjában bízik. Igehirdetők és igehallgatók együtt forduljunk — hisz együtt kell fordulnunk Jézushoz — reformáció hetében is, újra és újra állandóan. Az Ő szava viharcsillapító erejű. Ahol szava hangzik, szűnik a vihar, s emberi életek és közösségek örülhetnek a nyugalmat teremtő jézusi békének.

Más hajók is voltak nyomában

a) Reformációra gondolva: Ha a reformációra, mint történelmi eseményre gondolunk vissza, furcsának tűnhet az ökumenéről beszélni. Hiszen ott, akkor az evangéliumhoz való jogos ragaszkodás éppen szakadást eredményezett. (Nem Luther akarta ezt a szakadást!) De ha a reformációra, mint lelki (és szellemi) folyamatra gondolunk, akkor ma igenis kell arról beszélni, hogy Jézus nyomában nem csak a mi hajónk úszik. (Arra külön figyelni kell, hogy véletlenül se gondoljunk arra, hogy Jézus csak a mi hajónkban ül, a többiek Jézus nélkül haladnak.) Az Ige eme négy szava csak azt árulja el, hogy a szűk tanítványi körön kívüliek számára is fontos volt Jézus közelsége. Jézus nyomában, Jézusra, Jézus után vágyakozva nem csupán néhány bennfentes, beavatott indul. Más hajó is halad, nem csak a miénk.

b) Együtt Jézus nyomában: Széljárástól függően, hol egyik, hol másik hajó jut előbbre — közelebb Jézushoz, az evangélium igazságá-

hoz. "A szél ott fúj, ahol akar." A XVI. század elején Wittenbergben új "Lélekvallat" vitte Jézushoz közel az evangéliumra figyelők hajóját. Sebes, gyors lélekvesztő volt az. Hit és reménység, sőt merész elszánás kellett, hogy beszállni képes legyen egy kis csapat. Hit és reménység kellett abba szállni, ami gyorsabban haladt az evangéliumi igazságok felé, mint a pompától csillogó, fényűzéstől mindenhatóan tűnő, az emberi célokat és érdekeket kiszolgáló, de az evangéliumot feledtető római óceánjáró, pápai kormányzással.

S a szél ma is ott fú, ahol akar. Más hajók is haladnak, olykor gyorsabban, mint a miénk. (Sőt napjainkban épp az evangélikus egyház tűnik a legkonzervatívabbnak szerte a világon.)

A lényeg az, hogy Jézus nyomában haladunk. Ugyanaz az utunk. Nincs más irány, nincs más cél.

Reformáció hetében izgalmas lenne felkutatni azokat a pontokat, ahol az evangélium szavára építve más hajók utolérték, vagy éppen le is hagytak bennünket. Így fedezhetjük fel azokat a ballasztokat, gátló, lassító terheket, amelyek miatt lemaradunk. (Persze nem egymás ellen folyó ádáz küzdelemre kell gondolni.)

c) Minden mozdító erő: Evezők vagy vitorlák kellene a haladás-hoz. És hogy dagadjanak a vitorlák, vagy mozduljanak az evezők, ahhoz a Lélek buzdító, bátorító erejére van szükség. Nem állhatunk tétlenül, ha nekünk nem megy. Bűn az, ha nem tud az egyház buzdogni a Lélekért, az új pünkösddért, az állandó reformációért könyörögni. Vétkes mulasztás ilyenkor nem figyelni egymásra. Itt nincsenek "hadititkok", "államtitkok". Miért megy az egyik jobban? Független ez a személyektől, a felelősök személyétől?

Vajon én — mint a gyülekezet lelkésze, felügyelője, presbitere, vagy egyszerű tagja — nem hátráltatom-e Krisztushoz nem illő személyes életemmel a haladást?

Ott, ahol többen haladnak az úton, ugyanazon az úton, ott lehet egymástól tanulni. Ott lehet egymásra figyelni, ott kell egymásra figyelni. Ott lehet egymást segíteni, ott kell egymást segíteni. Hogy ne legyen hajó, amely más irányba téved, vagy elsüllyed, vagy megfeneklik, és hogy a mindent mozdító erő, a Lélek ereje Jézus közelében tartson minket, mindannyiunkat.

Küszködve jutnak előbbre

a) Jézustól távol: A tanítványok Jézus nélkül csónakáznak. Nem önszántukból maradtak magukra. Jézus kényszerítette őket. Nemcsak azért, hogy Ő egyedül maradhasson imádkozni, hanem azért is, hogy a tanítványok számára nyilvánvalóvá legyen újra erőtlenségük, s a Mester hatalma. Ilyen helyzet alakul ki akkor is, amikor Jézus a "Megdicsőülés hegyén" van. A magukra hagyott tanítványok ismét szembeálják magukat hitük gyengeségével, hatástalanságával. A Gecsemáné kertben is elszunnyadnak.

Nem csoda tehát, hogy Péterék értetlenül és a lebeszélés szándékával állnak Jézus elé, mikor Ő a haláláról szól. És így lesz nyomatekés Jézus szava: "...jobb nektek, ha én elmegyek..." (Jn 16,6)

Az Ember-Jézus fizikai távolsága a tanítványok kínlódását eredményezte. Kínlódtak az ellenszéllel, tehetetlenül álltak a beteg előtt, az egész éjszaka nem fogtak, semmit. Gyenge hitű, kishitű csapatnak bizonyultak. Az orvoslást pünkösöd hozta, a Szentlélek, a Pártfogó, aki hitet gyújtott a szívekben.

Jézus távolsága — hol a mi bűneink miatt, hol meg azért, mert Ő kényszerít bennünket próbára tévő helyzetekben — alkalmi annak, hogy még élesebben megmutatkozzék a kontraszt isteni hatalma és szeretete és a mi ember-voltunk között.

b) Küszködve, kínlódva: "...mikor a lelkem roskadozva vittem..." Jellemző életünkre a küszködés, kínlódás, roskadozás. Megharcolhatatlan harcaink vannak, legyőzhetetlennek látszó akadályaink. "Ilyen korban élünk!" — mondjuk, s kínlódásunk ellen nem teszünk semmit. A ma kínlódására nem Jézus kényszerít bennünket, más istenek imáddása teszi küszködővé életünket. Távoll van tőlünk az eredmények partja, a megelégedés kikötője. Magánéletünk kínlódásai roskasztanak.

c) Jézus látja: A tanítványi küszködés nem rejtett Jézus előtt. Hosszú volt a küszködés ideje (estétől hajnalig). De Jézus nem hagy elbukásig kínlódni. Lép, út se kell neki — mégis közeledik. A reformáció, s azóta is minden újulás, új lendület, ébredés jele annak, hogy látja a sikertelen harcainkat, s megmutatja, hogy nélküle nem jutunk előbbre, csak Vele. Ő Szentlelkével ma is mindent megtesz azért, hogy küszködés után örömben is legyen részünk. Jelenléte örömmé oldja a kínlódásunkat. Ezért várhatjuk őt, az egyetlen segítségünket.

Egyszeriben odaért a partra.

Reformáció hetében sokan a temetőket járják. Erre a hétre a közeledő halottak napja is rányomja a hangulatát. S akkor, amikor — akár egészséges, akár kificamodott kegyelettel — szinte mindenki a temetőket járja, megragadhatjuk az alkalmat, s sorozatunk egyik részével erre is figyelünk. (Nem véletlen az, hogy e két alkalom, ünnep egybeesik, közel van egymáshoz.)

a) A bizonytalanságtól félünk: A materialistává torzított gondolkodás csak a halálig lát. S ezért a haláltól, a megsemmisüléstől való félelem egyre nő. Az emberek többsége "szép halál" után vágyik, szeretné, ha egyszerű és fájdalommentes lenne az evilági létől való megváltás — mint egy füllukasztás. Néző, de nem látó szeme nem veszi észre a túlsó partot. És a túlsó part látása nélkül bizonytalanság vesz az emberen erőt. Megéri-e küzdeni, strapálni magunkat, ha úgyszólván minden elveszik? Anyagias látással (vagy vaksággal?) tényleg van ok félni a haláltól.

De fél az is, aki komolyan veszi azt, hogy Isten megítéli az életünket. Hogyan is állhatnak Isten elé? Nyomorult, "visszaeső" bűnös vagyok. "Színed előtt mindennap elesem..." (129. ének) Erőlködésünk, kínlódásunk nem érdemel jutalmat, Jézus nélkül nincs biztos partotérés.

b) Aki segít: Ahogy a tanítványok segítséget kaptak vívódásaikban a tenger közepén, úgy Jézus valóságos segítséget jelent a mi életünkben is. Nem azért juthatunk partra, mert egyszerű evezősök vagyunk. Vallásos életünk hiábavaló csapkodás a levegőben, s mi könnyen azt gondoljuk, hogy Isten látva izzadtságsgazú erőlködésünket, majd megjutalmaz: "No, ügyes, derék fickó vagy!" Pedig vállonveretés sem jár azért, amit mi teszünk, nemhogy örök élet, feltámadás. Adok-kapok relációban gondolkodva, könnyen jut el mindenki odáig, hogy a cselekedetekből akar érdemet kovácsolni magának. Ez nem csak a középkori egyház evangéliumból idegen felfogása volt. Ez a jelenség mai keresztyénségünk veszélyei közé tartozik. A "Diakóniai Teológia" hangzatos jelszava alatt sokan sokszor a tettek fontosságát értették

a hit elsődlegessége helyett. Jézus az, Aki segít. Érdemeink, eredményeink nincsenek. Amit felmutathattunk, s felmutathatunk, az mind ajándék. Jézus halálával megteremtette a partotérés lehetőségét mindannyiunk számára. Aki Reá hagyatkozik, s nem maga akar "hősnek" látszani, az Vele partot is ér!

c) Egyszeriben: Nem a távoli jövő felé kell kacsintgatnunk. Jézus itt és most "hat", segít. Az örök élet itt dől el. Hogy milyen jutalmat kapunk az ítélszék elé állva, az itt dől el. "En vagyok a feltámadás és az élet!" — mondja Jézus a gyászoló testvérpárnak, Máriának és Mártának, s nem a majdra, az eljövendőre utal csupán. Ott, azonnal kap életet Lázár Jézustól.

Jézust kell elfogadnunk, s partot érünk már itt. Egyszeriben. Igaz nem hajóról, hanem vonatról szól, az üdvösség vonatáról a közismert spirituálé: "Az ablakból már jól látszik a szép végállomás, biztos kezű a vezető..." Jézus biztos kézzel vezeti életünket a célba.

A hajóból tanította a sokaságot

a) Jézus szól: Az alkalom Jézus számára mindig adott volt, hogy tanítson, hogy hirdesse az evangéliumát, hogy Isten országáról beszéljen. Nem kellett neki zsinagógai pulpitus, elég volt számára az, hogy van, aki hallgatja. Így vált szószékké a lankás hegyoldal, a virágos rét, egy-egy húset jelentő szoba, otthon, vagy éppen egy halászbárka. Alkalmas, vagy éppen sokak szemében alkalmatlan időben hangzott fel Jézus szava az Isten országáról, a megtérésről, a mennyei Atya szeretetéről, gondoskodásáról. Feltámadása után a tanítványait bízta meg Jézus, hogy soha ne hallgasson el az evangélium. Így a hajóból most is Jézus szól. Ott van egyház, ahol az evangélium tisztán hirdetik. Nem felvétléről, archiv hanganyagként, nem Jézust utánözva, imitálva szólal meg a jézusi Ige. Jézus szól ma is minden igehirdetésben. Mert Ő azt ígérte, hogy ahol ketten-hárman az Ő nevében jönnek össze, Ő ott lesz. S ahol Ő ott van, ott szól is.

b) A sokaságot: Nemcsak a hajóban szól, hallható az Ige. Sőt Jézus azért száll hajóba, hogy mindenki hallja a szavát.

A gyülekezetet mindig veszélyeztette az, hogy csak a maga körén belül szólaltatja meg Jézus Igéjét. Az ige mindenkinek szól.

A reformáció nagy ajándéka, az anyanyelvi Biblia és a nép nyelvén megszólaló igehirdetés éppen ezt segítette. A könyvnyomtatás feltalálása ehhez volt jó eszköz. Az Ige, Isten Igéje megszólalt mindenkinél. Többé nemcsak a beavatott klérus érti és olvashatja az Igét. Eljuthat minden házhoz, minden otthonba, családhoz, szívhez. Jézus számára ott a csónak volt a "technika", hisz a víz vitte a hangját, felerősítve azt. Ma Krisztus tanítványai az igehirdetés sokak számára elérhetővé tétele érdekében vethetik be az újabb és újabb technikákat. (Vigyázat! A tartalom a döntő, nem pedig az Ige megszólalásának formája!)

c) Hallható és látható Ige: Jézus ma is szolgál Igéjével és szetségeivel nekünk, köztünk. Egyház jelenléte pedig ott biztos, ahol az Ige megszólal. Lehetnek sötétlő Luther-kabátok, csodásan kitatarozott templomok valahol — nem feltételei az egyháznak. S lehet, hogy farmeros, polótrikós fiatalok beszélgetése, összzejövele jele lesz az egyház létének.

siessünk, térjünk meg Hozzá, még ma... mert azt akarja, hogy a hívek egész élete megtérés legyen.

Adja Isten Szentlelkét, hogy a kusza gondolatok révén hitet ébresztő reformációi igehirdetések szülessenek.

Bence Imre

ÁDVENTI SZOROZAT A BELMISSZIÓI MUNKAPROGRAMHOZ

Ádventi megtérés

Alapvetés: Az alapvető döntéstől — az alázatos hitig.

Erre a gondolati fonalra lehet a sorozatot felfűzni. Tisztázni kell ádventben — ebben az ádventben —, hogy ki az Úr az életünkben, s ennek mélyebb vonatkozásait: felkészülten álljunk eléje, tartsunk igaz bűnbánatot, s eljussunk az alázatos hitvallásig — ez lehet a sorozat célja.

I.Kir 18,21,36-39. Isten az egyetlen Úr!

"Meddig sántikáltok kétfelé?" Kemény beszéd ez! Talán rosszul is esik. Hiszen a kérdésben benne van egy vádló állítás is. Maga a kérdés sem egy eldöntendő kérdés. Inkább amolyan költői, amelyre nem vár választ a kérdező. Benne van a sürgetés ennek a kettős állapotnak a fölszámolására. Minden lelkész tudja, hiszen mindenki ettől szenved, másrészt ennek legalább egy évben egyszer örülhet, hogy karácsonykor tele vannak a templomok, s csak karácsonykor. Kicsit már az ádventi időszak is bűvkörbe vonja az embereket. Több szó esik Jézusról. Ha másért nem, a gyermekek készülődése, ajándékvárása miatt biztosan. Az ünnep közeledtével a gyermekekben fölmerülő problémák, vagy társaikkal előszedett vitás kérdéseik tisztázása kapcsán talán otthon is előkerül Jézus neve, ádvent jelentősége, karácsony története. Elkészülnek az ádventi házikók is. Karácsonyt megelőzően 1-2-szer illik ádventben elmenni templomba. Ez is hozzátartozik az ünnepi készülődéshez, a havas téli tájhoz. Ez természetesen önmagában mind pozitív. A baj csak az, hogy az ünnepi gyülekezet nagyrésze egész évben másfelé jár. Érzik talán a belső szorítást, mentegetőznek maguk előtt. Nemcsak a templomot kerülik, hanem egymást is, az ünnepi asztalt, a meghitt együttléteket a családdal, hivatkozva a megélhetésért végzett munkára. Rá kell mutatni arra, hogy ez kétfelé sántikálás. Karácsony táján jön föl az emberekben a legtöbb felszínes vallásosság.

S ez nem is képmutatás. Sokan, akik egész évben másfelé járnak, ilyenkor képesek egészen mélyen átélni az eseményeket. Meghatódnak, de ez minden.

Természetesen, ha árnyaltabban is, minden keresztyén ember kétfelé sántikál. Az is, aki rendszeresen hallgatja az Igét, az is, aki hirdeti. Van akinél éves viszonylatban játszódik ez le, van akinél 1 hetes időszak alatt — egyik istentisztelettől a másikig, van akinél reggeltől estig — egyik igeolvasástól a másikig. Elolvassuk, meghallgatjuk, megbeszéljük, prédikáljuk az Igét, aztán elfelejtjük. Napközben áldozunk egy kicsit a haragnak, a veszekedésnek, a rosszmájúságnak, pletykálkodásnak, a pénznek, az élvezeteknek. Van bőven, amerre elsántikálunk. Meddig sántikáltok kétfelé? Ijesztő, arcpirító ez a kérdés. Megijedtek, mikor Illés tette föl ezt a kérdést. De amiket tett a továbbiakban Illés, amiket mondott, amit rajta keresztül elvégzett az Úr, az végül is áldott ijedtséget hozott. Az Úr az Isten, Isten az Úr! — mondták. Hogyan lehetne ma fölteni ezt a kérdést, hogy abból áldás fakadjon? S ne legyen olyan rettentés, hogy a kétfelé sántikálásból egyfelé legyen, de a másik oldalon? Semmiképpen sem lehet leutánozni Illés keménységét, szigorát. A kérdést föl kell tennünk. De nem dörgedelemmel. Inkább kérve-kérdezve, szeretettel, alázattal. Nem Illést kell korrigálnunk. Neki nyilván így adta meg az Úr. Ma Jézus Krisztuson keresztül névze az alázat a helyes út. Szent és áldott rettentést kelteni az emberekben. Nem az Isten tüzes nyilaival, de a szemek fölnyitásával. Egyfajta "boldog tudatlanság" is jellemző az emberekre. A rettenetet azonban oldja föl a boldog felkiáltás: Az Úr az Isten, Isten az Úr!

Lk 1,13-17 Főkészült nép álljon az Úr elé

Az ÓT népe megszentelődött, mielőtt Isten elé lépett (1Sám 16,5). Nekünk éppen Jézus Krisztusért nem kell megszentelődési szertartásokon átésni öszövetségi értelemben. A ma embere éppen ezért túl könnyű szívvel, könnyelműen, "lezserül" járul még az úrvacsorához is. S különösen könnyelműen éljük életünket, már ami a büntudatot illeti. Isten Krisztusért megbocsát: ez könnyelműsége indítana? Nem szabad! Ma előtérbe került az Isten szeretete, az istenfélelemmel szemben. Keresztelő János és Illés szigorát is látni kell. Felkészültebben kellene karácsony felé menni.

Ma nagy divat pártfogót, protektort keresni bármilyen ügyben. Ma már az ember sehol nem akar szürkén sorbaállni. Még egy üzletben, közértben is keresi a protekciót, keres egy ismerős eladót, aki félreterez neki egyet-mást. Szereti, ha bárhová fordul előre ismerik a nevét, tudják kiről van szó. Szereti, ha valakire hivatkozhat. Kicsit a felkészületlenség, a bizalmatlanság önmaga és mások iránt az, ami az embert erre készíti. Az Isten előtt valahogy nincsenek ilyen igényeink, hogy pártfogónk legyen. Azért, mert sokszor nagyon is felkészültnek érezzük magunkat. És éppen ez a felkészültségi érzés mutatja a felkészületlenséget. Amikor ebben az ügyben protektort, pártfogót, közbenjárót keresünk, mert felkészületlenek, gyengének érezzük magunkat, akkor vagyunk felkészültek (1Jn 2,1-2; 2Kor 12,9). Van Pártfogónk, aki készíti az utat, helyet számunkra Istennél. Még csak megkérnünk sem kell, hiszen imádkozott értünk (Jn 17), s imád-

kozok értünk. Pártfogóink, ha tudomást veszünk Róla, ha nem. De azért jó lenne, ha gondolnánk erre, tudnánk gondolni erre. Mert mindjárt több lenne bennünk az alázat. Másként várnánk az Urat. Valóban a felkészülés ideje lenne ádvent. S majd felkészültebben állhatunk meg előtte karácsonykor és egykoron is.

Ézs 40,3-5 Út a kietlenben! (Bűnbánat)

Az átlag keresztyén ember hajlamos azt hinni, hogy hozzá Jézus kies: fűvel párnázott, fáktól árnyas parkon sétálhat be. Szétzilált családi élet, elhagyott szülők — sok ilyen esettel találkozhatunk. Ilyenkor nem ritkán hallja az ember a szülő szájából: én annyit imádkozom, annyit szenvedek. Miért szenved? Nem lehet, hogy önmaga miatt is, de azt gondolja, hogy szenvedésének egyedüli forrása gonosz gyermekei? Az imádság hatalmas dolog. Óriási erő. De megtanultunk-e Jézustól imádkozni: "Legyen meg a Te akaratod?" Nem vagyunk hajlandók észrevenni, hogy összeférhetetlenségünk, sok-sok megkötözöttségünk, anyagiasságunk, önzésünk stb. egyszóval BŰNÜNK nemhogy kies park, de áthatolhatatlan Jézus számára. Nem Jézus ügyetlensége miatt!!

Mi a bűn? Egy anya 9 éves kislányát kilökte a 2 emeletről. A kislány súlyosan megsérült. Bűn ez? Bűn bizony, súlyos, iszonyatos bűn. Valaki megcsalja házastársát, házasságtörő, parázna lesz: Bűn ez? Bűn bizony. És ha egy házaspár egy fedél alatt él ugyan, nem válnak el, a világ szeme előtt egyik sem lesz házasságtörő, de már semmi nem köti őket össze, közömbösen, vagy netán gyűlölködve kerülgetik el egymást. Bűn ez? Amikor az átlag szülő tehetetlen dühvel, haraggal fordul gyermeke felé, mert az már harmadszor kért enni, vagy inni, mikor neki a szülőnek sok a dolga, s mindennekefelett nagyon fáradt. A tehetetlen düh eszeveszett kiabálásban tör ki, esetleg pofonok formájában. Nem dobja ki az ablakon, nem veri agyon. Bűn az, hogy kiabál?

Miért nem követ el végzetest? Mert jobban nevelt, bölcsebb, higgadtabb egy fokkal? S ha igen, miért? Csak az Isten kegyelméből.

Egymás mellé lehet-e állítani azt az anyát, aki súlyosan kezelt emel gyermekére és azt, aki talán csak "nevelő" szándékkal üvölt és pofozkodik, ha kell, ha nem? Egymás mellé lehet-e állítani a házasságtörőt és azokat a házastársakat, akik látszólag civódnak, meg kibékülnek, végülis mindenütt így van ez? Egymás mellé lehet-e állítani ezeket a súlyos eseteket elkövetőket és magunkat a kis "bűnös-kéinkkel"? Egymás mellé kell állítani, mégpedig nem szembe, hanem egy sorba. Mert az Istennél nincsenek kis és nagy bűnök. Ez csak a mi gondolatrendszerünkben van így. Erre szükség is van egy bizonyos szinten, hiszen a polgári törvények így irányítják, szabályozzák életünket, s főként azokat, akik számára nincsenek más törvények. De azt is érdemes megfigyelni, hogy az ember gondolatvilágában nemcsak rangsorolódnak a bűnök, hanem változik is azok "értéke". Csak a házasságtörés példáját kell megnézni. Ma már elég szimplán elmegyünk mellette, évtizedekkel, évszázadokkal előbb nem így volt ez. Az Istennél nem hiszem, hogy így "devalválódnának" a bűnök. A bűn bűn marad mindig. S nincs köztük különbség. S a mi bűnös-kéink azért nem bűnös-kék csupán, mert akire sokat bíztak, attól sokat is követelnek majd. Csak így van értelme Jézus érkezésének. Ha mi tudjuk,

hogy áthatolhatatlan a hozzánk vezető út, ha tudjuk, hogy hozzánk nincs út, akkor egyszercsak ott lesz Jézus.

Jn 3,30-36 Kisebbé lenni

Ezzel megintcsak megküzdünk nap mint nap. S ha fölülkerekedik bennünk az önző én, s mi leszünk a nagyok, mindent elrontottunk. S ez sokszor így sül el. A templombajárás, adomány a gyülekezetnek, társadalmi munka a templom, vagy parókia körül, pénzbeszedés, presbiterség — hihetetlen boldogságtudattal melengetheti az ember szívét, rezegtetheti meg a lelkét. Mármost azért, aki tette. Főként, ha észreveszik, megdicsérik. Márpedig általában észrevéteik, megdicséretetik magukat. Természetesen kell a sikerélmény, kell, ami emberileg új lendületet ad. De ebbe elmerülni nem szabad. El kell jutni odáig, hogy jó, ez sikerült. Szakítottam időt, erőt, anyagiakat az Isten ügyére, na de nem a magam erejéből. Nem én vagyok a jó, az ügyes. Jézus az, Aki adta hozzám az erőt, kedvet, kezdeményezőket. Ha ez a fölfedezés megvan, már nem várja az ember a dicséretet, nem tolja magát Jézus elé. Sőt talán tud Jézusra mutatni. Könnyű ezt elmondani, de borzasztó nehéz megélni. A hit az emberek szemében nagyon könnyen tűnik emberi produktumnak, s a hittel járó cselekedetek is. Ami aztán az emberek csodálatát válthatják ki. Dicséretet elutasítani már a magatartásunkkal is.

Karácsony túlságosan is az ajándékozás függvénye lett. Kíváncsi arcal lessük, milyen sikert arat ajándékunk. Fontos, hogy megbecsült legyen. Szeretnénk, ha mi szereznénk a legnagyobb örömet. Nagy gondal díszítjük a karácsonyfát, háziasszonyok tervezik az ünnepi menüt. Megtervezzük az ünnep forgatókönyvét: kit mikor látogatunk meg, kit mikor fogadunk, esetleg mikor megyünk templomba. S ezekben a cselekedetekben valahol mindig én vagyok a főszereplő. Ha arra tudnánk törekedni, hogy Jézusra mutassunk magunknak, szereteteinknek, sok minden kevésbé lenne fontos, de megérténénk és megértetnénk, hogy Isten az, Aki ajándékozni akar és tud. A saját személyünk kevésbé lenne fontos az ünnep alatt. Így a nekünk adott ajándékot is másként fogadnánk. Ha csekélyebb, ha nem olyan amit vártunk, ha nem találta el ízlésünket, kívánságunkat, akkor is teljes lehet majd az örömünk.

A felnőtt ember számító, hasznot hajszólo logikájába rendkívül nehezen fér bele ez a kép: kisebbé lenni! Kell hozzá valami, ami gyermeki, amit megőriztünk gyermekségünkől. Könyöröghetünk ezért Jézushoz, Aki Isten létére gyermekké lett.

Bencéné Szabó Márta

EMBEREK A HALÁLBA INDULÓ JÉZUS KÖRÜL

1. Júdás, aki megcsókolta... (Mt 26,14-16.47-50; 27,3-10)

Konfirmándusok mindig megdöbbennek, amikor megkérdezem: kinek van Júdás nevű testvére, ismerőse?! Júdások ma valóban nincsenek, de júdások, vagyis árulók nem is kevesen. Neve talán a legismertebb név a bibliai nevek közül Jézus után. Már az óvodások is így csúfolkodnak egymással: "Árulkodó Júdás, nem kap piros tojást!"

Vannak, akik mentegetik Júdás tettetét: "Valakinek el kellett végeznie ezt a feladatot is, végülis az Isten megváltásra küldte el Fiát!" Ezek szerint valamiféle predestináció érvényesült volna itt? Költőink is vívódnak ezzel a kérdéssel: "...elfogadta vagy kiszemelte-e ez iszonyú szerepre?!" — őt az Isten (Keresztúry Dezső).

Ha ő nem vállalta volna, akadt volna az árulásra egy másik. Nem a személyen van itt a hangsúly, a tette. S ne felejtjük:

1) Júdás önként jelentkezett az áruló szerepére!

A főpapok és az írástudók elhatározták, hogy Jézussal végeznek. Júdás dolga volt, hogy az elfogatók észrevétlenségét, gördülékenységét biztosítsa. Megbízói "biztosra akartak menni".

Önkéntes jelentkezésének oka pénzéhsége volt. A tanítványok pénzét őrizte, olykor megdézsmálta. A megkenetés története szerint a pazarlásban háborodott fel, s akkor jelentkezett: "Mit adtok, ha kezetekre juttatom őt?" Mindenesetre Jézus előre figyelmeztette arra, hogy rossz úton indult el: "Egy közületek ördög!" (Jn 6,70kk).

Menteni, szépíteni, megérteni persze lehet magatartását. Regények, filmek és drámák elevenítik fel Júdás alakját. Egyenrangú partnere, elvi ellenfele Jézusnak — vallják sokan, aki sürgette — s árulásával siettetni is akarta Jézus politikai fellépését. Avagy megbosszulta azt, hogy Jézus nem hajlott szándékára. "Késői bűnös, bús szemek, megértene" — írja Ady Endre. "Ha ő hátat fordított nekem, hátat fordított neki én is!" — mondja Júdás Sötér István drámájában.

2) Júdás tettetét súlyosbítja tette elkövetésének módja.

Hálátlan volt és szeretetlen. Megszentségtelenítette a páska ünnepét — írja róla Stalker (A fájdalomk embere). "Jobb nap — jobb tett" — így szólott egy korabeli szólásmondás, ő viszont ezzel ellentétben a legszentebb ünnep legszentebb estéjén vezette a szolgáló csapatát a Gecsemáné-kertbe. Mintha minálunk karácsony este követne el valaki valamilyen gyalázatos tettet!

Júdás berontott a Mester "szentélyébe" (Stalker). A Gecsemáné Jézus imádkozásának helye volt. Onnan elvitetni Jézust olyan felháborító tett, mintha papot az oltár előtt tartóztatnának le, az orvost pedig a műtőasztalnál...

Júdás csókkal árulta el Jézust. A csók két ember — testvérek, házastársak, szülők, és gyermekek, tanítók és tanítványok — összetartozásának jele. Júdás csókjára nagy szüksége volt az elfogató

csapatnak. Sötét és hatalmas volt a kert. Mi lesz, ha Jézus és a tizenegy tanítvány tizenkétfelé szalad? Honnan fogják tudni, melyiküket kell megfogni, s talán éppen Jézus fog kicsúszni karjaik közül?! Majd én megcsókolom — mondta Júdás, csókolta s nyilván ölelte is. S az ölelő karok azonnal fogva is tartották volna, ha Jézus menekülésre gondolt volna... "Csókkal...?" — kérdezi Jézus. Őt — azokban a napokban sokféle bántalom éri, megütik, leköpdösik, szökeket vernek eleven testébe, a legfájdalmasabb mégis ez a csók lehetett. "Nem ellenség szidalmazott engem, hisz azt elszenvedném, nem gyűlölöm emelte fel magát ellenem, hiszen elrejtettem volna magamat az elől; hanem te, barátom és ismerősöm, akivel együtt édes bizalomban éltünk s az Isten házába jártunk a tömegben..." (Zsolt 55,13-15).

3) Júdás a bűnbocsánat helyét rosszul kereste.

Nevén nevezte bűnét, de őszinte bűnvallása nem elég. Ma kikerült a bűn az utcára, felemelt fejvel vétkeznek emberek, szinte dicsekszenek tetteikkel.

Bűnének megoldását nem jó helyen kereste. Isten és Jézus ellen vétkezett (a 8. parancsolat terén), s ő a főpapokhoz, bűnének megvásárlóihoz megy. (Szerepük olyan, mint az ördögé: segítenek vétkezni, aztán elfordulnak, fanyalognak, elítélik azt, akit kihasználtak.) Isten pajjai nem mutatják meg az irgalom helyét!

Önmagát ítélte halálra. Magam megítélhetem, de nem ítélnék el! Az ember ítéletében részreahajló s nem következetes. Olykor mindenkit elítél csak magát menti fel, máskor — mint Júdás esetében — éppen megfordítva...

Az öngyilkosság iszonyú bűn, hiszen az élet egyedi és megismételhetetlen. Az öngyilkossággal az ember egyszerre veti el Isten minden ajándékát. Nem boldogulok magammal, visszadobom magam kezembe, én, félresikerült teremtményed!

Ugyanakkor az öngyilkos menekül a terhek és a gondok elől, — s mindazokat hátrahagyja az öt siratóknak! Menekül az Isten elől is, de megbánhatatlanul — s már későn! — az Isten kezébe esik! S tulajdonképpen az öngyilkos tagadja Isten létét is, mert ha hinne Benne, ha hinne szeretetében és jóságában — Hozzá menekülne!

2. Péter, aki megtagadta (Lk 22,54-62)

"Jött Simon Péter, és közébük állott,

Megkérdezett egy vihogó szolgálot:

"- Hány óra? hol lehet mostan a Mester?"

A szolgáló rábámult nagy szemekkel:

"- Uram, nem vagy-e tanítványa tán?"

Péternek ránc gyűrűzik homlokán,

De nyugodalmas hangon feleli:

"- Nem voltam soha senkije neki.

'sz, ő alvajáró. Aszondják: bolond..." (Juhász Gyula: Simon Péter)

Íme, a gyáva Péter. Tagadása egy ponton találó: a Gecsemánén úgy aludt Jézus közelében, nem imádkozott együtt vele és érte, mint aki "senkije"... Íme, a gyáva Péter, aki pedig szószólója is volt

a többi tanítványnak, amikor lelkezdve számolt be kiküldetésükről visszatérőben..., vallást is tett Caesarea Filippinél..., s ő volt a hős, a felsőfokú ígéret megfogalmazója: "Ha meg kell is Veled halnom..."

A kakas megszólalt, Péternek nemcsak immár beváltatlan ígérete jutott eszébe, de az is, hogy kockázat nélkül senki sem lehet Jézus tanítványa!

Hiszen egy darabig vállalta ő is a kockázatot, kardot ránt akkor, amikor a többiek elmenekülnek. Bemegy a főpap udvarába, ehhez is bátorság kellett. Az udvar teljesen zárt, a ház is olyan, hogy csak befelé nyílnak az ablakok. Kívülről a falon az egyetlen nyílás a kapu. S a kapuőrző leány már azóta figyelhette, amióta beengedte. Beszélgető csoportokhoz csatlakozik, akik az elfogotról, Jézusról beszélgetnek. Ki tudja, nem csúfolták-e?! A kiszolgáltatottba mindenki szívesen belerúg. S Péter tagadása ebben az esetben úgy kezdődött, hogy végighallgatta a csúfolódást, a jóízű hazugságokat, a "jóléte-sültek" szellemeskedését. Nem ismerte az első zsolttart? ("Boldog ember az, aki nem jár a gonoszok tanácsán, bűnösök útján meg nem áll, csúfolódók székebe nem ül..." Zsolt 1,1). Meg kellett volna szólalnia: "Én ismerem Jézust, hazugság az, amit mondotok! Nagyétkű és részeges? Ezeket lakatott jól, s Kánában egy lakodalmas házat segített ki zavarukból... Bűnösök barátja?! Ezen nem csúfolkodni, ennek örülnötök kellene, ő az egyetlen tehát, akinél nincs személyválogatás...!" Nem szólalt meg. Elmulasztott egy készen kapott bizonygatóalkalmat.

S amikor ezek után rámutat a kapuőrző leány és más valaki is, már csak szégyenében is tagadott. Hogyan vallhatná be tanítványságát, ha az ímént együtt röhögött velük?!

Kockázat nélkül nem lehet valaki Jézus tanítványa! Nem lehet egyszerre ide- s odatartozni. Nem lehet egyszerre elvegyülni és színt vallani. Akik titokban tanítványai Jézusnak, legfeljebb elodázzák hittük megvallását, arra azonban előbb-utóbb sort kell keríteniük! Nemcsak Jézus, de a világ "kapuőrzői" is sürgetik ezt.

"Uram, Teneked sok a Pétered..."

Ó, bár lehetnék csendes Jánosod, aki nem ígér, nem fogadkozik, de hű marad egész a Golgotáig!" (Túrmezei)

A kakas megszólalt, s Péter arra is rádöbrent: nem vagyok az, akinek hittem vagy akinek mondtam magam!

Egyre-másra megpróbálják sarokba szorítani, "láttalak a kertben" — így az egyik, — "beszéded is elárul" — így a másik. S Péter, mint a sarokbaszorított állat, vicsořit: ontja magából az átkozódásokat, káromkodásokat... Talán ekkor hittek neki, hiszen a káromkodás már nem fér a Jézushoz való tartozáshoz!

A kakas megszólal, s Jézus is rátekin. Jézus tekintete tükör volt a számára, melyben meglátta önmagát, esküszegését, gyávaságát is. Menyire más vagyok, mint akinek hittem magam — gondolta. Ed-dig erről az oldalammól nem is ismertem magamat! Mindazonáltal Jézus tekintete megmentő tekintet volt, a harag jele nélkül. S ilyenkor derül ki, milyen is az a Megváltó, aki ellen vétkeztünk. Ő is szomorú, hogy csalódnunk kellett önmagunkban, nem vagyunk azok, akinek hittük magunkat, de még azzá lehetünk, még van rá lehetőségünk!

A kakasszó után Péter sírni kezdett, ővé volt a bűnbánati sírás kegyelme. Most már visszatekintve tudjuk, Péternek szüksége volt

arra, hogy elbukjék. Meg kellett halnia benne a hősnek; becsületének, minden jobb-részének is bele kellett kerülnie a halálba. Ó hűtlen, de Ura még így is hűséges maradt hozzá. S mindez benne maradt az evangéliumban, nem a maga hűtlenségének állít emléket (azt sem titkolja el!), de az Isten kegyelmének és hűségének! Csonka lenne e történet nélkül az evangélium.

A bűnbánati sírás — kegyelem! Sírásunk áldássá válhat. Ha azon sírunk, hogy nem vagyunk azok, amiknek hittük magunkat, a ránk tekintő Mester biztatása azt jelenti: én tudok rajtad segíteni, megbocsátok! Azt hittem magamról: csupa áldást mond a szám, s most kiderült, hogy régalmaztam, megszépítettem a valóságot... Simogatás helyett ütöttem. Békülni mentem, s csak még jobban belebonyolódtam a veszekedésbe... Uram, könyörülj rajtam!

Erre a kérdésre már a Feltámadott válaszol: legeltesd juhaimat! Végezd azt, amit rád bízam! Bukott és bűnbánó Péterekre bízom egyházamat!

3. Czirénei Simon, aki keresztjét vitte... (Mk 15,21)

Az ókori kivégzések nyilvánosak voltak. A mindenkori hatóság ezzel elrettentő példát is produkált, ugyanakkor olcsó szórakozást is nyújtott a népek. A kivégzéseket a legkülönfélébb kínzásokkal hajtották végre. Az elítélteknek nem volt joguk ahhoz, hogy pillanatok alatt, különösebb szenvedés nélkül haljanak meg. Sőt, tulajdonképpen a szenvedés, a haláltusa elnyújtása volt a cél. Ennek különös veszedelme az volt, hogy felszabadította a bámszokódó nép alantas szenvedélyeit. Csúfolkodtak, kárörömmel nézték a gyötrelmeket kiállók utolsó óráit. A néhány együttérző hozzátartozóhoz képest ők voltak többségben.

A látványossághoz már a vesztőhelyre való kivonulás is hozzátartozott, az volt a "közhírrététel"...

A "Via Dolorosán" Jézus maga viszi a keresztet, valószínűleg "csak" annak vízszintes gerendáját. Durván kimunkált, súlyos teher volt számára. A hagyomány szerint többször is összeesett. Így kényszerítik a siető katonák az arrajáró Simont, mert

1) Jézusnak segítségre van szüksége.

Lehet, hogy csak asszonyok szaladtak oda hozzá, de mit ért ebben az esetben az ő segítségük?! Letörölték a verejtéket Jézus homlokáról, enyhítették szomjúságát, a keresztet azonban nem bírhaták!

Mások közömbösen nézték. Vállrandítással intézték el. "Mi közöm van hozzá?! Nem az én asztalom! Nem az én felebarátom! Egy törvényen kívüli, egy halálraítélte!"

Pedig Jézuson segíteni kell! Például együtt kell Vele szenvednünk! Csak Pál meggyőződése lett volna az, amit a filippieknek írt: "Nekem adatott az a kegyelem, hogy szenvedjek is Óérette!" (1,29) Ő másoknak is ezt írta: "követői lettetek, mivel szenvedtetek!" (1Tessz 2,14) Vagy: "Bősséggel kijutott nekünk a Krisztus szenvedéséből!" (2Kor 1,5)

Ma Krisztus mások képében szenved ebben a világban:

"Jönnek hozzám emberek..." — írja Sík Sándor egyik versében.

Az egyik azt mondja: "Ha nem segítesz, összeroskadok..." A másik így szól: "Két ikerhang verekszik vérre bennem: a NEM igen ma, a holnap az IGEN nem... Testvér ints rendet és magyarázz meg magamnak..." A harmadik: "...téged a Krisztus küldött! Mondd, mondd, hogy minden megbocsáttatik!"

2) Jézusnak segítségre van szüksége, s nem akadt önkéntes segítő!

Kényszerítették hát Simont. A római katonáknak ehhez joguk volt... Véletlenül mehetett arra, s áldottá lett ez a véletlen! Lehet, hogy Simon — mint afrikai — feketebőrű volt. Az a tény, hogy idegen viszi a keresztet, megszegyenítése a választott népek. Akikhez küldetett Jézus, hálátlanok. Nem fogadták be, amikor született, s elfordítják fejüket, amikor a halálba megy. Simon beletartozik ebbe a sorba. A kánaáni asszony, a kapernaumi százados a tizedik belpokos, az irgalmas samáriai...

Kényszerítették, de végülis hordozta a keresztet. Olyan mint a példázatzabli kisebbik fiú, aki először nemet mond, azután engedelmeskedik az atyai parancsoknak.

Áldott kényszerítő pillanatok, amikor "a megosztott gond embert emberhez közelít" (Sütő András)!

Mindennapos tapasztalat:

"embertársam szólni kezd bajáról/ s a bizalom borzalmas pillanatja/ keresztjét hirtelen vállamra rakja" (Mécsek László).

3) Így lett Czirénei Simon jelképévé a Jézust követő tanítvány-nak. Így biztatott erre maga Jézus is: "Aki fel nem veszi az ő keresztjét, nem méltó hozzám!" (Mt 10,38) Saját sorsunkat sem hárihatjuk másra, s nem méltó Jézushoz, aki mindenféle felelősség alól kibújik.

De hordozni kell a másik keresztjét: "Egymás terhet hordozzatok, úgy töltsétek be Krisztus törvényét!" (Gal 6,2) Életének terheit, sorsának kudarcait, s bűnének terheit és következményeit. S nem kálákából, nem "ma nekem, holnap neked" — módján. Ez a teherhordozás nem "takarékbetét", előleg, amit busásan behajthatok. Minden krisztusi teherhordozás már következmény, háláldozat annak, Aki értettünk is hordozta keresztjét!

Van mit hordanunk: "...hazafelé ballagok gyanútlan/ És golgoták-ba botlik lábam egyre!" (Mécsek László)

Így érezhetjük át Krisztus áldozatának nagyságát. Neki sem lehetett könnyű — mindnyájunk terhe!

A kereszthordozás nem csupán elméleti döntés, olykor tényleges fizikai megterhelést, máskor elsősorban idegi igénybevételt jelent. S mindenképpen időigényes. Lehet, hogy Simon éppen "szembejött" a menettel, hiszen a mezőről jött haza, nyilván a városba. Terveit is módosítania kellett, s idővesztését valahol be kellett hoznia.

A kereszthordozás jutalma "csak" ennyi:

"...így elfelejtem a saját keresztet,
s hogy alkonyulok, árvalok, öregszem..." (Mécsek László)

A jobb lator, aki megvédte...
(1k 23,39-43)

Jézus már tehetetlen, legalábbis látszólag. Keze-lába átszögeze. Izmái még tartják, még nem akar mindene leszakadni a keresztről.

A lelki szenvedés a nehezebb, mindent lát és hall, ami körülötte történik. Hallja a csúfolódást is: "Másokat megtartott..., szálljon le a keresztről, majd hiszünk neki!" Máté és Márk szerint ebbe a csúfolkodásba belekapcsolódtak a mellette felfeszített gonosztévők is. Lukács szerint csak az

1) egyik lator.

Olyan, mint a kelepecébe zárt vadállat, bármibe és bárkibe belemar, akit ér. S ha az egyébként csúfolkodó nézőközönségben nem lát célpontot, a sorstársát bántja. Azt is tehát, aki ugyanazon ítélet alatt van.

A büntetés őt megkeményíti. Kudarcán nem okul.

"Engem gyengébbnek faragtál ki/ Hogysem próbáidat/ Állhatnám Uramisten.../ Én igazabbá, emberebbé/ Nem tisztulok sötét eged alatt..." (Reményik: Ne próbálj!)

A halál közelsége miatt sem száll magába. "Felemelt fejvel" vétkezett, tudatosan, hidegvérrel, így néz szembe a halállal is. Olyan a halála, amilyen az élete. Nem kér kegyelmet. A "tengeren" sem tanulna meg imádkozni.

Bűnét még tetézi is a csúfolódással. "A másokon segített" — mellé odatársul szava: "most már Jézus másokon sem tud (akar) segíteni".

Íme, a kudarcot vallott ember utolsó órája. Ennyi az élete. Soha nem látott túl a látóhatáron. S vakságában nem látja meg a nagy lehetőséget sem: Jézus közelségét. Odamehetne a tűzhöz, mégis fagyhalált szenved, ott állhatna előtte az étel, mégis éhenhal.

2) A másik lator

— bűnbánattal viseli sorsát, észreveszi vétkeit, de már azt is tudja, van rájuk bocsánat. Vallja bűneit, s azt is tudja, hogy megérdemli a büntetést.

— észreveszi, hogy Jézus büntelenül szenved (nem hallotta átkozódni, visszacsúfolkodni, káromkodni, hallotta viszont imádkozni, a jeruzsálemi asszonyokat vigasztalni, s látja-hallja az alatta állók őszinte együttérzésének kifejezéseit...)

— odafordul Jézushoz, hiszi, hogy a kereszt felirata igaz, Jézus valóban király, aki készül országába.

"Milyen világos látásuk volt e szemeknek, hogy meg tudták látni a halálban az életet, a romlásban is a hatalmat, a gyalázatban is a dicsőséget, a vereségben is a hatalmat, a rabságban is a királyságot! Nem tudom, volt-e a hitnek ilyen ragyogó példája, amióta áll a világ?!" (Kálvin, id. Stalker)

"Olyan enyhülést adhatott Krisztusnak, mint amilyent az angyal hozott neki a Gecsemáné kertjében. Isten nem engedhette, hogy alattvalók nélkül maradjon az Ő Fia, és most ez az egyetlen ember képviselte az Ő egyházát. Ahol véget ért Péter hite, ott megkezdődött a megtérő lator hite." (Luther, id. Stalker)

3) Jézus

— a bűnösök közé számláltatott. A Jordánnál önként állt be a bűnösök sorába, itt megkérdézése nélkül — de Isten eredeti akarata értelmében — feszítették két gonosztévő közé. Ezzel is megbélyegezték, de ez az intézkedés is visszájára fordult, evangéliummá lett.

— még itt is másokkal törődik...

- bűnbocsánatot ad. Ennél a jelenetnél érezhetjük igazán, mit jelent az ingyen kegyelem, a feltétel nélküli bűnbocsánat. A megkegyelmezett látor "az egyháztörténelem egyetlen szentje, akit maga a Megváltó tett azzá" (Pilinszky). Legjobban a tékozló fiúhoz hasonlít: semmit sem érdemelt s mindent megkapott.

- új életet ajándékoz. "Velem leszel..." — mondja Jézus. Az új élet éppen ez: életben és halálban együtt Jézussal.

- üdvösséget ad. Jézus legyőzte a halált. Aki itt hozzá tartozik, Vele lesz az örökkévalóságban is.

(Olasz vers nyers fordítása:) A paradicsom kapujában egy férfi álldogál. "Ki vagy?" — kérdi tőle a kapuőrző angyal. "Diszmasz, a gonosz" — volt a válasz. "Egy gonosz, s éppen itt, hisz még a kezéd is véres!" — "Jézusnak a vére ez! Akkor gyűjtöttem, amikor mellettem a szomszéd keresztben szenvedett ki a Golgotán..." Az angyal tüstént térdre rogyott erre, s a látor boldogan lép be a mennybe..." (Igino Giordani)

Perseze, nemcsak közvetlenül a halál előtt, de az "élet előtt" is kegyelmet nyerhetünk, azok is, akik előtt még ott van az élet.

A látor védte Jézust a csúfolóitól. Fontosabb, hogy Jézus őt körülölelte, újjászülte, kegyelmébe fogadta.

5. Arimátiai József, aki eltemette...

(Mk 15,42-47)

Jézus "kilehelte lelkét". Kiszenvedett. Halálát sötétség jelzi, földrengés. A templom kárpitja is kettéhasad. A sokaság bűnbánattal tér haza, a jelek rádöbbenetik, hogy túllőtt a célon a csúfalkodással.

Jézust el kell temetni. Péter sérült, János fiatal, a többiek szeretszét. Ekkor lép a színre József, az arimátiai, a nagytanács tekintélyes tagja,

1) ... az Isten tartaléka.

Amikor valaki tapasztalatai alapján azt mondja: "nincs emberem", az Istennek még mindig lehet, mindig volt valaki a tarsolyában. Elmegy a pap, elsiet a levita is a bajbajutott mellett, s megérkezik a segítőkész samáriai.

Így volt az egyháztörténelem során a középkor végén. A világi hatalmat nyert egyházon belül sok volt a romlottság, Isten akaratától való eltávolodás. A reformzsinatok nem vezettek eredményre, az előreformációs mozgalmak kudarcot vallottak, a szerzetesrendekben sem volt már erő az egyház megújulásához... Az Isten tartaléka egy fiatal szerzetesbarát volt.

Ez a József pedig nem is akárci. Az Isten megfelelő embert jelöl ki, tehető és tekintélyes, méltó temetésről tud rendelkezni. Jézus méltó helyre kerül, olyan sírboltba, ahová még senkit sem temettek.

Hitünk szempontjából is fontosak a temetés mozzanatai. Maga az eltemetés ténye is minden hitvallásunkban szerepel. Jézus nem volt tetszhalott, végigjárta az ember életének egész útját, tehát a halállal is szembe kellett néznie. S ott a halállal szemben volt egészen egyedül, még az Isten is elhagyta... s a "börtönben lévő lelkeknek is" prédikálhatott (1Pt 3,19kk).

Azért még tegyük hozzá: ez a sír nem a sajátja, amint bölcsője — a jászol — is idegeneké volt. Az égi madaraknak fészkiük, a rókáknak barlangjuk van...

2) József az Isten ígéreteinek várományosa

Hiszen "maga is várta az Isten országát"... Amikor tisztességet ad Jézusnak, visszafelé tekint, megköszöni ezzel mindazt, amit Tőle kapott. Ugyanakkor — hiszem — ezt a sírt Jézus ideiglenes "lakóhelyének" szánja, s nem örök nyugalomnak. Örök? — hányszor írja és vési fel az ember mindenféle anyagból készült síremlékekre..., s minden temetőben — falun és városon — megtekinthető az "öreg temető" (városon olykor csak 20-30 éves!) félredőlt oszlopokkal, törött kövekkel... Hogyan is ígérhet örök nyugalmat a halandó ember?! Ami "örök", túl van az ember minden lehetőségén!

Szokás — talán a rossz lelkiismeret diktálja ezt — ilyenkor túlszárnyalni a szomszédot, s ezzel kinek-kinek saját lehetőségeit is. Betonkriptát kap az, akinek életében csak kunyhója volt. Nikodémus is túlköltekezni, 100 font kenetet hoz Jézus teste bebalzsamozásához... (Pesti újsághír volt néhány éve: 100 szál szekfűből vitt valaki koszorút egy temetésre. A szalag felirata ez volt: "Bocsáss meg!" Az újságíró megjegyzése így szólt: "csak tizet vitt volna el életében...!")

3) József az Isten felbátorította

Izgalmasan rekonstruálja Tóth-Máté Miklós József beszélgetését Pilátussal (Életnek világossága, Képes Kálvin Kalendárium, 1988).

— Mondd csak te arimátiai József, nem a zsidók nagytanácsában láthattalak? — Ott is láthattál uram... Tagja vagyok a nagytanácsnak én is... — Halált kértetek a Galileainak. Te is hittél a bűnösségében? — Az ártatlanságában hittem... — Akkor miért nem szavaztál a tanács határozata ellen? — Mert féltem, uram... A többiektől... Pilátus gúnyosan elmosolyodott: — És most el akarod temetni... — Igen, uram... — Már nem félsz...? — Nem uram... Már nem... — Az éjszaka sötét, de nem annyira, hogy ez titokban maradjon... Holnap már megtudhatja Kajafás is... — Megtudhatja, uram... — Akár tőlem is... — Tőled is, uram... — Így is vállalod? — Vállalom, uram... — Miért? — Mert én is a Galileai tanítványának vallom magam, uram... — Tanítványának? Ezt hogy értsem? — Nem értheted másképpen csak ahogy mondtam... Minden, amit beszélt és tett, igaz volt... Pilátus arca megkeményedett. Othagyta a férfit, leült a székébe. — Akkor sem értelek...! Amikor talán megmenthetted volna, nem tetted... Fél-tél... Amikor már nem tudod megmenteni, főhivatalnok léttedre a veszélyt is vállalod érte... Hát milyen ember vagy te?! — Olyan ember... mondta az Arimátiaiból való József, akit a Galileai kereszthalála bátorrá tett... Aki most már nem fél senkitől és semmitől...

Íme, a kereszt egyik titka, nem taszítja, de magához vonja az eddig titkos és lapuló tanítványokat, akik kilépnek a nyilvánosságra. Ha a kereszttel mindennek vége — akkor az lett volna a logikus: milyen jó, hogy a háttérben maradtam... Így viszont ez a nagyszerű: Jézus is nyilvánosan — a kapuk előtt — szenvedett, ő is vállalt engem, én is vállalom Őt.

Mi még többet tudunk, mint az Arimátiai: harmadnap Jézus kilépett a sírből. Itt az ideje, hogy ne féljünk bántástól, csúfolódástól, előítéllettől.

EGYHÁZMEGYEI ALKALMAK

Az egyházmegyei alkalmak a gyülekezetek egymással való találkozásának is egyedülálló lehetőségei. A közlekedés külön autóbuszok segítségével is könnyíthető, a létszámtól függően több szomszédos gyülekezet tagjai összefogásával is. Erre a mai autós világban is általában szükség van, így az autóval nem rendelkezők, vagy a fiatalok elfoglaltsága esetén az idősebb családtagok is jönni tudnak. Az ebéd a Fejér-Komáromi Egyházmegye sok évi tapasztalata szerint gulyáslevessel és összeadott süteménnyel általában mindenütt jól megoldható. Ha ezt szabállyá tesszük, nincs rivalizálás, egymás lekörözésének vágya a gyülekezetek között és nem terelődik el a lényegről a figyelem. Vagy a következő évben egy kisebb, szegényebb lehetőségekkel rendelkező gyülekezet nem kerül kényelmetlenebb helyzetbe a szerényebb vendéglátás miatt. Az egy tálalás meleg étellel az ebédeltetés is gyorsabban történik.

A csendesnapok nagyon jó alkalmi egymás megismerésének is, mindig elhangozhat beszámoló a helyi gyülekezet életéről. S jó alkalom közös énektanulásra, az ifjúság, énekkarok szolgálatára is.

EGYHÁZMEGYEI CSENDES NAP: "Templom és iskola"

Jelen munkaévben a csendesnap üzenetével az újra nyíló faszori gimnázium kínálkozik. Sok gyülekezetig eddig csak a bekerülési és fenntartási költségek információi jutottak el, de nem találkoztak igazán annak jelentőségével. Márpedig belső öröm nélkül, a jó ügy szolgálatának általánossá váló tudata nélkül hosszabb távon az iskolát fenntartani nem lehet, s talán nem is érdemes.

1) Istentisztelet úrvacsoraosztással: "Neveld a gyermeket..." (Péld 22,6)

A gyermekekért való felelősséget szívünkre helyezi Isten. Ez mindnyájunk felelőssége. A szülőké saját gyermekeikért, a gyermekkel feladatokat is vállalunk. A gyülekezeteké, a fiatalokra csak felelősséggel nézhetünk. Az egész egyházé, — a bárhol megkeresztelt gyermekek mindnyájunk gyermeki. Ez a csendesnap erről a felelősségről szeretne szólni. Amít éreznünk kell gyermekeinkért, amit vállalunk kell egyházunk ifjúságáért...

Időszerűségét most az adja, hogy közel négy évtized után ismét lesz gimnáziuma egyházunknak. És ez nemcsak emberi öröm. Azért az, mert valamit itt is tehetünk azért, amire az alapige felszólít:

"Neveld a gyermeket". Segítsd őket fejlődésükben (Ért. Kéziszó-tár). Olyan parancs ez (Ef 6,2), amelynek rangját Isten adja, mint legfőbb nevelő (5Móz 8,5). Mi ebben a nevelésben helyettesei vagyunk. "Hiszen azért adott és bízott ránk gyermekeket, hogy akarata szerint neveljük és vezessük őket..." (Nagykáté, A negyedik parancsolat).

A gyermekek ma mindent megkapnak. Ősztönös törekvés is ez talán: megadni mindent, ami nekünk hiányzott. S közben, gazdag játékaik között is magányosak, szomorúak, tuskécek, nevelhetetlenek, figyelmetlenek, — vallják a gyermekekkel foglalkozók.

"A megfelelő módon", — ahogyan a gyermekeknek tesztek jót Isten megbízása, igéje szerint:

— szeretettel. Ez minden nevelés alapja. "A nevelés két ember párbeszéde szeretetben." Jézus erre adott példát: szeretettel hívni a nevelésre szorultakat (Mk 10,14). "Mikor először lépsz az iskolába, legyén arconlód Jézus nyájassága" (Gárdonyi: Kezdő tanítónak).

— példaadással. Vagyis megélt szeretettel, mert a szeretet nem hatékony az élet fedezete nélkül. "Engem nem azzal neveltek, amit mondtak, hanem ahogyan éltek" (Noszky Aurél főorvos). Mit élünk oda a gyermekek elé? "Engem anyu nevel, de csak akkor jó otthon, ha nálunk a nagymamám." "Mi szomorú család vagyunk. Nálunk már nagyon régen nincs nevetés. És úgy félek, hogy nem lehetünk soha jókedvűek." "Este mi nem beszélünk, csak sietünk, mert apuék nézik a tévét!" — vallják iskolai dolgozatok.

— hitben. Ennél többet nem tudunk adni nevelésben, mint a földön túli célt, s az életben a megtartó kézben való bizalmat. Ezt kell munkálnia fő céljában a gimnáziumnak is. Egy tanár írta be érettségiző diákjának adott külön emlékkönyvébe: "Tartsd meg hitedet, mert ugyan kicsit későn, de rájöttem, hogy csak ez adhat erőt az élet emberhez méltó elviselésére". Ez a tanár még a Budapest-Deák téri evangélikus leánygimnáziumban érettségizett. Nincs szükség hívő tanárookra, orvosokra, mérnökökre, akik egy életen át hordják azt a hatást, amit egyházi középiskolákban kaptak? A gimnáziumnak ne csak az anyagi terhet nézzük, s ne maradjon idegen ügy, amihez, mert onnan esetleg nem tanul majd senki a gimnáziumban, sok gyülekezetnek látszólag semmi köze. Nézzünk a feladatra, amelyikre a nevelésben igény is kötelez, s a remélt áldásra is, amelyik az ott folyó nevelésből egész egyházunkra kisugározhat.

2) Előadások, témakörök:

a) Egyházunk és iskolái. Volt iskoláinknak kimeríthetetlenül gazdag egyháztörténeti és kultúrtörténeti hatásai vannak. Bizonyára mindenütt felkérhető olyan előadó, aki ezeknek értő továbbadója lehet. Hangsúly eshet éppen annak a környéknek az iskolájára, emlyik abban a tájegységben volt meghatározó, de a történelmi visszaillesztés során figyelniük kell a többire is.

b) Mit jelentett nekem az iskolám? — beszámoló a egyházi iskolákról. Hitelesebbé válik a múlt, ha a gyülekezetekben, egyházmegyé-
ben élő "öregdiákok" vallanak arról: milyen útravalót kaptak az egyházi iskolában?

c) Mit várunk a gimnáziumtól? El lehet, sőt kell mondani mindazt, aminek be kell kerülnie az iskola célkitűzései közé.

d) Helyzetfelmérés, konkrét tennivalók. Nagy szükség van arra, hogy a legszélesebb gyülekezeti rétegekig eljussanak az információk a farsori gimnázium visszaállításának helyzetéről, az időszere felada-

tokról. Ebben segítséget kaphatunk Dr. Gyapay Gábor tanártól (1125 Budapest, Diósárok u. 10/A), aki maga is szívesen elmegy egy-egy egyházmegyei csendesnapra, vagy elfoglaltsága esetén ajánl maga helyett valakit.

3) Befejező áhítat: Tanítók tanítója is az Úr! (Zsolt 143,10)

Felhasználható versek: Reményik Sándor: Templom és iskola
Scholz László: A mi Faszoruk
Vathy/Rempört/Elek: A megfizethetetlen adósság
Gárdonyi Géza: A kezdő tanítókhöz

PRESBITERI CSENDES NAP - "Az építkező egyház: megvan az ideje az építésnek" (Péld 3,3)

Az építkezés mindig a jövőbe vetett bizalom jele is. Az építkezik, aki remél. Bízunk nemcsak az építkezés sikeres befejezésében, hanem annak értelmében, tartósan remélt használatában is.

Az építkezések ilyen reménységet hordoznak egyházunkban is. Ezek azonban sokszor nem kapják meg azt a nyilvánosságot, hogy más-hol is lendítő erővé tudnának válni. A Gusztáv Adolf Gyülekezeti Segély is mai gyakorlatában túl személytelen. "Építkező, renováló" gyülekezetek megsegítését hirdetjük, s a gyülekezeti tagoknak fogalmuk sincs a legtöbbször csak később eldöntött célokról. Milyen más volna előre eldönteni, s már a gyűjtés során hirdetni, megismertetni a megnevezhető célokat, legalább egy-egy egyházmegyén belül. S utána visszajelzést adni a gyülekezeteknek arról, ami megvalósulhatott.

Mindezt szolgálhatja a presbiteri csendesnap üzenete. Isten népe építkező egyház annak lelki és fizikai értelmében, aminek együtt örülhetünk.

1) Istentisztelet úrvacsoraosztással: Az Úr az igazi építő! (Zsolt 127,1-2)

2) Előadások, témakörök:

a) Egy templomot (gyülekezeti házat, parókiát) építő gyülekezet. Beszámoló — ha lehet, diaképek segítségével is — egyházmegyei vagy országos rangú (Siófok) építkezésekről, azok gyülekezeti hátteréről.

b) Egy teológiát építő egyház. Hetilapunk időnkénti cikkeinél több, ha legalább egyházmegyei csendesnapon megtörténhetne személyes beszámoló, az építkezés szükségességének elmondása, kibővítve és érthetővé téve a cikkeket szűkreszabott terjedelmét.

c) A lelki ház (1Pt 2,5) építésének új módszerei. Nemcsak az építőipar technológiája változik, az egyház belső építésének is szüntelenül meg kell újulnia. Milyen új módszerekre ad indítást, kényszerít korunk? Elnéptelenedő falvak, nagyvárosi lakótelepek is mutatják

a lépésváltás szükségességét: hogyan válaszolunk a változások kihívásaira? Keressük együtt, beszélgetésben is a presbiterekkel a helyi igények szerint szükségesnek látszó új módszereket.

d) A holnap egyházát építő egyházmegye. Beszámoló a megyében folyó ifjúsági munkáról, tervekről, kezdeményezésekről, — a fiatalok közreműködésével.

3) Befejező áhitat: Könyörgés építkezés után (1Kir 8,27-30)

IFJÚSÁGI TÁBOR: Hinni — ma

Az esti és a reggeli áhitatok Az Apostoli Hitvallás nyomán hitünk egyes tételeiről szólnak, folyamatosan megfogalmazódó tételek Istentől, Jézusról, a Szentlélekről. Ezekhez jól felhasználható segítség a Missziói Munkaprogram az ifjúsági órákhoz adott vázlatai is. A beszélgetések hitünk kérdéseit tárgyalják, ahogyan azokkal ma találkozunk.

Az áhitatokhoz írt elmélkedések és a beszélgetések tematikája ez esetben is csupán szempontokat szeretne nyújtani, és semmiképpen sem teljességet. Kiegészítésre és átgondolásra szorulnak, gondolkodtatni szeretnének. A szolgálatot végzők nem spórolhatják meg, hogy a mondanivalóért személyesen is megküzdjenek.

Az alapul szolgáló művek: Ma közösen hinni (Hittan-szeminárium), Bécs, 1982., J. Ratzinger: A keresztyén hit, Bécs, 1983., Biblikus Teológiai Szótár, Róma, 1976.

I. Szombat

Esti áhitat: Hitemet Isten adja (1Kor 3,5-7). A hitről, hitünk tartalmáról és kérdéseiről lesz szó a táborozás hetében. A hitet tapasztalatunk szerint emberek közvetítik. Korintusban Apollós, Pál, — számunkra szülő, lelkész, barát, vagy az emberek által írt Biblia. Mégis, a hit Isten ajándéka. Hívóvé úgy lehet valaki, hogy "megadja neki az Úr". Kérni lehet és kell. Ez a hét sem biztosítja. Ha megerősít hitünkben, azt "a növekedést Isten adja". Ezért a hitem nem emberekhez kötődik. Gyakori eset: barátom hátat fordít Istennek és én elbizonytalanodom: nem neki van igaza?! Nem hit az, amelyik emberekhez köt. Kérni kell ezen a héten is a hitnek azt a bizonyosságát: ha mások elhagyják is Istent, én megmaradjak.

II. Vasárnap

1) Reggeli áhitat: Isten személyes Isten, Atyánk (Hós 11,1-9). Isten egyeseknek üres szó, amelynek semmi jelentősége. Másokat bosszant, elutasításra, lázadásra ösztönöz. Vannak, akik csupán hozzászórtak. Ismét másoknak csak reményük foglalata, fájó szívvel keresik.

A Biblia Istenének talán legfeltűnőbb vonása: kapcsolatban áll az élettel. Nem elvont, magasabbrendű lény csupán, hanem az emberek Istene. "A napi széljárás idején a kertben járt-kelt" (1Móz 3,8), vallja róla kedvesen, gyermeki módon az óstörténet. Aki úgy van, ahogyan a fűvek, fák virágok. És olyan közel. A próféták személyes találkozástól megilletődve beszélnek Istenről. Olyan Istennek hirdetik, aki szenvedélyesen szereti népét, és akarja, hogy az emberek viszontszeressék. Megható gyengédséggel ír az alapige Isten és népe kapcsolatáról (4.v.). Hogyan is szólíthatnánk másként, mint "Mi Atyánk"? Közelében az ember biztonságban érezheti magát, hiszen a rét fűvével és fejünk hajszálaival is törődik (Lk 12,6-7).

2) Megbeszélés: Mit jelent hinni?

Indítás. Ötletbörze: mi jut eszedbe a "hinni" szó kapcsán? A válaszokat előre is lehet papírra írva begyűjteni, rendszerezni és röviden értékelni. Vagy már a csoportos beszélgetés elején először értékelés nélkül táblán vagy papíron csoportosítani, majd összegezni.

A keresztyéneket már nagyon korán hívőknek nevezték. A keresztyén élet számára a hit alapvető magatartás (Zsid 11,6).

Az Értelmező Kéziszótár meghatározásai a hitről segítenek-e nekünk? 1) Olyasmiről való meggyőződés, amit nem tudunk igazolni (Pl. Megrendül a hite valamiben. 2) Meggyőződés valamely természetfeletti lény létezéséről (Pl. Istenben való hit). 3) Bizalom valakinek a jellemében, képességében (Pl. A barátjába vetett hit). 4. Meggyőződés arról, hogy valami bekövetkezik (Pl. A jövőbe vetett hit).

Bizonytalanabb a hit csupán azért, mert nem tudjuk hitünk tárgyát igazolni úgy, mint a kétszer kettőt? Vannak-e a hit mellett egyéb olyan valóságok, amelyek túl vannak a természettudományos megismerhetőség határain, — mégis létező valóságok, (szeretet, hűség, szépség, stb).

"A szó legáltalánosabb értelmében hinni annyit, mint szabadon igaznak elfogadni egy személy kijelentéseit, a belé vetett bizalom alapján. Ebben benne van már az is, hogy a hitnél mindig személyek közti viszonyról van szó, amely azon áll, vagy bukik, hogy hitelre méltó-e az a személy, akinek hisznek. A hit ebben az értelemben különbözik a bizonyítékokon alapuló tudástól, valamint az indokolatlan 'vak' bizalom paradoxonától. Ha ezt a hitfogalmat a teológiában alkalmazzuk, akkor természetesen eleve látnunk kell, hogy ez a keresztyén hitre csak analóg értelemben alkalmazható. Mert itt maga Isten az, akiben hiszünk és akinek hiszünk, természetesen feltételezve azt, hogy Ő maga ad hírt önmagáról." (Karl Rahner: Teológiai kieszótár)

3) Esti áhitat: Isten szabadító Isten (Zsolt 38,23)

Izrael népének sokszor rá kellett ébrednie arra, ki az Ő Istenük. Olyan Isten, aki megszabadít a bajtól. Egyiptomból való sikeres szökésük külsőleg a világtörténelem megszokott fordulata, — számukra Isten szabadító közelségének megtapasztalása. A zsoltáros tudja, hogy nemcsak régi tapasztalat ez, hanem ma és a jövőben is meg tudja és meg is fogja szabadítani őket, így a fogságból is. Bármilyen mélyre zuhanunk, bármilyen kilátástalannak tűnik helyzetünk, Isten mindig hatalmasabb.

III. Hétfő

1) Reggeli áhitat: Isten gyakran felfoghatatlan, rejtőző Isten is (Zs 45,15a)

Egyszerre igaz Isten könyörülő közelléte és megdöbbentő távolléte. Kivezeti népét Egyiptomból, közöttük lakik a templomban (Zsolt 26,8), hazahozza őket a számkivetésből, — de rettenetes is lehet. Isten nemcsak meghitt közelséget jelent. Ő egyúttal a felfoghatatlan, kifürkészhetetlen is. Olyan, akivel nem szállhatunk vitába. Olyan, aki minden emberi tervezés, számítás és szándék ellenére is érvényesíti akaratát. A fájó küszködés Isten miatt betegségek, halál, egyházi válságok feletti fájdalom esetén megoldandó feladatként áll minden idők embere előtt. A megoldás itt is Jézus, aki közel hozta őt (Jn 1,18). A többi titok addig, amíg egykor színről-színre látunk.

2) Megbeszélés: Hit egymás közötti kapcsolatainkban

Igaz a van-e annak, aki egy gyermek válaszát ("Azt hiszem...") így szakította félbe: "Hinni a templomban kell az öregasszonyoknak"?

Egymásnak is hiszünk. Én meg te, te meg én hiszünk egymásnak. Ez hozzátartozik mindennapi életünk teljességéhez. Állandóan megbízunk egymásban, ráhagyatkozunk valakire. Hinnem kell másoknak, és szívesen hiszek is nekik. Hit nélkül elnyomorodna az élet, sőt lehetetlenné válnék. — Ennek az emberek közötti hitnek számtalan alakja van, kezdve azon, hogy valami közönséges dologban tudakozódunk (Pl Hány óra van? A választ elhisszük, noha nem látjuk a választ adó óráját, tehát ráhagyatkozunk), és elfogadjuk a választ, folytatva azzal, hogy ráhagyatkozunk egy ígéretre, és végezve a jóbarátok, a jegyesek, a hitvestársak bizalmával egymás iránt. Mindegyikfajta hit más-más fokban jelentős az élet szempontjából.

A hit közlő kapcsolat. Az ember közlésre utalt lény. Belőlük és bennük él. Természeténél fogva másokra utalt. Amikor a gyermek beszélni kezd, máris ebben a hitben él: hisz szülei szavának. Komolyan veszi szüleit, és elvárja, hogy őt is komolyan vegyék. "De te mondtad!". Hitjellegű kapcsolatai vannak azokkal, akik tanítják. Az ember életfogytiglan másra utalt és másra hagyatkozó lény marad, vagyis hívő.

A hit legbelsőbb viszony két ember között. Ez abból is látszik, hogy hordozója mindenekelőtt éppen a beszéd, vagyis az emberi kapcsolatteremtés eszköze (v.ö. Rm 10,17). Ebben a legbelsőbb viszonyban nem egyszerűen elhiszek valamit. (Van ilyen is, amikor pl. egy vadidegentől megkérdezem: hol van egy utca?) A hit kapcsolatában a többlét, amikor hiszek neked, vagy Istennel kapcsolatban: hiszek Benne. Ilyenkor már egy személyhez kapcsolódom, odafordulok hozzá. Így hiszünk egymásnak pl. az oltárnál: "Igazán szeretem".

Itt a különbség lényegében a tudás és a hit között. A tudás: ismeretek, amelyeket belátok, ehhez nincs másra szükségem. A hit társas kapcsolat. Nemcsak ismereteket szerzek, hanem egy személyt is magaménak mondhatok. És ez mind igaz lesz Istenre nézve is a következő beszélgetésekben.

Megbeszélés tárgya lehet: életünk hitjellegű kapcsolatai. (Szülő-gyermek viszony, barátság, szerelem, stb.) Mikor sértjük ezeket, hogyan gyógyíthatók? A csalódottság megsértett viszonya gyógyítható-e egyáltalán?

3) Esti áhitat: Isten bünt gyűlölő bíránk (Rm 2,1-5)

Isten és övéi kapcsolatát Isten jósága határozza meg. Mégis mélységes tragikum jellemzi. Minél inkább hívja Isten a népet, övét, annál inkább húzódoznak tőle, megszegik akaratát. Ez ítéletet von maga után. Sokan úgy képzelik, hogy Isten mintegy kívülről, egy "igazságos nevelő" módjára ró ki büntetést. Valójában nem Isten "ítéli el" a népet, hanem a nép ítéli el önmagát, amikor vonakodik követni Isten biztató ajánlatát. Isten annyira szereti népét, hogy még szeretetének elutasítására is meghagyja szabadságát. Az "ítélet" eszerint azt jelenti, hogy a népnek, ha így elutasította Istent, vállalnia kell ennek következményeit. Ám Isten nem vonja vissza hívó szavát — a könyörület az első és az utolsó szava egyaránt (v.ö. a már elkerült Hős 11,9).

IV. Kedd

1) Reggeli áhitat: Jézus, az Isten Fia (1Jn 4,15)

A tanítványok Jézusba vetett hitüket, Jézus titkát sok-sok elnevezéssel fejezték ki. Az Újszövetségben Jézusnak mintegy ötven méltóságjelző neve van. Soroljunk fel belőle! Krisztus (azaz a Fölkent: a Messiás), Isten Fia, az Úr, az Emberfia, Rabbi, Tanítómester, a Próféta, az Isten Szentje, a Megváltó, Dávid Fia, a Közvetítő, a Pásztor, a Kezdet és a Vég, stb. Jézust Isten Fiának vallva azt a meggyőződésünket fejezzük ki, hogy Jézus olyan közel áll Istenhez, amit csakis a "fiú" viszonyjelző szóval lehet kifejezni. A "fiú" jelzi Jézus közelségét Istenhez (ahogyan mindenekelőtt Jézus imádságaiban kifejeződött), jelzi Isten szeretetét, hogy tudniillik nem akárkit küldött hozzánk, helyesebben ajándékozott nekünk (Rm 8,32) — hanem éppen a Fiát küldte el, jelzi továbbá azt a hatalmat, amellyel Jézusnak joga van mutatnia az életre vezető utat (ld. Hegyi Beszédben kifejezett igényét: Én pedig azt mondom nektek...)

2) Megbeszélés: Hitünk bibliai tartalma

Indítás. Beszélgetés, az előző nap mondanivalójának összefoglalása. Kiemelés: a hit legbelsőbb viszony két személy között, ebben a viszonyban hozzá kapcsolodom.

Átvezetés: Mivel a hit ennyire magasrendű emberi magatartás, sok veszély fenyegeti. Vele kapcsolatban igen sok lehetőség nyílik tévedésre, csalódásra is. A hit iránt, mint a "tudás hiánya" iránt bizalmatlanságot lehet kelteni és ezzel le lehet értékelni. Zavart kelt és tévútra vezet az is, hogy a szóhasználat ("Azt hiszem"), összekeveri a vélekedéssel.

A hit teljességét a Biblia kínálja nekünk. A Biblia számára a hit az egész vallásos élet forrása és központja. Isten tetteire az embernek hittel kell válaszolnia, hinnünk kell Benne. Az Ő példaadó személyiségei — Ábrahám nyomán járva, aki "minden hívő atyja" (Rm 4,11) — hitben éltek és haltak (Zsid 11), abban a hitben, amelynek Jézus a "bevégzője" (Zsid 12,2). Krisztus tanítványai azok, akik hittek (Csel 2,44) és akik hisznek (1Thess 1,7).

A hitnek a Biblia szerint két sarokpontja van. Egyrészt a bizalom egy hűséges személy iránt, amely az egész ember elkötelezettségével jár (Zsolt 18,3; Mt 14,24; Jn 16,33; Zsid 4,16 stb.). Másrészt a hit értelmi folyamat is, egy-egy szó vagy bizonyos jelek

nyomán behatolás a nem látható valóságokba (Zsid 11,1).

Beszélgetés: miben többlet számomra, hogy hiszek?

3) Esti áhitat: Jézus, az Emberfia (Jn 9,35-38)

Saját személyéről Jézus igen tartózkodóan nyilatkozott. Önmaga megnevezésére egy ószövetségi kifejezést választott. Ha önmagáról volt szó, Emberfiáról beszélt: az Emberfiának sokat kell szenvednie... (Mk 8,31); látni fogjátok az Emberfiát, amint a Mindenható jobbán ül (Mk 14,62); aki megvall engem az emberek előtt, ahelyett az Emberfia is vallomást tesz majd (Mk 8,38). Ezzel a Dániel-könyvből vett címmel arra figyelmezteti Jézus az embereket, hogy itt olyan valaki van, aki mennyei hatalmat kapott (Dániel 7,13-14), mégha a megaláztatás keresztútját járja is. Így hiszünk-e benne?

A közelmúlt nagy sikerű balettjának címe: Jézus az Emberfia. Markó Iván, a győri balett vezetője, főszereplőként Jézust megformáló szerepéről, a darabról így nyilatkozott a TV-ben: Jézus története a világ legemberibb története. Azzá teszi az emberiség rákfenéjére adott válasza: a szeretet, a türelem. Azóta sem értjük, azóta sem cselekedjük. Azzá teszi az emberiség örök kérdése: az ember és a hatalom összeütközése. És azzá egy ügyért való teljes odaadás. És nemcsak akkor, amikor hozsarnázzák, hanem akkor is, amikor kereszt jár érte. Hozzá hasonlóan elkötelezett embernek kell lenni, hinni abban, amit csinál, mégha ez sokszor a kereszt vállalása is.

Különös lehet sokaknak: táncal kifejezni Jézus történetét. De öröm, hogy Jézus ma is ennyire hat. Személyének varázsa alól nem vonhatja ki magát senki. Mi hiszünk, hogy azért, mert több Ő, mint ember. Ő Emberfia, akinek az ÓT-i kifejezéssel Istentől nyert hatalma van.

V. Szerda

1) Reggeli áhitat: Jézus Isten uralmának meghirdetője (Mk 1,14-15)

Jézus tevékenységének középpontja örömhír: egészen közel van már az Isten országa! Új világ van tehát általa születőben, és ez tökéletesen legyőzi az élet negatív oldalait: a halált, a szenvedést, a bűnt. Amikor bejelenti Isten országát, nem áll meg a szavaknál, hanem kibékíti az embereket Istennel is, egymással is. Így fölébe kerekedik azoknak a nagy ellentéteknek, amelyek az akkori zsidó nép életében mutatkoztak. Jézus nem választja szét az embereket igazakra és bűnösökre (Mk 2,13), zsidókra és samaritánusokra (Lk 10,25-37), szabadságharcosokra és rómaiakkal együttműködőkre (Mt 10,3). Kiváltképp a betegek iránt érezte Jézus az Isten uralmát. Az isteni beavatkozás nemcsak a belső embert gyógyítja, hanem egészséget és üdvösséget ajándékozik az egész embernek (Mk 2,1-12). Ezzel a kiengesztelő és gyógyító működéssel akarja Jézus az Istennel kapcsolatosan teljesen új tapasztalatokra elvezetni az embereket.

Ehhez a Jézushoz kell megtérnünk: hitben öhozzá kapcsolódnunk, megbízni Benne.

2) Megbeszélés: nehezebbé vált-e ma a hit?

Kedvezőtlen légkör veszi ma körül a hívőket. Ellenpropaganda: Isten nem javára válik az embernek, hanem éppen szerencsétlenné teszi, tehát szabadulni kell tőle. A vallás ópium, amellyel a rossz

társadalmi körülmények között élő ember csak kábítja magát, és így képtelen arra, hogy maga valósítsa meg a paradicsomi állapotot. Sokak számára a krisztushit történelmi alapjai rendültek meg. Mások lelkében már kora gyermekségük idején súlyos károkat szenvedett a hitre való készség az állandó kiábrándulások miatt. Jelentős réteg számára a keresztyénység olyasmí, amit gyermekkorukban ugyan magukra szedtek, de személyiségüket soha nem érintette. Gyakran keresztyének életvitele taszít.

A beszélgetést csoportmunka előzheti meg. Kisebb (5-6 személy) csoportok meghatározott idő alatt (10-15 perc) megbeszéli és összeírja válaszait a kérdésre: Milyen mozzanatok nehezítik meg ma sok ember számára, hogy higgyen? A válaszokat címszavakban táblán lehet rögzíteni, és rájuk közösen keresni a választ.

Van-e előnye ennek a helyzetnek? (A frontok tisztulása, tudatos döntés kényszere.)

A mai "idők jeleiben" felismerhetünk-e olyanokat is, amelyek arra utalnak, hogy újra feléled az igény Isten után?

Beszélgetés egy kortárs hitbeli nehézségeiről. (Pl. Szabó Lőrinc: a hitetlen büntetése, vagy Földeák János: Materializmus c. versei alapján.) Gondoljátok át problémáik okait. Hogyan beszélgetnél az illetővel?

3) Esti áhitat: Jézus új erkölcstana (Mt 5,14-16)

Az az üzenet, hogy Isten Jézus által közelép népéért, és az a tudat, hogy új kapcsolatban állunk Istennel, új emberi magatartást tesz lehetővé. Ha megtapasztaljuk Isten jóságát ("aki felkelti napját jókra és gonoszokra" Mt 5,45, aki a végtelenül súlyos bünt is megbocsátja az embereknek Mt 18,23-35), kötelezve érezzük magunkat arra, hogy Isten jóságát tovább ajándékozzuk, mégpedig nemcsak általánosságban, hanem meghatározott esetekben is. Maga Jézus említi az ínséget szenvedőkkel való találkozás eseteit, mint olyan alkalmakat, amelyekben kiváltképp szükség van az újszerű viselkedésre. A tanítványnak felebaráttá kell változnia az iránt, aki az útfélen fekszik és segítségre szorul (Lk 10,25-37); a szegényekben, bajba jutottakban, alacsonyorsúakban, gyermekekben maga Jézus van jelen és vár segítséget (Mt 18,5; 25,31-46 v.ö. a "boldogságokkal" Lk 6,20-23). A legerősebb kihívás, amelyre a szeretetnek, mint új jóindulatú magatartásnak kell válaszolnia, Jézus szerint az a helyzet, mikor üldözik és gyűlölik az embert. Ilyenkor mutatkozik meg, mily hatalmas erő a szeretet: a megtorlásról való lemondásban és az ellen-ségért mondott imádságban (Lk 6,28-36). Az erőszakról való lemondást követelve Jézus nem arra gondol, hogy minden jogtalanságot tétlenül fogadjunk, hanem teremtői tettet kíván követőitől. Arra szólítja fel, hogy törjön át azon a halálos körforgáson, amelyben erőszak erőszakot szül. Ha a keresztyén ahelyett, hogy visszaitne, odatartja a másik arcát is (Mt 5,39), adódhat egy olyan pillanat, amikor az ellenfél zavarba jön. Nem üt újra, hanem megdöbben egy ilyen szokatlan viselkedésen. Ez a pillanat már valami egészen újnak a lehetőségé.

VI. Csütörtök

1) Reggeli áhitat: Jézus meghalt bűneinkért (Ézs 53)

Döbbenetes felismerés: valaki szenvedéseiben felismerni vétkeinket. A gyermek döbbenete ez: valaki vérzik, karját törte, szenved, mert játék közben fellöktem, heccből bántottam. Egy orvos szomorúsága ez, aki rájön, hogy az ő mulasztása is a beteg halála. Mindnyájunk fájdalomja ez Jézus keresztje alatt: szenvedését én okoztam, halálában vétkes vagyok. "En vagyok oka e nagy szenvedésnek" (198. ének); — vagy nem hiszek benne igazán.

2) Megbeszélés: Lehet-e a hitet "korszerűbbé" tenni?

Találó a mai helyzetre Kierkegaard dán evangélikus lelkész-filozófus példázata a bohóc és az égő falu esetéről. Egy dániai faluban tűz ütött ki. A cirkuszigazgató segítségért küldi a bohócot — aki már felöltözött az előadáshoz — a szomszédos faluba. A falu is veszély fenyegeti: az aratás után, a száraz földeken keresztül elharapózhat a tűz. A bohóc a faluba siet, kéri az embereket, sieszenek az égő cirkuszhoz és segítsenek oltani. A falusiak azonban félreértik a bohóc kiáltozását: kitűnő ötletnek vélik, amivel nagy közönséget lehet az előadásra csalogatni, tapsolnak és könnyekig kacagnak. A bohóc inkább sírna, mint nevetne, hasztalan próbálja velük megértetni, hogy ez nem komédiázás, nem reklám, hogy a dolog keservesen komoly: valóban tűz van. A könyörgés csak fokozza a kacajt. Úgy találják, hogy kitűnően játssza szerepét — míg végül is a tűz csakugyan átterjed a falura, a segítség elkésett, falu és cirkusz a tűz martaléka lesz.

A bohóc, aki a rábízott üzenetet nem képes az emberekkel megértetni, az egyházat ábrázolja. Középkori vagy régimódi jelmezében ner veszik komolyan. Mondhat, amit akar. Hiába próbál figyelmeztetni a hitetlenség végzetes volta, eleve úgy tartják, hogy hiszen csak bohóc! Végig lehet hallgatni anélkül, hogy szavai miatt nyugtalanzkodni kellene.

Így áll-e a helyzet? Azért nem vesznek komolyan, mert "ruházatunk" nem korszerű? Mert megjelenési formánk a múltéhoz kapcsol és idegen a ma embere számára? Mi az, amit "korszerűsíteni" kellene az istentiszteleti formákban, egyházi nyelv használatában, liturgikus öltözetben, bibliai fogalmak mai nyelvre történő átültetésében? Kellene-e a prédikáció hagyományos formáján változtatni?

Másrészt meddig mehetünk el, hogy a lényeg lényeg maradjon?

3) Áhitat: Jézus feltámadt megigazulásunkra (Rm 4,25)

A tanítványok nem értették, hogyan történhetett meg az, hogy annak a Jézusnak, aki egészen Istenhez tartozott, mégis keresztalált kellett halnia. Ezt a rejtélyt csak Jézus feltámadása alapján és a Szentírásra támaszkodó megfontolások segítségével tudták utóbb megoldani a tanítványok. Abból, hogy maga Isten avatkozott be Fiának megmentésébe, belátták, hogy Isten igazolta Jézus keresztjét, hogy valóban tud életre kelteni, hogy életre vezet az a bizalom, amelyben Jézus élt, és amely bennünket is hozzá köt.

Az egész világ új helyzetbe került. A világnak új Ura van: a Feltámadott. Benne elkezdődött örök jövőnk. Számunkra Ő a feltámadás és az élet.

VII. Péntek

1) Reggeli áhitat: Hiszek a Szentlélekben (Rm 8,14)

Isten gyermekei a Szentlélek vezetése és irányítása alatt élnek, aki tanít (Lk 12,12), újjászül (Jn 3,5-6), építi a gyülekezetet (Ef 2,22), adja a maga ajándékait (1Kor 12,4-11).

2) Megbeszélés: Hit és hitelenség - bennem

Az embereket általában két táborra szokás osztani a hittel kapcsolatban: hívők és hitetlenek. A választóvonal azonban nem ilyen éles és egyszerű. Mutatja ezt egy apa különös hitvallása is Jézus előtt: Hiszek, segíts hitelenségemen! (Mk 9,24)

El kell ismernünk, hogy nemcsak a "tolmácsolás" okoz gondot, tehát az, hogy korszerű módon közeledjünk a hitetlenek felé. A nagyobb gond az, hogy hitetlen hívők lettünk, — vagy mindig is azok voltunk. Ha őszinték vagyunk, meg kell ismernünk saját hitünk védtelenségét, és saját hinniakarásunk mélyén a hitelenség szorongató hatalmát. Ki ne ismerne kételyeket, elbizonytalanításokat? Kinek ne lenne éneke: Hitem pedig, mint a változó hold, Hamar elfogy... Ha elhavamd hitem mécsvilága... (383. ének).

Igy beláthatjuk, ha becsülettel akarunk számot adni önmagunk és mások előtt a hitről, hogy nem csupán "jelmezben" vagyunk, és csak át kell öltöznünk ahhoz, hogy eredményesen taníthassunk másokat. Ellenkezőleg, a baj a "jelmezen belül" is ott van. Meg kell értenünk, hogy a hívőt is fenyegeti a bizonytalanság, nyugtalan kérdések és kísértések szorongatnak. Reális imádságunk az apa hitvallása: Hiszek, — segíts hitelenségemen!

Másrészt a nem-hívők életében is tapasztalható a titkos bizonytalanság. Ahogyan a hívőt is elfogja a kételkedés, ugyanúgy kételkedik a hitetlen a hitelenségében. Sohasem maradéktalanul biztos, hanem fenyegeti a kérdés: hátha mégis valóság a hit. Az emberi lét dilemmája elől nem lehet kitérni. Aki menekül a hit bizonytalanságától, annak a hitelenség bizonytalanságát kell megtapasztalnia. És ez a kétely a párbeszéd közös pontja hívők és hitetlenek között.

Beszélgetés: hogyan tapasztaltam már meg a hit és hitelenség kettőségét magamban? Hogyan oldódtak meg kérdéseim? Hordozok-e most is magamban megválaszolatlan kérdéseket és kételyt? Tudok-e megoldásért imádkozni, mint ahogyan az apa is tette, — merem-e azokat valakivel őszintén megbeszélni? (Ha féltő, hogy a beszélgetés résztvevői hitük legbelső harcairól félnek egymás előtt nyíltan beszélni, a kérdéseket előre is be lehet gyűjteni egy dobozban. Lényegesebb, hogy elhangozzanak, mint az, hogy nyilvánvaló legyen, ki vívódik vele.)

3) Esti áhitat: "Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében" (Mt 28,19)

Az áhitatok az Apostoli Hitvallás nyomán hitünket foglalták össze Istenben, Jézus Krisztusban és a Szentlélekben. Hitünk a háromszemélyű egy Istenben való hit. Bár maga a hitvallás a háromságos Istenről hosszas fejlődés eredménye, semmiképpen sem spekuláció. Tapasztalatokon alapul. A keresztyének tapasztalhatták Istent, mint Atyát, Jézusban mint Fiút, és az emberre irányuló és az emberben kifejtett működés révén mint Lelket. Ezt a háromságos istentapasztalást tanúsítják már az ÚT-i iratok is, pl. a 2 Kor 13,13-ban található áldó köszöntés.

A Szentháromság titkát sok hasonlattal próbálták már közel hozni. Pl. víz - gőz - jég, három halmazállapot, de ugyanaz a H₂O. Az egy vegyületnek három tapasztalható megjelenési formája van. A² titok ezekkel a hasonlatokkal is megmagyarázhatatlan, mégis érthető: Isten szeretet-kapcsolatban van az emberekkel. Az Ő ajándéka Jézus Krisztus. Az isteni szeretetnek ez az ajándéka egy új közösségbe szólítja az embereket. Ez azonban csak akkor jöhet létre, ha megkapjuk az isteni Erőt is, az Ő életadó Lelkét.

VIII. Szombat

Reggeli áhitat: "Hogy semmi se vesszen el..." (Jn 6,12)

Morzsaszedés, — régi konferenciák gyakorlata. Összegyűjteni azt, ami kiben-kiben megmaradt, hogy semmi se vesszen el. Megmutatni, hogy a kenyérsoda történetében, hogy ha az összegyűjtött morzsa-darabok is ilyen sok kosarat töltenek meg, mennyi a kapot éltető kenyér! Összegyűjteni, hogy ne felejtsek a tanítványok Jézus éltető hatalmát, — hogy ne felejtjük a hét áldásait.

Kinek-kinek mi jelentett valamit az elmúlt hét mondanivalójából, amit be tud tenni a közös kosárba?

ZENEI TÁBOR

Részletes programot nem lehet, csak az elgondolást szeretném továbbadni, a Fejér-Komáromi Egyházmegyében most már három éven keresztül évente megrendezésre került alkalmak tapasztalataival is. Mindig más gyülekezetben került megrendezésre (Oroszlány-Nagyveleg-Bakonycsérnye), az évente szaporodó létszám mindig új rétegeket is érinthetett.

Korhatár nélkül jelentkezettek olyan gyermekek, akik eddig bármilyen fokon valamilyen hangszeren tanultak vagy tanulni szeretnének. Jelentkezéskor feltüntetendő volt a név mellett az életkor, hangszer és az elért zenei szint is. Így az oktatás az igényekhez igazodik. Túlnyomó többséggel harmónium oktatás folyt, ami megoldható a környékbeli gyülekezetekből összehordott harmóniumok segítségével. A többi saját hangszer vagy a gyermekeknek kiadott zeneiskolai (fuvola, klarinét, hegedű, stb.).

A tábor többcélú. Egyik a kántorutáncok elősegítése. Természetesen nem a hivatalos kántorképző helyett, hanem ahhoz hozzásegítve. Az oda helyhiány miatt föl nem vett gyermekekkel való foglalkozás éppen úgy fontos, mint a tanfolyamokon már részt vettek segítése. Így a legközelebbi tanfolyam vagy az otthoni továbbképzés is jobban hasznosul. Ugyanakkor fontos a többi hangszer is, megleveníti máris a karácsonyi műsorokat, egyéb alkalmakat.

Nagyon fontos a zenei táborban az énekkari munka. Értő karmesteri kezek alatt egyetlen héten magas igényű kóruséneklés születik meg. Csírái lehetnek ezek későbbi gyülekezeti énekkaroknak, annál is inkább, mert amelyik gyülekezetből több gyermek jött, kis kamarakórusokban is énekelni tanultak.

Az éneklést és hangszeres képzést elméleti órák, természetesen reggeli és esti áhitatok, bibliaverseny és sok játék is kiegészítette. A szállás családoknál történik, elsősorban a helyi gyülekezetből jött gyermekek családjai a szállások, így mindjárt kapcsolatok, barátságok is szövődnek. A családok adják a reggelit és a vacsorát, az ebéd a helybeli bisztróban általában megoldható, uzsonnáról a gyülekezet asszonyai gondoskodnak. A tábor lényegében önköltséges, nem terheli a helyi gyülekezetet, a költségek nagysága minden szülő számára elfogadható szint alatt marad.

A tábor oktatói az egyházmegye kántorai, kórusvezetői, zenei előadója, zenetanárok, de zenét tanuló nagyobb diákok is. Jól bevált, hogy szombat délutáni érzékeléssel kezdődik, a másnapi vasárnapi istentiszteleten már egyszerűbb darabokat énekelni lehet. A befejező alkalom a hetet lezáró vasárnap délutáni zenés áhitat, amelyre a szülők is eljönnek a gyermekekért.

A táborhoz csatlakozóan a kezdő szombati nap reggeltől egyházmegyei kántori csendesnap is, meghívott előadóval. A zenei tábor időpontjával jól bevált a júniusi tanévzárót közvetlenül követő hét, ezt általában a nyaralások és iskolai táborok még nem zavarják meg.

KONFIRMÁCIÓI ELŐKÉSZÍTŐ TÁBOR

Fő szándéka a konfirmáció segítése. Résztvevői a gyülekezetekből a 9-10-11 éves, konfirmáció előtti három évfolyam gyermekei. Célja a bibliaismeret megalapozása, elmélyítése, természetesen itt is azzal az igénnyel, hogy ez is hitrejutásuk útjává legyen.

A három évre tervezett bibliai anyag a bibliai kvartett játékon alapul. Ez a játék $16 \times 4 = 64$ bibliai történetet tartalmazva elég jól átfedi a bibliai történetek egészét. A hiányzó húsvéti történet beiktatható Lázár feltámasztásához.

A játék segítése abban van, hogy másolásképpen sokszorosítottva minden kép a gyermekek kezébe adható. Ehhez a játékot kell feláldozni, egy A/4-es lapra nyolc kép ragasztható a lemásoláshoz. Ezeket a képeket saját füzetükbe beragasztva hazaviszik, ami az emlékezetben tartáshoz ad mással nem pótolható segítséget. A foglalkozásokat is színesebbé teszik a képek közös kifestése, színezése, vonalas ábrázolásban azok kinagyítása, csoportonként nagyban való elkészítése. Magát a játékot, azok történeteit is megismerve könnyebbé válik a játék, s a játék segítségével a későbbi emlékezetben tartás is. Egyes esetekben a játék egyes képei kiragadott résztörténetek, de természetesen az egész történet sor is köréje fűzhető (pl. Mózes).

Fontos szempont, hogy az egyházmegye ifjúságát bevonjuk a táborozásba. Így szolgálati lehetőséget kapnak, aminek jelentősége alig becsülhető túl. De fiatalságuk a bibliai történetek gyermekszűrűbb átadásánál újabb nyereség. Így játékos találékonysággal lehet a bibliai történeteket eljátszani, bábozni, plakátokat rajzolni, vagy a bibliai szereplőket sógyurmából megformálni. A fiatalos lendítő erő a táborokban ahhoz is hozzásegít, hogy a gyermekek szinte észrevétlenül belenőjjenek majd a gyülekezeti és tágabb körű ifjú-

sági munkába, természetesen érezzék az együttmaradást, s ne "kikon-firmálkodjanak".

A felhasznált játék újabb segítsége, hogy a naponta előkerülő bibliai történetek egy téma körül csoportosítottak. Ez az összefoglaló cím egy plakáton kiírva a falra kerül, ami segít megőrizni a bibliai történetek üzenetét, ugyanakkor hitük tartalmi kifejezőjévé is válik.

A bibliai történetek nagy részének a gyermekek számára történt feldolgozásai megtalálhatók a Lelkipásztor folyóirat utolsó évfolyamaiban, vagy a Hitünk-életünk szórványhittankönyben. Az első év anyagában megtalálható az ezekre utaló jelzés is. Nagyon fontos, hogy a tanításokat tartó fiatalok előkészítést kapjanak, segédanyag kezükbe adásával maguk is a lehető legjobban felkészülhessenek. A napok közös témája a nap történeteinek hasonló alkalmazását igénylik. Így a feldolgozások a többire nézve is segítséget adnak.

A táborokban 2-3 átlagos nagyságú gyülekezet gyermekei vehetnek részt, a táborok létszámai lehetőleg ne emelkedjenek túl magasra. Húsz körüli létszámmal még biztosított a személyes kötődés a csoport tagjai és a velük foglalkozó két-három fiatal között. A helybeli lelkész odafigyelése ne jelentse az oktatói és vezetői szerep kör átvételét.

A táborok hatodik napjai (szombat) a heti anyag átismétlésére valók, az ismétlést bibliaverseny zárhatja a heti anyagból, később az előző évek anyagából is. Külön áhíthatok tartása véleményem szerint nem indokolt, a bibliai történetek szerinti foglalkozások ugyanis a gyermekek életére történő alkalmazásokra futnak ki.

Első év:

1. nap: Isten megtart — Mózes története születésétől a pusztai vándorlás első szakaszáig: Mózes születése, neveltetése, Hóreb hegyi elhívás, a tiz csapat, kivonulás. Illés, Sareptai özvegy. (Lp 83/52-60, Hitünk 36; 54)
2. nap: Isten vezet — Mózes történetének folytatása: Tízparancsolat, további vándorút. Parancsolatokról beszélgetés, azok megtanítása. Simeon, Jónás, József. (Lp 83/61; 63; 64, Hitünk/39)
3. nap: Jézust imádjuk — Jézus születésének története, a napkeleti bölcsék, a pásztorok. Tamás, Péter. (Lp 83/558, Hitünk/75-78) Az imádsággal kapcsolatos kérdések, beszélgetési anyag a Lp 84/168 tanítási vázlatra is lehet. Ugyancsak használható a Hitünk/83: Hogyan imádkozunk? Péter: Lp 84/664, Tamás: Lp 85/241, Hitünk/108.
4. nap: Jézus segít — csodálatos halfogás, Kánai menyegző, Ötezer megvendégelése, Péter a tengeren. (Lp 84/673, 86/675, Hitünk/92)
5. nap: Jézus diadalmaskodik: Bartimeus, Lázár, Húsvét, Tenger lecsendesítése, A béna. (Lp 86/678, 84/365)

Második év:

1. nap: Isten megment — Egyiptomból, Ércikígyó, Noé, Dániel
2. nap: Isten elhív — Jákób, Dávid, Ézsaiás, Máté
3. nap: Jézus példát ad: A bűnös szeretetére, Imádkozásra, Gyermek szeretetére, Alázatra
4. nap: Jézusnak szolgálhatunk: A bűnös nő, Mária és Márta
Jézus értünk szenvedett: Megkísértés
5. nap: Jézus értünk szenvedett: Júdás csókja, A főpapi tanács előtt, Cirénei Simon, A Golgota, Arimáthiai József

Harmadik év:

1. nap. Isten teremt. — Világmindenséget, Új eget, új földet, Új szívet, Egyházat
2. nap: Isten jutalmaz — Tizedik bélpoklos, Jobboldali lator, Salamon, Ruth
3. nap: Isten büntet — Absolon, Júdás, Anániás és Safira, Jezábel
4. nap: Jézussal találkozhatunk — Nikodémus, Samáriai asszony, A gazdag ifjú, Zákeus
5. nap: Jézus tanít — A gonosz szolga, Irgalmas samaritánus, Elvesztett juh, A gazdag és a Lázár

A 2. év anyagában a 4. és 5. nap összefonódik. A kvartettben Arimáthiai József és Cirénei Simon a Jézusnak szolgálhatunk címszó alatt szerepel. Az oktatásban viszont logikusabb, ha Jézus szenvedésének története nem aprózódik el mozaikszerűen, hanem folyamatosan egy napnak anyaga. Így Arimáthiai József és Cirénei Simon átkerül az 5. napra, természetesen úgy, hogy közben visszahelyezhetők az előző nap üzenetébe is.

Zászkaliczky Péter